

ספר חקיקה נלווה

מועד פברואר 2024

קובץ חקיקה נלווה לבחינת הסמכה

מועד פברואר 2024

תוכן עניינים

3.....	חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965
5.....	תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018
6.....	חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981
7.....	חוק ההתיישנות, התשי"ח-1958
8.....	חוק החברות, התשנ"ט-1999
21.....	חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973
23.....	חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), התשל"א-1970
24.....	חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981
26.....	חוק-יסוד: חופש העיסוק
27.....	חוק הירושה, התשכ"ה-1965
30.....	חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו
31.....	חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961
33.....	כללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986
35.....	כללים למניעת אלימות במשפחה (יידוע בידי עורכי דין), התשס"ג-2002
36.....	חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998
37.....	חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963
43.....	חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969
46.....	חוק המשכון, התשכ"ז-1967
47.....	חוק הנאמנות, התשל"ט-1979
49.....	חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971
51.....	חוק העונשין, התשל"ז-1977
55.....	חוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט-1979
56.....	חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975
59.....	פקודת הראיות {נוסח חדש}, התשל"א-1971
61.....	חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988
62.....	פקודת השותפויות {נוסח חדש}, התשל"ה-1975
65.....	חוק השכירות והשאלה, התשל"א-1971
67.....	חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965

חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965

(סעיפים נבחרים)

פרק ב': אחריות ותרופות

6. המפרסם לשון הרע, בכוונה לפגוע, לשני בני-אדם או יותר זולת הנפגע, דינו – מאסר שנה אחת.

לשון הרע – עבירה

7. פרסום לשון הרע לאדם או יותר זולת הנפגע תהא עוולה אזרחית, ובכפוף להוראות חוק זה יחולו עליה הוראות הסעיפים (2) עד 15, 58 עד 61 ו-63 עד 68 לפקודת הנזיקים האזרחיים, 1944.

לשון הרע – עוולה אזרחית

7א. (א) הורשע אדם בעבירה לפי חוק זה, רשאי בית המשפט לחייבו לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק; חיוב בפיצוי לפי סעיף קטן זה הוא כפסק דין של אותו בית משפט שניתן בתובענה אזרחית של הזכאי נגד החייב בו.

פיצוי ללא הוכחת נזק

(ב) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק.

(ג) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, שבו הוכח כי לשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע, פיצוי שלא יעלה על כפל הסכום כאמור בסעיף קטן (ב), ללא הוכחת נזק.

(ד) לא יקבל אדם פיצוי ללא הוכחת נזק, לפי סעיף זה, בשל אותה לשון הרע, יותר מפעם אחת.

(ה) הסכומים האמורים בסעיף זה יעודכנו ב-16 בכל חודש, בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי; לענין סעיף קטן זה –

"מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"המדד החדש" – מדד החודש שקדם לחודש העדכון;

"המדד הבסיסי" – מדד חודש ספטמבר 1998.

8. עבירה בשל לשון הרע לפי חוק זה תהא בין העבירות שבהן רשאי הנפגע להאשים על ידי הגשת קובלנה לבית המשפט.

קובלנה

9. (א) נוסף לכל עונש וסעד אחר רשאי בית המשפט, במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע, לצוות –

צווים נוספים

(1) על איסור הפצה של עותקי הפרסום המכיל את לשון הרע או על החרמתם; צו החרמה לפי פסקה זו כוחו יפה כלפי כל אדם שברשותו נמצאים עותקים כאלה לשם מכירה, הפצה או החסנה, גם אם אותו אדם לא היה צד למשפט; ציווה בית המשפט על החרמה, יורה מה ייעשה בעותקים שהוחרמו;

(2) על פרסום תיקון או הכחשה של דבר המהווה לשון הרע או על פרסום פסק הדין, כולו או מקצתו; הפרסום ייעשה על חשבון הנאשם או הנתבע, במקום, במידה ובדרך שיקבע בית המשפט.

(ב) אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע החזקת עותק של פרסום בספריות ציבוריות, בארכיונים וכיוצא באלה, זולת אם הטיל בית המשפט, בצו החרמה על פי סעיף קטן (א)(1), הגבלה גם על החזקה כזאת, ואין בהן כדי למנוע החזקת עותק של פרסום על ידי הפרט.

10. הודה הנאשם או הנתבע שמקצת הדברים שפורסמו יש בהם לשון הרע או שמקצתם אינם אמת, רשאי בית המשפט, בכל שלב משלבי הדיון לפני מתן פסק-הדין, לצוות על פרסום של תיקון או הכחשה לאותם הדברים כאמור בסעיף 9(א)(2).

צו ביניים

11. (א) פורסמה לשון הרע באמצעי תקשורת, ישאו באחריות פלילית ואזרחית בשל לשון הרע, האדם שהביא את דבר לשון הרע לאמצעי התקשורת וגרם בכך לפרסומו, עורך אמצעי התקשורת ומי שהחליט בפועל על הפרסום, ובאחריות אזרחית ישא גם האחראי לאמצעי התקשורת.

אחריות בשל פרסום באמצעי התקשורת

(ב) באישום פלילי לפי סעיף זה תהא זו הגנה טובה לעורך אמצעי התקשורת שנקט אמצעים סבירים כדי למנוע פרסום אותה לשון הרע ושלא ידע על פרסומה.

(ג) בחוק זה –

"אמצעי תקשורת" – עתון וכן שידורי רדיו וטלוויזיה הניתנים לציבור;

"עורך אמצעי תקשורת", בעתון – לרבות עורך בפועל, ובשידור – לרבות עורך התכנית שבה נעשה הפרסום;

"אחראי לאמצעי התקשורת", בעתון – המוציא לאור, ובשידורי רדיו וטלוויזיה – מי שאחראי לקיומם.

12. פורסמה לשון הרע בדפוס, למעט בעתון בעל תדירות הופעה של ארבעים יום או פחות, ישאו באחריות פלילית ואזרחית בשל לשון הרע גם מחזיק בית הדפוס, שבו הודפס הפרסום, ומי שמוכר את הפרסום או מפיץ אותו בדרך אחרת, ובלבד שלא ישאו באחריות אלא אם ידעו או חייבים היו לדעת שהפרסום מכיל לשון הרע.

אחריות של מדפיס
ומפיץ

תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

(סעיפים נבחרים)

סימן א': ייצוג בעלי דין ופסולי דין

170.	כל פעולה בבית משפט הנדרשת מבעל דין או המותרת לו לפי דין, רשאי הוא לעשותה בעצמו או בידי עורך דין שמינה לכך כדין, והוא כשאיין הוראה מפורשת אחרת בכל דין.	ייפוי כוח לעורך דין
170א.	עורך דין המייצג בעל דין, יצרף לכתב הטענות הראשון את ייפוי הכוח מטעם בעל הדין.	צירוף ייפוי כוח
171.	(א) משרד עורכי דין שבו עורכי דין המייצגים בבית המשפט, ימציא לבית המשפט את רשימת עורכי הדין שבמשרד המייצגים בבית המשפט ואת מספר הרישיון של כל אחד מהם וכן את שם עורך הדין במשרד שיורשה להוסיף לרשימה או לגרוע ממנה.	רשימת עורכי הדין
(ב)	תקנה זו תחול בהתאמה על פרקליטות המדינה, על פרקליטויות המחוז ועל לשכות משפטיות.	
(ג)	מנהל בתי המשפט רשאי לפרסם הנחיות למילוי תקנה זו.	
172.	בעל דין שמייצגו עורך דין רשאי לבטל את ייפוי הכוח של עורך דינו, ובלבד שנמסרה הודעה על כך לבית המשפט ולכל שאר בעלי הדין; עורך דין רשאי להפסיק את הייצוג ברשות בית המשפט בלבד.	הפסקת ייצוג של עורך הדין
172א.	בית המשפט רשאי למנות לפסול-דין, או למי שזקוק לאפוטרופוס, אפוטרופוס-לדין שייצגו ייצוג מלא בכל ההליכים בבית המשפט.	אפוטרופוס לדין

חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981

(סעיפים נבחרים)

פרק ג': הוראות לעניין סוגים של עסקאות

- 14ג. (א) בשיווק מרחוק חייב העוסק לגלות לצרכן פרטים אלה לפחות:
- (1) השם, מספר הזהות והכתובת של העוסק בארץ ובחוץ לארץ;
 - (2) התכונות העיקריות של הנכס או של השירות;
 - (3) מחיר הנכס או השירות ותנאי התשלום האפשריים;
 - (4) מועד ודרך הספקת הנכס או השירות;
 - (5) התקופה שבה ההצעה תהיה בתוקף;
 - (6) פרטים בדבר אחריות לנכס;
 - (7) פרטים בדבר זכות הצרכן לבטל את החוזה בהתאם להוראות סעיף קטן (ג) או סעיף 14ג(ג).
- (ב) בעסקת מכר מרחוק יספק העוסק לצרכן בכתב, בעברית או בשפה שבה נעשתה הפניה לשיווק, לא יאוחר ממועד הספקת הנכס או השירות, מסמך הכולל פרטים אלה:
- (1) הפרטים האמורים בסעיף קטן (א) 14ג(1) ו-2;
 - (2) מחיר הנכס או השירות ותנאי התשלום החלים על העסקה;
 - (3) האופן שבו יכול הצרכן לממש את זכותו לבטל את העסקה בהתאם להוראות סעיף קטן (ג) או סעיף 14ג(ג);
 - (4) שם היצרן וארץ ייצור הנכס;
 - (5) מידע בדבר האחריות לנכס או לשירות;
 - (6) תנאים נוספים החלים על העסקה.
- (ג) בעסקת מכר מרחוק רשאי הצרכן לבטל את העסקה –
- (1) בנכס – מיום עשיית העסקה ועד ארבעה עשר ימים מיום קבלת הנכס או מיום קבלת המסמך המכיל את הפרטים האמורים בסעיף קטן (ב), לפי המאוחר מביניהם;
 - (2) בשירות – בתוך ארבעה עשר ימים מיום עשיית העסקה או מיום קבלת המסמך המכיל את הפרטים האמורים בסעיף קטן (ב), לפי המאוחר, כמפורט להלן: בעסקה מתמשכת – בין אם הוחל במתן השירות ובין אם לאו, ובעסקה שאינה עסקה מתמשכת – בתנאי שביטול כאמור ייעשה לפחות שני ימים, שאינם ימי מנוחה, קודם למועד שבו אמור השירות להינתן.
- (ד) הוראות סעיף קטן (ג) וסעיף 14ג(ג) לא יחולו על עסקת מכר מרחוק של –
- (1) טובין פסידים;
 - (2) שירותי הארחה, נסיעה, חופש או בילוי, אם מועד ביטול העסקה חל בתוך שבעה ימים שאינם ימי מנוחה, קודם למועד שבו אמור השירות להינתן;
 - (3) מידע כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995;
 - (4) טובין שיוצרו במיוחד בעבור הצרכן בעקבות העסקה;
 - (5) טובין הניתנים להקלטה, לשעתוק או לשכפול, שהצרכן פתח את אריזתם המקורית.
- (ה) השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לקבוע עסקאות של מכר מרחוק, שאינן מנויות בסעיף קטן (ד), שהוראות סעיף זה, כולן או חלקן, לא יחולו עליהן.
- (ו) בסעיף זה –
- "מחיר הנכס" – מחירו הכולל של הנכס או של השירות, לרבות דמי ההובלה וכן כל תוספת או הוצאה אחרות שיחולו על הצרכן;
- "עסקת מכר מרחוק" – התקשרות בעסקה של מכר נכס או של מתן שירות, כאשר ההתקשרות נעשית בעקבות שיווק מרחוק, ללא נוכחות משותפת של הצדדים לעסקה;
- "שיווק מרחוק" – פניה של עוסק לצרכן באמצעות דואר, טלפון, רדיו, טלוויזיה, תקשורת אלקטרונית מכל סוג שהוא, פקסימיליה, פרסום קטלוגים או מודעות, או באמצעי כיוצא באלה, במטרה להתקשר בעסקה שלא בנוכחות משותפת של הצדדים, אלא באחד האמצעים האמורים.

חוק ההתיישנות, התשי"ח-1958

(סעיפים נבחרים)

פרק שני: תקופת ההתיישנות

5. התקופה שבה מתיישנת תביעה שלא הוגשה עליה תובענה (להלן – תקופת ההתיישנות) היא –

הזמן להתיישנות

(1) בשאינו מקרקעין – שבע שנים ;

(2) במקרקעין – חמש עשרה שנה ; ואם נרשמו בספרי האחוזה לאחר סידור זכות קנין לפי פקודת הקרקעות (סידור זכות הקנין) – עשרים וחמש שנה.

תחילת ההתיישנות

6. תקופת ההתיישנות מתחילה ביום שבו נולדה עילת התובענה.

7. מרוץ תקופת ההתיישנות של תביעה יושעה כל עוד נמנע התובע מלהגיש תובענה בשל כך שהנתבע, או מי מטעמו, מטעה ביודעין את התובע, מפעיל נגדו כוח, מאיים עליו או מנצל את מצוקתו ; לענין זה, "הטעיה" – לרבות בדרך של אי-גילוי ביודעין של עובדה מהעובדות המהוות את עילת התובענה.

השעיית מרוץ תקופת ההתיישנות עקב התנהגות פסולה של הנתבע

8. נעלמו מן התובע העובדות המהוות את עילת התובענה, מסיבות שלא היו תלויות בו ושאינן בזהירות סבירה לא יכול היה למנוע אותן, תתחיל תקופת ההתיישנות ביום שבו נודעו לתובע עובדות אלה.

התיישנות שלא מדעת

9. הודה הנתבע, בכתב או בפני בית משפט, בין בתוך תקופת ההתיישנות ובין לאחריה, בקיום זכות התובע, תתחיל תקופת ההתיישנות מיום ההודאה ; ומעשה שיש בו משום ביצוע מקצת הזכות, דינו כהודאה לענין סעיף זה.

הודאה בקיום זכות

בסעיף זה, "הודאה" – למעט הודאה שהיה עמה טיעון התיישנות.

פרק שלישי: חישוב תקופת ההתיישנות

10. בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו עדיין לא מלאו לתובע שמונה עשרה שנה.

קטינות

11. בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו התובע לא היה מסוגל לדאוג לעניניו מחמת ליקוי נפשי או שכלי, זמני או קבוע, ולא היה עליו אפטרופוס ; היה עליו אפטרופוס, לא יבוא במנין הזמן שבו טרם נודעו לאפטרופוס העובדות המהוות את עילת התובענה.

ליקוי נפשי או שכלי

12. בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו היה התובע אפטרופוס של הנתבע או נתון לאפטרופוסותו.

יחסי אפטרופוסות

13. בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו היו בעלי הדין נשואים זה לזה ; בנישואין שהוכרזו כדין בטלים מעיקרא או שהופקעו כדין, יראו את בעלי הדין לענין סעיף זה, כאילו היו נשואים זה לזה עד יום ההכרזה או עד יום ההפקעה.

נישואין

14. בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו נמצא אחד מבעלי הדין בשטח מדינה, שמחמת התנאים שהיה נתון בהם שם או מחמת היחסים שהיו שוררים בין אותה מדינה לבין מדינת ישראל לא יכול היה, הוא או בעל דינו, לקיים את הברור המשפטי.

שהות מחוץ לישראל

בסעיף זה –

"שטח מדינה" – לרבות כל ארץ חסות וכל שטח התפוס למעשה בידי מדינה ;

"בעל דין" – לגבי נכס המוקנה לאפטרופוס על נכסי נפקדים, לאפטרופוס על נכסי גרמנים או לממונה על רכוש האויב – מי שהיה בעל הנכס האמור ערב ההקנייה, ולגבי נכס שבניהולו של האפטרופוס הכללי – בעל הנכס.

15. הוגשה תובענה לפני בית משפט, לרבות בית דין דתי, והתובענה נדחתה באופן שלא נבצר מן התובע להגיש תובענה חדשה בשל אותה עילה, לא יבוא במנין תקופת ההתיישנות הזמן שבין הגשת התובענה ובין דחייתה.

16. תקופת ההתיישנות נתעכב מנין תקופת ההתיישנות כאמור בסעיפים 10 ו-12 עד 15, לא תסתיים התקופה לפני שעברה לפחות שנה אחת מן היום שבו חדל העיכוב ; נתעכב מנין התקופה כאמור בסעיף 11 – לא תסתיים לפני שעברו לפחות שנתיים מן היום שבו חדל העיכוב.

לאחר עיכוב

17. נבצר מן התובע בשנה האחרונה של תקופת ההתיישנות להגיש את התובענה מפני שנסגר בית המשפט המוסמך לדון בה, לא תסתיים תקופת ההתיישנות לפני שעברה שנה מן היום שבו חזר ונפתח בית המשפט.

סגירת בית משפט

חוק החברות, התשנ"ט-1999

(סעיפים נבחרים)

חלק ראשון: פרשנות

1. בחוק זה –
 - "איגרת חוב" – מסמך שהנפיקה חברה המעיד על קיומה של התחייבות כספית שחבה החברה, ומגדיר את תנאיה, למעט שטרי חוב או שטרי חליפין שנתנה חברה במהלך עסקיה;
 - "איגרת חוב מובטחת" – איגרת חוב שהתחייבות החברה לפיה מובטחת במשכון על נכסי החברה, כולם או מקצתם;
 - "אמצעי שליטה" – כל אחד מאלה:
 - (1) זכות ההצבעה באסיפה כללית של חברה;
 - (2) הזכות למנות דירקטור של חברה;
 - "אסיפה כללית" – אסיפה שנתית או אסיפה מיוחדת של בעלי המניות;
 - "אסיפה מיוחדת" – אסיפה כללית של בעלי המניות שאינה אסיפה שנתית;
 - "אסיפת סוג" – אסיפה של בעלי סוג מניות;
 - "אסיפה שנתית" – אסיפה של בעלי המניות לפי סעיף 60;
 - "בורסה" – בורסה בישראל, בורסה מחוץ לישראל שקיבלה אישור מידי מי שרשאי לתיתו על פי דין במדינה שבה היא פועלת וכן שוק מוסדר כהגדרתו בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994;
 - "בורסה בישראל" – בורסה כהגדרתה בחוק ניירות ערך;
 - "בעל איגרת חוב", בחברת איגרות חוב – בעל איגרת חוב של החברה, הרשומה למסחר בבורסה או שהוצעה לציבור על פי תשקיף כמשמעותו בחוק ניירות ערך או שהוצעה לציבור מחוץ לישראל על פי מסמך הצעה לציבור הנדרש לפי הדין מחוץ לישראל;
 - "בית משפט" – (נמחקה);
 - "בעל מניה מהותי" – מי שמחזיק בחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק של החברה או מזכויות ההצבעה בה;
 - "בעל ענין" – בעל מניות מהותי, מי שיש לו הסמכות למנות דירקטור אחד או יותר או את המנהל הכללי, ומי שמכהן בחברה כדירקטור או כמנהל כללי;
 - "דבוקת שליטה" – מניות המקנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מכלל זכויות ההצבעה באסיפה הכללית;
 - "דיבידנד" – כל נכס הניתן על ידי החברה לבעל מניה מכוח זכותו כבעל מניה, בין במזומן ובין בכל דרך אחרת, לרבות העברה ללא תמורה שוות ערך ולמעט מניות הטבה;
 - "דירקטור" – חבר בדירקטוריון של חברה;
 - "דירקטור בלתי תלוי" – דירקטור חיצוני או יחיד המכהן כדירקטור שמתקיימים לגביו התנאים המפורטים להלן, אשר מונה או סווג ככזה לפי הוראות פרק ראשון לחלק השישי;
 - (1) מתקיימים לגביו תנאי הכשירות למינוי דירקטור חיצוני הקבועים בסעיף 240(ב) עד (ו) וועדת הביקורת אישרה זאת;
 - (2) הוא אינו מכהן כדירקטור בחברה מעל תשע שנים רצופות, ולעניין זה לא יראו בהפסקת כהונה שאינה עולה על שנתיים כמפסיקה את רצף הכהונה;
 - "דירקטור חיצוני" – כמשמעותו בחלק השישי, פרק ראשון, בסימן ה';
 - "החזקה" ו"רכישה" – כמשמעותן בחוק ניירות ערך;

(תיקון מס' 3)
תשס"ה-2005

(תיקון מס' 30)
תשע"ז-2017

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

(תיקון מס' 13)
תש"ע-2010

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

"הליכי חדלות פירעון" – כהגדרתם בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי ;	(תיקון מס' 32) תשע"ח-2018
"הצעה פרטית" – הצעה להנפקת ניירות ערך של חברה ציבורית שאינה הצעה לציבור או הצעה של חברה ציבורית למכירה של ניירות ערך שלה אשר נרכשו על ידה לפי סעיף 308, שאינה הצעה לציבור ;	(תיקון מס' 3) תשס"ה-2005
"הצעה פרטית מהותית" – הצעה פרטית שמתקיים בה האמור בסעיף 5270(5) ; "הצעת רכש" – הצעה לרכישת מניות, המופנית לציבור בעלי המניות של חברה ; "ועדת דירקטוריון" – ועדה שהקים הדירקטוריון לפי הוראות סעיף 110 ;	(תיקון מס' 3) תשס"ה-2005
"חבר בורסה" – מי שהוא חבר בורסה בהתאם לתקנון הבורסה כמשמעותו בסעיף 46 לחוק ניירות ערך ; "חברה" – חברה שהתאגדה לפי חוק זה, לפי פקודת החברות, פקודת החברות 1921 או פקודת החברות 1919 ;	(תיקון מס' 3) תשס"ה-2005
"חברת איגרות חוב" – חברה שאיגרות חוב שלה רשומות למסחר בבורסה או שהוצעו לציבור על פי תשקיף כמשמעותו בחוק ניירות ערך, או שהוצעו לציבור מחוץ לישראל על פי מסמך הצעה לציבור הנדרש לפי הדין מחוץ לישראל, ומוחזקות בידי הציבור ;	(תיקון מס' 17) תשע"א-2011
"חברה בת" – כמשמעותה בחוק ניירות ערך ; "חברה לרישומים" – כמשמעותה בחוק ניירות ערך ; "חברה לתועלת הציבור" – כמשמעותה בפרק ראשון א' בחלק התשיעי ;	(תיקון מס' 6) תשס"ז-2007
"חברה ממשלתית" ו"חברת בת ממשלתית" – כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ;	(תיקון מס' 16) תשע"א-2011
"חברה מתמזגת" – חברת יעד וחברה קולטת ; "חברה פרטית" – חברה שאינה חברה ציבורית ; "חברה ציבורית" – חברה שמניותיה רשומות למסחר בבורסה או שהוצעו לציבור על פי תשקיף כמשמעותו בחוק ניירות ערך, או שהוצעו לציבור מחוץ לישראל על פי מסמך הצעה לציבור הנדרש לפי הדין מחוץ לישראל, ומוחזקות בידי הציבור ;	(תיקון מס' 3) תשס"ה-2005
"חברה קולטת" – חברה שכל נכסיה והתחייבויותיה של חברת היעד עוברים אליה במיזוג ; "חברה קשורה" – כמשמעותה בחוק ניירות ערך ; "חברת חוץ" – תאגיד, למעט שותפות, שהתאגד מחוץ לישראל ;	(תיקון מס' 3) תשס"ה-2005
"חברת יעד" – חברה, אחת או יותר, האמורה להתמזג עם חברה קולטת באופן שיביא לחיסולה של החברה ; "חברת מטרה" – חברה שהצעת רכש מופנית לבעלי מניותיה ; "חוק הנאמנות" – חוק הנאמנות, התשל"ט-1979 ;	(תיקון מס' 6) תשס"ז-2007
"חוק העמותות" – חוק העמותות, התש"ס-1980 ;	(תיקון מס' 6) תשס"ז-2007
"חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי" – חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018 ;	(תיקון מס' 32) תשע"ח-2018
"חוק ניירות ערך" – חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ;	
"חוק תקשורת דיגיטלית עם גופים ציבוריים" – חוק תקשורת דיגיטלית עם גופים	(תיקון מס' 35) תשפ"ב-2022

"חלוקה" – מתן דיבידנד או התחייבות לתיתו, במישרין או בעקיפין, וכן רכישה; ולענין זה, "רכישה" – רכישה או מתן מימון לרכישה, במישרין או בעקיפין, בידי חברה או בידי חברה בת שלה או בידי תאגיד אחר בשליטתה, של מניות החברה או של ניירות ערך שניתן להמירם למניות החברה או שניתן לממשם במניות החברה, או פדיון של ניירות ערך בני פדיון שהם חלק מהונה העצמי של החברה בהתאם לסעיף 312(ד), ולרבות התחייבות לעשיית כל אחד מאלה, והכל, ובלבד שהמוכר אינו החברה עצמה או תאגיד אחר בבעלותה המלאה של החברה;

"יום ההתאגדות" – התאריך שקבע הרשם כיום ההתאגדות של החברה בתעודת ההתאגדות;

"יזם" – מי שעושה פעולה, בשמה או במקומה של חברה שטרם התאגדה;

"מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"מיוזג", לענין החלק השמיני – העברה של כלל הנכסים והחייבים, לרבות חיובים מותנים, עתידיים, ידועים ובלתי ידועים, של חברת יעד לחברה קולטת, אשר כתוצאה ממנה מתחלפת חברת היעד, בהתאם לסעיף 323;

"מניה" – אגד של זכויות בחברה הנקבעות בדיון ובתקנון;

"מניות הטבה" – מניות שמקצה החברה ללא תמורה לבעלי מניותיה הזכאים לכך;

"מנין קולות" – מנין קולות המצביעים, בהתאם לזכויות ההצבעה הקבועות למניות שמכוחן מצביעים בעלי המניות המשתתפים באסיפה;

"מספר זהות" –

(1) לגבי חברה הרשומה בישראל - מספר הרישום;

(2) לגבי חברה רשומה הרשומה מחוץ לישראל – המדינה שבה היא רשומה ומספר הרישום, אם יש לה מספר רישום;

(3) לגבי תאגיד אחר שיש לו מספר רישום על פי דין – מספר הרישום שלו;

(4) לגבי יחיד תושב ישראל – מספר זהותו במרשם האוכלוסין;

(5) לגבי יחיד שאינו תושב ישראל – המדינה שבה הוצא הדרכון ומספר הדרכון;

"מען" –

(1) לגבי יחיד תושב ישראל – מענו כפי שהוא רשום במרשם האוכלוסין, ואם מסר מען אחר – המען שמסר;

(2) לגבי יחיד שאינו תושב ישראל – מען מגוריו, ואם מסר מען אחר – המען שמסר;

(3) לגבי חברה הרשומה בישראל – מען משרדה הרשום;

(4) לגבי חברה הרשומה מחוץ לישראל – מען משרדה מחוץ לישראל, ואם מסרה מען בישראל – המען שמסרה;

(5) לגבי תאגיד אחר שיש לו מען רשום על פי דין – מענו הרשום;

"מען דיגיטלי" – כל אחד מהפרטים המנויים בתוספת הרביעית;

"מענק פרישה" – מענק, תשלום, גמול, פיצוי או כל הטבה אחרת הניתנים לנושא משרה בזיקה לסיום תפקידו בחברה;

"מציע", בהצעת רכש – מי שמציע הצעת רכש;

"משכון" – כמשמעותו בחוק המשכון, תשכ"ז-1967, וכן שעבוד צף;

"נוכחות בעל מניות", באסיפה כללית – נוכחות בעל המניות בעצמו או באמצעות שלוח, או באמצעות כתב הצבעה כאמור בסעיף 87;

"נושא משרה" – מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי, משנה למנהל כללי, סגן מנהל כללי, כל ממלא תפקיד כאמור בחברה אף אם תוארו שונה, וכן דירקטור, או מנהל הכפוף במישרין למנהל הכללי;

"נייר ערך" – לרבות מניה, איגרת חוב, או זכויות לרכוש, להמיר או למכור כל אחת

מאלה;

"ניצע", בהצעת רכש – בעל המניות שמוצע לרוכשן בהצעת רכש;
"סדרת איגרות חוב" – שתי איגרות חוב או יותר שהן שוות-דרגה לענין ההתחייבות הכספית והערובה לתשלומה;

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

"ענין אישי" – ענין אישי של אדם בפעולה או בעסקה של חברה, לרבות ענין אישי של קרובו ושל תאגיד אחר שהוא או קרובו הם בעלי ענין בו, ולמעט ענין אישי הנובע מעצם החזקת מניות בחברה, לרבות ענין אישי של אדם המצביע על פי ייפוי כוח שניתן לו מאת אדם אחר אף אם אין לאחר ענין אישי, וכן יראו הצבעה של מי שקיבל ייפוי כוח להצביע בשם מי שיש לו ענין אישי בהצבעה של בעל הענין אישי, והכל בין אם שיקול הדעת בהצבעה הוא בידי המצביע ובין אם לאו;

"עסקה" – חוזה או התקשרות וכן החלטה חד צדדית של חברה בדבר הענקת זכות או טובת הנאה אחרת;

"עסקה חריגה" – עסקה שאינה במהלך העסקים הרגיל של החברה, עסקה שאינה בתנאי שוק או עסקה העשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכוש או התחייבויותיה;

"פעולה" – פעולה משפטית, בין במעשה ובין במחדל;

"פעולה מהותית" – פעולה העשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכוש או התחייבויותיה;

"פקודת החברות" – פקודת החברות [נוסח חדש], תשמ"ג-1983;

"פרמיה" – סכום שבו עולה תמורת ההקצאה של מניות החברה על ערך הנקוב של המניות;

"צו לפתיחת הליכים" – צו לפתיחת הליכים שניתן לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי;

(תיקון מס' 32)
תשע"ח-2018

"קרוב" – בן זוג, אח או אחות, הורה, הורי הורה, צאצא, וכן צאצא, אח, אחות או הורה של בן הזוג או בן זוגו של כל אחד מאלה;

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

"רואה חשבון מבקר" – רואה חשבון שמונה לשם ביצוע פעולת ביקורת כאמור בסעיף 154;

"רשות ניירות ערך" – הרשות כמשמעותה בחוק ניירות ערך;

"רשם ההקדשות" ו"הקדש ציבורי" – כמשמעותם בחוק הנאמנות;

(תיקון מס' 6)
תשס"ז-2007

(תיקון מס' 23)
תשע"ד-2013

"רשם החברות", "הרשם" – רשם החברות כאמור בסעיף 36;

"שטר מניה" – (נמחקה);

(תיקון מס' 28)
תשע"ו-2016

"שעבוד צף" – כמשמעותו בפקודת החברות;

"שליטה" – כמשמעותה בחוק ניירות ערך;

"תאגיד מדווח" – תאגיד מדווח כהגדרתו בחוק ניירות ערך או תאגיד שהוראות פרק ה' לחוק האמור חלות עליו;

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

"תביעה נגזרת" – תובענה שהגיש תובע בשם חברה בשל עילת תביעה שלה;

"תזכיר" – כמשמעותו בפקודת החברות כנוסחה ערב תחילתו של חוק זה;

"תנאי כהונה והעסקה", של נושא משרה – תנאי כהונה או העסקה של נושא משרה, לרבות מתן פטור, ביטוח, התחייבות לשיפוי או שיפוי לפי היתר שיפוי, מענק פרישה, וכל הטבה, תשלום אחר או התחייבות לתשלום כאמור, הניתנים בשל כהונה או העסקה כאמור;

(תיקון מס' 20)
תשע"ג-2012

"תעודת התאגדות" – תעודה בחתימת הרשם המעידה על רישומה של חברה;
 "תעודת מניה" – תעודה שבה מצוין שמו של הבעלים הרשום במרשמי החברה בציון מספר המניות שבבעלותו;
 "תקנון" – תקנון של חברה כפי שהוגש לרשם בראשונה עם התאגדותה או כפי ששונה לפי דין;
 "השר" – שר המשפטים.

חלק שני: ייסוד חברה

פרק ראשון: ההתאגדות

סימן ד': תכלית החברה

11. תכלית החברה (א) תכלית חברה היא לפעול על פי שיקולים עסקיים להשאת רווחיה, וניתן להביא בחשבון במסגרת שיקולים אלה, בין השאר, את ענייניהם של נושיה, עובדיה ואת ענינו של הציבור; כמו כן רשאית חברה לתרום סכום סביר למטרה ראויה, אף אם התרומה אינה במסגרת שיקולים עסקיים כאמור, אם נקבעה לכך הוראה בתקנון.
 (ב) הוראת סעיף קטן (א) לא תחול על חברה לתועלת הציבור. (תיקון מס' 6 תשס"ז-2007)

סימן ה': פעולות שנעשו על ידי יזם

12. (א) חברה רשאית לאשר פעולה של יזם שנעשתה בשמה או במקומה לפני התאגדותה.
 (ב) אישור בדיעבד כמוהו כהרשאה מלכתחילה, ובלבד שלא תיפגע זכות שרכש אדם אחר (בסימן זה - צד שלישי) בתום-לב ובתמורה, לפני האישור.
 13. (א) ידע צד שלישי בעת פעולה כאמור בסעיף 12 על קיומה של היזמות, הברירה בידי לראות את היזם כבעל דבר או לחזור בו מן הפעולה ולתבוע מהיזם את נזקו, אם נתקיים אחד מאלה:
 (1) החברה לא אישרה את הפעולה בתוך שנה מיום עשייתה;
 (2) עולה מן הנסיבות שהחברה אינה עתידה להתאגד, ובלבד שהצד השלישי הודיע על כך ליום שלושים ימים מראש;
 (3) החברה לא אישרה את הפעולה בתוך שלושים ימים מיום שדרש זאת ממנה הצד השלישי.
 (ב) אישרה החברה את הפעולה - אין היזם חייב או זכאי עוד בשלה.
 (ג) היזם והצד השלישי רשאים להתנות על הוראות סעיף זה.
 14. לא ידע הצד השלישי בעת הפעולה על קיומה של היזמות, יחולו הוראות אלה:
 (1) פעולת היזם תחייב או תזכה את היזם לפי הענין;
 (2) משנתאגדה החברה רשאית היא לאשר את הפעולה, ובלבד שהאישור אינו נוגד את הפעולה לפי מהותה, תנאיה או נסיבות הענין; אישרה החברה את הפעולה - תחייב פעולת היזם את החברה וגם את היזם, יחד ולחוד, ותזכה רק את החברה.

פרק שני: התקנון

סימן א': תוכן התקנון ושינויו

15. לכל חברה יהיה תקנון כמפורט בסימן זה. תקנון החברה
 16. תקנונה של חברה, כפי שנרשם עם התאגדותה, תקף מעת התאגדותה. תוקף התקנון
 17. (א) דין התקנון כדין חוזה בין החברה ובין בעלי מניותיה ובינם לבין עצמם. תקנון כחזה
 (ב) שינוי התקנון ייעשה בדרכים הקבועות בחוק זה.
 18. תקנון החברה יכלול את הפרטים האלה: פרטים שחובה לכלול בתקנון
 (1) שם החברה;
 (2) מטרות החברה;
 (3) פרטים בדבר הון המניות הרשום כאמור בסעיפים 33 ו-34;
 (4) פרטים בדבר הגבלת האחריות, כאמור בסעיף 35.

19. פרטים שניתן לכלול בתקנון נושאים הנוגעים לחברה או לבעלי מניותיה, ובכלל זה:
- (1) הזכויות והחובות של בעלי המניות ושל החברה;
 - (2) הוראות לענין דרכי ניהול החברה ומספר הדירקטורים;
 - (א2) הוראות ממשל תאגידי מההוראות המומלצות המפורטות בתוספת הראשונה, כולן או חלקן; השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לשנות את התוספת הראשונה, ובלבד ששינוי הנוגע לחברות ציבוריות או לחברות איגרות חוב, ייקבע בהתייעצות עם יושב ראש רשות ניירות ערך;
 - (3) כל נושא אחר שבעלי המניות ראו לנכון להסדירו בתקנון.
20. (א) חברה רשאית לשנות את תקנונה בהחלטה שהתקבלה ברוב רגיל באסיפה הכללית של החברה, אלא אם כן נקבע בתקנון כי דרוש רוב אחר או אם נתקבלה החלטה כאמור בסעיף 22.
- (ב) נקבעה בחוק זה הוראה שניתן להתנות עליה, או נקבעה הוראה בתקנון לפיה דרוש רוב מסוים לשינוי הוראות התקנון, כולן או מקצתן, לא תהא החברה רשאית לשנות את ההוראה האמורה אלא בהחלטה שתתקבל באסיפה הכללית באותו רוב מסוים או ברוב המוצע, לפי הגבוה מבין השניים.
- (ג) היו מניות החברה מחולקות לסוגים, לא יעשה שינוי בתקנון שיפגע בזכויותיו של סוג מניות ללא אישור אסיפת אותו סוג, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון; לענין קבלת החלטות באסיפת סוג יחולו הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), בשינויים המחויבים.
- (ד) על אף הוראות סעיף זה, שינוי בתקנון המחייב בעל מניה לרכוש מניות נוספות או להגדיל את היקף אחריותו, לא יחייב את בעל המניה ללא הסכמתו.
21. (א) שינוי התקנון, למעט שינויים כאמור בסעיף 40, תקף מיום קבלת ההחלטה על כך בחברה או במועד מאוחר יותר שקבעה החברה בהחלטתה.
- (ב) חברה שקיבלה החלטה על שינוי תקנונה, תמסור לרשם את נוסח ההחלטה בתוך ארבעה עשר ימים ממועד ההחלטה.
22. (א) חברה רשאית להגביל בתקנון או בחוזה אחר את סמכותה לשנות את התקנון או הוראה מהוראותיו, אם נתקבלה על כך החלטה באסיפה כללית, ברוב הדרוש לשינוי הוראות התקנון.
- (ב) דין החלטה שנתקבלה כאמור בסעיף קטן (א), כדין החלטה לשינוי התקנון ויחולו עליה הוראות סימן זה.
23. (א) התקנון ייחתם בידי בעלי המניות הראשונים ויצוינו בו המניות המוקצות להם וכן שמו, מענו ומספר הזהות של כל בעל מניה.
- (ב) עורך דין יאמת את זהות החותמים על התקנון או שהיא תאומת בדרך מקוונת כפי שייקבע בתקנות.
24. חברה שהתאגדה לפני תחילתו של חוק זה רשאית –
- (1) לשנות את ההוראות הקבועות בתזכירה בדרך ובתנאים הקבועים לכך בפקודת החברות, כנוסחה ערב תחילתו של חוק זה, בכפוף להוראת פסקה (5); ואולם על אף הוראת פקודת החברות, רשאית חברה לשנות את ההוראות הקבועות בתזכירה, לענין ההון ולענין שם החברה, ברוב של שבעים וחמישה אחוזים מן המשתתפים בהצבעה, למעט הנמנעים; שינוי ההון הרשום תקף מיום קבלת ההחלטה בדבר השינוי ושינוי שם החברה אינו טעון הסכמת השר;
 - (2) לשנות את תזכירה או לבטלו בדרך הקבועה לפי סעיף 350;
 - (3) לשנות את ההוראות הקבועות בתקנונה בהחלטה שנתקבלה באסיפה הכללית ברוב של שבעים וחמישה אחוזים מן המשתתפים בהצבעה, למעט הנמנעים, או ברוב אחר אם נקבע בתזכיר החברה או בתקנונה;
 - (4) לקבוע בתקנון, כפוף להוראת סעיף 20(ב), הוראה בדבר הרוב הדרוש לשינוי הוראות התקנון, בהחלטה שנתקבלה באסיפה הכללית ברוב של שבעים וחמישה אחוזים מן המשתתפים בהצבעה, למעט הנמנעים, וברוב גדול יותר אם נקבע רוב זה בתזכיר החברה או בתקנונה; נקבעה הוראה חדשה כאמור, יחולו על שינויה הוראות סעיף 20(ב);

(5) לקבוע בתזכיר, בהחלטה שנתקבלה באסיפה הכללית ברוב של שבעים וחמישה אחוזים מן המשתתפים בהצבעה, למעט הנמנעים, הוראה בדבר שינוי הרוב הדרוש לשינוי הוראות בתזכיר שהאסיפה הכללית מוסמכת לשנותן; הוראות סעיף 20(ב) יחולו לענין זה, בשינויים המחויבים.

(תיקון מס' 3)
תשס"ה-2005

חלק שלישי: מבנה החברה

פרק שלישי: הדירקטוריון

סימן ג': כינוס ישיבות הדירקטוריון

97. הדירקטוריון יתכנס לישיבות לפי צורכי החברה, ולפחות אחת לשנה, ובחברה ציבורית וכן בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, לפחות אחת לשלושה חודשים.

ישיבות הדירקטוריון

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

98. (א) יושב ראש הדירקטוריון רשאי לכנס את הדירקטוריון בכל עת.

כינוס הדירקטוריון

(ב) הדירקטוריון יקיים ישיבה, בנושא שיפורט, לדרישת כל אחד מאלה:

(1) שני דירקטורים, ובחברה שבה מונה הדירקטוריון עד חמישה דירקטורים - דירקטור אחד;

(2) דירקטור אחד, אם נקבעה הוראה כאמור בתקנון החברה או נתקיים האמור בסעיף 257.

(ג) יושב ראש הדירקטוריון יכנס את הדירקטוריון לפי דרישה כאמור בסעיף קטן (ב) או אם התקיים האמור בסעיף 122(ד) בשל הודעה או דיווח של המנהל הכללי או בשל הודעת רואה החשבון המבקר של החברה לפי סעיף 169.

(ד) לא כונסה ישיבת דירקטוריון בתוך ארבעה עשר ימים ממועד הדרישה כאמור בסעיף קטן (ב), או ממועד ההודעה או הדיווח של המנהל הכללי שהתקיים בהם האמור בסעיף 122(ד), או ממועד הודעת רואה החשבון המבקר לפי סעיף 169, יהיו רשאים כל אחד מהמנויים בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), לכנס ישיבת דירקטוריון שתדון בנושא שפורט בדרישה בהודעה או בדיווח, לפי הענין, אלא אם כן נקבעה בתקנון הוראה אחרת לענין מועד הכינוס.

סימן ד': ישיבות הדירקטוריון ואופן ניהולן

99. סדר היום של ישיבות הדירקטוריון ייקבע בידי יושב ראש הדירקטוריון, והוא יכלול:

(1) נושאים שקבע יושב ראש הדירקטוריון;

(2) נושאים שנקבעו כאמור בסעיף 98;

(3) כל נושא שדירקטור או שהמנהל הכללי ביקש מיושב ראש הדירקטוריון, זמן סביר בטרם כינוס ישיבת דירקטוריון, לכלול בסדר היום, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון.

100. (א) הודעה על ישיבת דירקטוריון תימסר לכל חבריו זמן סביר לפני מועד הישיבה, זולת אם נקבעה בתקנון הוראה אחרת הקובעת את מועד המסירה.

הודעה על ישיבת
דירקטוריון

(ב) הודעה לפי סעיף קטן (א) תימסר למענו של הדירקטור שנמסר מראש לחברה, ויצוין בה מועד הישיבה והמקום שבו תתכנס, וכן פירוט סביר של כל הנושאים שעל סדר היום, והכל אם לא נקבע אחרת בתקנון.

(ג) בחברה ציבורית ובחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב לא ניתן להתנות בתקנון על החובה למתן פירוט סביר של כל הנושאים שעל סדר היום במסגרת ההודעה על כינוס ישיבת הדירקטוריון וכן על החובה לפי סעיף קטן (א).

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

101. הדירקטוריון רשאי לקיים ישיבות באמצעות שימוש בכל אמצעי תקשורת, ובלבד שכל הדירקטורים המשתתפים יכולים לשמוע זה את זה בזמן, אלא אם כן נשללה רשות זו בתקנון.

קיום ישיבה באמצעי
תקשורת

102. על אף הוראת סעיף 100, בחברה פרטית שאינה חברת איגרות חוב רשאי הדירקטוריון, בהסכמת כל הדירקטורים, להתכנס לישיבה ללא הודעה, אלא אם כן נשללה רשות זו

כינוס דירקטוריון
ללא הודעה

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

בתקנון, וכן רשאי דירקטוריון בחברה פרטית או ציבורית, במקרים דחופים ובהסכמת רוב הדירקטורים, להתכנס לשיבה בלא הודעה.

103. (א) הדירקטוריון רשאי לקבל החלטות אף ללא התכנסות בפועל, ובלבד שכל הדירקטורים הזכאים להשתתף בדיון ולהצביע בענין שהובא להחלטה הסכימו שלא להתכנס לדיון באותו ענין, אלא אם כן נשללה רשות זו בתקנון.
(ב) התקבלו החלטות כאמור בסעיף קטן (א), ייערך פרוטוקול ההחלטות, לרבות ההחלטה שלא להתכנס, וייחתם בידי יושב ראש הדירקטוריון.
(ג) על החלטה כאמור בסעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיף 108, בשינויים המחויבים.
(ד) יושב ראש הדירקטוריון אחראי לביצוע הוראות סעיף זה.

קבלת החלטות ללא התכנסות

(תיקון מס' 3)
(תשס"ה-2005)

(תיקון מס' 3)
(תשס"ה-2005)

104. המנין החוקי לפתיחת ישיבת דירקטוריון יהיה רוב חברי הדירקטוריון, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון.

מנין חוקי בישיבות דירקטוריון

סימן ה': הצבעה בדירקטוריון

105. בהצבעה בדירקטוריון יהיה קול אחד לכל דירקטור, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון.
106. (א) דירקטור, בכשירותו ככזה, יפעיל שיקול דעת עצמאי בהצבעה בדירקטוריון, לא יהיה צד להסכם הצבעה ויראו באי-הפעלת שיקול דעת עצמאי כאמור או בהסכם הצבעה הפרת חובת אמונים.
(ב) לא ימלא אדם תפקיד מתפקידיו של דירקטור אלא אם כן מונה כדן לתפקיד דירקטור ולא יפגע אדם בשיקול הדעת העצמאי של דירקטור.
(ג) בלי לגרוע מהוראות כל דין, על מי שהפר את הוראות סעיף קטן (ב) יחולו החובות והאחריות החלות על דירקטורים לפי כל דין.

הצבעה בדירקטוריון

שיקול דעת עצמאי והסכמי הצבעה

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011
(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

107. החלטות בדירקטוריון יתקבלו ברוב רגיל; היו הקולות שקולים יהיה ליושב ראש הדירקטוריון קול נוסף, והכל אם לא נקבע אחרת בתקנון.

קבלת החלטות

חלק שישי: נושאי המשרה בחברה

פרק ראשון: מינוי וכהונה של דירקטורים

סימן ה': דירקטור חיצוני

(תיקון מס' 8)
תשס"ח-2008

239. (א) בחברה ציבורית ובחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב יכהנו לפחות שני דירקטורים חיצוניים.

חובת מינוי

(תיקון מס' 3)
תשס"ה-2005

- (ב) הדירקטורים החיצוניים בחברה ציבורית ימונו על ידי האסיפה הכללית, ובלבד שיתקיים אחד מאלה:

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

- (1) במנין קולות הרוב באסיפה הכללית ייכללו רוב מכלל קולות בעלי המניות שאינם בעלי השליטה בחברה או בעלי עניין אישי באישור המינוי למעט עניין אישי שאינו כתוצאה מקשריו עם בעל השליטה, המשתתפים בהצבעה; במנין כלל הקולות של בעלי המניות האמורים לא יובאו בחשבון קולות הנמנעים; על מי שיש לו עניין אישי יחולו הוראות סעיף 276, בשינויים המחויבים;

(תיקון מס' 3)
תשס"ה-2005

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

- (2) סך קולות המתנגדים מקרב בעלי המניות האמורים בפסקה (1) לא עלה על שיעור של שני אחוזים מכלל זכויות ההצבעה בחברה.

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

- (ג) השר רשאי לקבוע שיעורים שונים מן השיעור האמור בסעיף קטן (ב)(2).

- (ד) בחברה שבמועד מינוי דירקטור חיצוני כל חברי הדירקטוריון שלה שאינם בעלי השליטה בחברה או קרוביהם הם בני מין אחד, יהיה הדירקטור החיצוני הממונה בן המין השני.

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

- (ה) לא ימונה דירקטור חיצוני בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב אלא לאחר שהמועמד הצהיר כי מתקיימים בו התנאים הנדרשים למינויו כדירקטור חיצוני וועדת

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

הביקורת אישרה כי מתקיימים בו התנאים כאמור, ויחולו על ההצהרה הוראות סעיף 241(ב) ו-(ג).

240. (א) כדירקטור חיצוני ימונה יחיד תושב ישראל הכשיר להתמנות לדירקטור; ואולם חברה ציבורית או חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, שמניותיה או שאיגרות החוב שלה, לפי העניין, או חלק מהן הוצעו לציבור מחוץ לישראל או שהן רשומות בבורסה מחוץ לישראל, רשאית למנות דירקטורים חיצוניים שאינם תושבי ישראל; השר רשאי לקבוע סוגים נוספים של חברות שבהן יהיה ניתן למנות דירקטורים חיצוניים שאינם תושבי ישראל.

(1א) (1) כדירקטור חיצוני ימונה מי שהוא בעל כשירות מקצועית או מי שהוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובלבד שלפחות אחד הדירקטורים החיצוניים יהיה בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

(2) השר, בהתייעצות עם רשות ניירות ערך, יקבע תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית.

(ב) לא ימונה לדירקטור חיצוני יחיד, שהוא קרוב של בעל השליטה, וכן מי שיש לו, לקרובו, לשותפו, למעבידו, למי שהוא כפוף לו במישרין או בעקיפין או לתאגיד שהוא בעל השליטה בו, במועד המיני או בשנתיים שקדמו למועד המיני, זיקה לחברה, לבעל השליטה בחברה או לקרוב של בעל השליטה, במועד המיני, או לתאגיד אחר, ובחברה שאין בה בעל שליטה או מי שמחזיק בדבוקת שליטה – גם זיקה למי שהוא, במועד המיני, יושב ראש הדירקטוריון, המנהל הכללי, בעל מניות מהותי או נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים; לענין סעיף קטן זה –

"זיקה" - קיום יחסי עבודה, קיום קשרים עסקיים או מקצועיים דרך כלל או שליטה, וכן כהונה כנושא משרה, למעט כהונה של דירקטור שמונה כדי לכהן כדירקטור חיצוני בחברה שעומדת להציע לראשונה מניות לציבור; השר, בהתייעצות עם רשות ניירות ערך, רשאי לקבוע כי ענינים מסוימים, בתנאים שקבע, לא יהיו זיקה;

"תאגיד אחר" - תאגיד שבעל השליטה בו, במועד המיני או בשנתיים שקדמו למועד המיני, הוא החברה או בעל השליטה בה.

(ג) לא ימונה יחיד כדירקטור חיצוני אם תפקידו או עיסוקיו האחרים יוצרים או עלולים ליצור ניגוד ענינים עם תפקידו כדירקטור, או אם יש בהם כדי לפגוע ביכולתו לכהן כדירקטור.

(ד) לא ימונה דירקטור בחברה פלונית כדירקטור חיצוני בחברה אחרת אם אותה שעה מכהן דירקטור בחברה האחרת כדירקטור חיצוני בחברה הפלונית.

(ה) לא ימונה יחיד כדירקטור חיצוני בחברה ציבורית או בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, אם הוא עובד של רשות ניירות ערך או עובד של בורסה בישראל.

(ו) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב) לא יכהן כדירקטור חיצוני יחיד שיש לו, לקרובו, לשותפו, למעבידו, למי שהוא כפוף לו במישרין או בעקיפין או לתאגיד שהוא בעל השליטה בו, קשרים עסקיים או מקצועיים למי שאסורה זיקה אליו לפי הוראות סעיף קטן (ב), גם אם הקשרים כאמור אינם דרך כלל, למעט קשרים זניחים, וכן יחיד שקיבל תמורה בניגוד להוראות סעיף 244(ב); קוימו קשרים או התקבלה תמורה כאמור בעת כהונת הדירקטור החיצוני, יראו בכך, לענין סעיפים 245א, 246 ו-247 הפרת תנאי מן התנאים הדרושים למינויו או לכהונתו כדירקטור חיצוני.

241. (א) לא תזומן אסיפה כללית שעל סדר יומה מינוי דירקטור חיצוני אלא אם כן הצהיר המועמד כי מתקיימים בו התנאים הנדרשים למינויו כדירקטור חיצוני (להלן - ההצהרה).

(ב) ההצהרה תישמר במשרדה הרשום של החברה ותהיה פתוחה לעיונו של כל אדם.

(ג) השר רשאי לקבוע הוראות לענין ההצהרה.

242. (א) דירקטורים חיצוניים ראשונים ימונו על ידי האסיפה הכללית שתכנס לא יאוחר משלושה חודשים מהמועד שבו הפכה החברה לחברה ציבורית, ואולם בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב שהפכה לחברה ציבורית רשאי דירקטור חיצוני שכהן ערב המועד שבו הפכה לחברה ציבורית, להמשיך ולכהן כדירקטור חיצוני בחברה הציבורית עד תום תקופת כהונתו לפי סעיף 245.

(ב) דירקטורים חיצוניים ראשונים בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, ימונו לא יאוחר מתום שלושה חודשים מהמועד שבו הפכה החברה לחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב; במינוי דירקטורים כאמור, במקום אישור ועדת הביקורת על התקיימות

כשירות למינוי

(תיקון מס' 3)
תשס"ה-2005

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

(תיקון מס' 27)
תשע"ו-2016
(תיקון מס' 3)
תשס"ה-2005

(תיקון מס' 8)
תשס"ח-2008

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

(תיקון מס' 3)
תשס"ה-2005

(תיקון מס' 3)
תשס"ה-2005

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

דירקטורים חיצוניים
ראשונים

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

(תיקון מס' 27)

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

תנאי הכשירות למינוי דירקטור חיצוני לפי סעיף 239 יבוא אישור הדירקטוריון לעניין זה.

243. בכל ועדה הרשאית להפעיל סמכות מסמכויות הדירקטוריון יכהן לפחות דירקטור חיצוני אחד.	השתתפות בועדות
244. (א) דירקטור חיצוני זכאי לגמול ולהחזר הוצאות, כפי שיקבע השר בהתייעצות עם רשות ניירות ערך.	גמול והחזר הוצאות
(ב) דירקטור חיצוני לא יקבל, נוסף על הגמול שלו הוא זכאי ולהחזר ההוצאות, כל תמורה, במישרין או בעקיפין, בשל כהונתו כדירקטור בחברה; לענין סעיף קטן זה לא יראו כתמורה מתן פטור, התחייבות לשיפוי, שיפוי או ביטוח לפי הוראות סימן ג' לפרק השלישי.	משך כהונה
245. (א) תקופת כהונתו של דירקטור חיצוני תהא שלוש שנים, ורשאית החברה, על אף הוראות סעיף 240, למנותו לשתי תקופות נוספות, של שלוש שנים כל אחת.	(תיקון מס' 16) תשע"א-2011
(1א) דירקטור חיצוני בחברה ציבורית ימונה לתקופת כהונה נוספת כאמור בסעיף קטן (א) בהתקיים אחד מאלה:	(תיקון מס' 16) תשע"א-2011
(1) בעל מניות, אחד או יותר, שלו אחוז אחד לפחות מכלל זכויות ההצבעה בחברה, הציע את מועמדותו לכהונה נוספת, המינוי אושר באסיפה הכללית, ברוב קולות, והתקיימו כל אלה:	(תיקון מס' 17) תשע"א-2011
(א) במניין כלל הקולות של בעלי המניות באסיפה הכללית לא מובאים בחשבון, קולות בעלי המניות שהם בעלי שליטה בחברה או בעלי עניין אישי באישור המינוי, למעט עניין אישי שאינו כתוצאה מקשר עם בעל השליטה, וכן קולות הנמנעים;	
(ב) סך קולות התומכים מקרב בעלי המניות שאינם בעלי השליטה בחברה או בעלי עניין אישי באישור המינוי למעט עניין אישי שאינו כתוצאה מקשרים עם בעל השליטה, עולה על שני אחוזים מכלל זכויות ההצבעה בחברה;	
(ג) הדירקטור החיצוני שימונה לתקופה נוספת לפי פסקה זו אינו בעל מניה קשור או מתחרה או קרובו של בעל מניה כאמור, במועד המינוי, ואינו בעל זיקה לבעל מניה קשור או מתחרה, במועד המינוי או בשנתיים שקדמו למועד המינוי; לעניין זה –	(תיקון מס' 22) תשע"ד-2013
"בעל מניה קשור או מתחרה" – בעל המניה שהציע את המינוי או בעל מניה מהותי, והכול אם במועד המינוי יש לו, לבעל שליטה בו או לחברה בשליטת מי מהם, קשרים עסקיים עם החברה או שהוא, בעל שליטה בו או חברה בשליטת מי מהם הם מתחרים של החברה; השר, בהתייעצות עם רשות ניירות ערך, רשאי לקבוע כי עניינים מסוימים, בתנאים שקבע, לא יהיו קשר עסקי עם החברה או תחרות בה;	
"זיקה" – כהגדרתה בסעיף 240(ב), ורשאי השר, בהתייעצות עם רשות ניירות ערך, לקבוע כי עניינים מסוימים, בתנאים שקבע, לא יהיו זיקה;	
(2) הדירקטוריון הציע את מועמדותו לכהונה נוספת והמינוי אושר בהתאם להוראות סעיף 239(ב);	
(3) הדירקטור החיצוני הציע את מועמדותו לכהונה נוספת והמינוי אושר בהתאם להוראות פסקה (1).	(תיקון מס' 26) תשע"ה-2014
(2א) השר רשאי לקבוע שיעורים שונים מן השיעור האמור בסעיף קטן (1א)(1)(ב).	(תיקון מס' 16) תשע"א-2011
(3א) על אף הוראות סעיף קטן (א), חברה רשאית לקבוע בתקנונה כי תקופת כהונתו הכוללת של דירקטור חיצוני לא תעלה על שש שנים; קבעה החברה הוראה כאמור בתקנונה, תחול ההוראה רק לגבי דירקטור חיצוני שמונה לראשונה לאחר קביעתה.	(תיקון מס' 16) תשע"א-2011
(ב) דירקטור חיצוני לא יפוטרו וכהונתו לא תופסק אלא בהתאם להוראות סעיפים 233, 246 ו-247.	(תיקון מס' 3) תשס"ה-2005
245א. דירקטור חיצוני שחדל להתקיים בו תנאי הדרוש לפי חוק זה לכהונתו כדירקטור חיצוני יודיע על כך מיד לחברה, וכהונתו תפקע במועד מתן ההודעה.	חובת הודעה (תיקון מס' 8) תשס"ח-2008
246. (א) נודע לדירקטוריון כי קיים חשש שדירקטור חיצוני חדל לקיים תנאי מן התנאים הדרושים לפי חוק זה למינויו כדירקטור חיצוני, או כי קיים חשש כי הדירקטור הפר את חובת האמונים לחברה, ידון בכך הדירקטוריון בישיבה שתכנס לראשונה לאחר שנודע לו על כך.	הפסקת כהונה בידי האסיפה הכללית
(ב) קבע הדירקטוריון בחברה ציבורית כי הדירקטור החיצוני חדל לקיים תנאי מן התנאים הדרושים לפי חוק זה למינויו או כי הוא הפר את חובת האמונים, יזמן הדירקטוריון	(תיקון מס' 17) תשע"א-2011

- אסיפה מיוחדת שעל סדר יומה הפסקת כהונתו של הדירקטור החיצוני.
- (ג) נימוקי דירקטוריון החברה הציבורית יובאו לפני האסיפה המיוחדת ותינתן לדירקטור החיצוני הזדמנות סבירה להביא את עמדתו; החלטת האסיפה המיוחדת בדבר הפסקת כהונתו של הדירקטור החיצוני תתקבל ברוב הדרוש למינויו.
- (ד) קבע הדירקטוריון בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, לאחר שנתן לדירקטור חיצוני הזדמנות סבירה להביא את עמדתו, כי הדירקטור החיצוני חדל לקיים תנאי מן התנאים הדרושים לפי חוק זה למינויו או כי הפר את חובת האמונים לחברה, יודיע על החלטתו ונימוקיה לגורם המוסמך למנות את הדירקטורים החיצוניים בחברה.
247. בית המשפט, לבקשת דירקטור או בעל מניה, רשאי להורות על פקיעת כהונתו של דירקטור חיצוני אם מצא כי הוא חדל לקיים תנאי מן התנאים הדרושים לפי חוק זה למינויו כדירקטור חיצוני או כי הפר את חובת האמונים לחברה.
248. (א) נתפנתה משרתו של דירקטור חיצוני ולא מכהנים בחברה שני דירקטורים חיצוניים אחרים, יזמן הדירקטוריון אסיפה מיוחדת, למועד מוקדם ככל האפשר, שעל סדר יומה מינוי דירקטור חיצוני.
- (ב) נתפנתה משרתו של דירקטור חיצוני בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, ולא מכהנים בחברה שני דירקטורים חיצוניים אחרים, יודיע על כך הדירקטוריון לגורם המוסמך למנות את הדירקטורים החיצוניים בחברה.
249. (א) חברה, בעל שליטה בה ותאגיד בשליטתו לא יעניקו למי שניהן כדירקטור חיצוני באותה חברה, לבן זוגו או לילדו טובת הנאה, במישרין או בעקיפין, ובכלל זה לא ימנו אותו, את בן זוגו או את ילדו, לכהונה כנושא משרה באותה חברה או בתאגיד בשליטת בעל השליטה בה, לא יעסיקוהו כעובד ולא יקבלו ממנו שירותים מקצועיים בתמורה, בין במישרין ובין בעקיפין, לרבות באמצעות תאגיד בשליטתו, אלא אם כן חלפו שנתיים מתום כהונתו כדירקטור חיצוני באותה חברה, ולעניין קרוב שאינו בן זוגו או ילדו – שנה מתום כהונתו כדירקטור חיצוני.
- (ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על מינוי או העסקה של מי שניהן כדירקטור חיצוני בחברה ממשלתית או בחברת בת ממשלתית ועל קבלת שירותים מקצועיים ממנו, על ידי המדינה או על ידי חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית אחרת אשר השר האחראי לענייניה אינו השר האחראי לענייני החברה שבה כיהן כדירקטור חיצוני.
- 249א. (א) מיום הפיכתה של חברה ציבורית או חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב לחברה פרטית שאינה חברת איגרות חוב לא יחולו הוראות סימן זה על מי שמכהן או על מי שניהן בחברה כדירקטור חיצוני.
- (ב) לא החליטה החברה בדבר המשך כהונתו של הדירקטור, תיפסק כהונתו בתום שלושה חודשים מיום הפיכת החברה לחברה פרטית שאינה חברת איגרות חוב.
- 249ב. חברה ציבורית או חברה שהיא חברת איגרות חוב רשאית לסווג דירקטור כדירקטור בלתי תלוי אם הוא כשיר להתמנות ככזה לפי פסקאות (1) ו-(2) להגדרה "דירקטור בלתי תלוי" שבסעיף 1, לאחר שהצהיר כאמור בסעיף 224ב; לעניין זה, לא יראו בכהונה כדירקטור בחברה טרם הסיווג כדירקטור בלתי תלוי, כזיקה לחברה.
- 249ג. הוראות סעיפים 240(ו), 244, 245א, 246, 247, 249 ו-249א(א) יחולו גם על דירקטור בלתי תלוי.

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

הפסקת כהונה בידי
בית המשפט

מינוי באסיפה
מיוחדת

(תיקון מס' 17)

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

איסור מינוי והעסקה

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

דירקטור חיצוני
בחברה שהפכה
לחברה פרטית שאינה
חברת איגרות חוב

(תיקון מס' 3)
תשס"ה-2005

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

(תיקון מס' 17)
תשע"א-2011

סיווג דירקטור
כדירקטור בלתי
תלוי

(תיקון מס' 8)
תשס"ח-2008

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

החלת הוראות על
דירקטור בלתי
תלוי

(תיקון מס' 8)
תשס"ח-2008

(תיקון מס' 16)
תשע"א-2011

פרק שלישי: חובות נושאי משרה

סימן ב': חובות אמונים

254. (א) נושא משרה חב חובות אמונים לחברה, ינהג בתום לב ויפעל לטובתה, ובכלל זה –
(1) יימנע מכל פעולה שיש בה ניגוד ענינים בין מילוי תפקידו בחברה לבין מילוי תפקיד אחר שלו או לבין עניניו האישיים;
(2) יימנע מכל פעולה שיש בה תחרות עם עסקי החברה;
(3) יימנע מניצול הזדמנות עסקית של החברה במטרה להשיג טובת הנאה לעצמו או לאחר;
(4) יגלה לחברה כל ידיעה וימסור לה כל מסמך הנוגעים לעניניה, שבאו לידי תוקף מעמדו בחברה.
(ב) אין בהוראת סעיף קטן (א) כדי למנוע קיומה של חובות אמונים של נושא משרה כלפי אדם אחר.
255. (א) חברה רשאית לאשר פעולה מהפעולות המנויות בסעיף 254(א) ובלבד שנתקיימו כל התנאים האלה:
(1) נושא המשרה פועל בתום לב והפעולה או אישורה אינן פוגעות בטובת החברה;
(2) נושא המשרה גילה לחברה, זמן סביר לפני המועד לדיון באישור, את מהות ענינו האישי בפעולה, לרבות כל עובדה או מסמך מהותיים.
(ב) אישור החברה לפעולות שאינן פעולות מהותיות יינתן לפי הוראות הפרק החמישי לענין אישור עסקאות, ואישור החברה לפעולות מהותיות יינתן לפי הוראות הפרק החמישי לענין אישור עסקאות חריגות; הוראות הפרק החמישי לגבי תוקפן של עסקאות, יחולו, בשינויים המחויבים, לגבי תוקפן של פעולות.
256. (א) על הפרת חובות אמונים של נושא משרה כלפי החברה יחולו הדינים החלים על הפרת חוזה, בשינויים המחויבים.
(ב) בלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א), רואים נושא משרה שהפר חובות אמונים כלפי החברה כמי שהפר את התקשרותו עם החברה.
(ג) חברה רשאית לבטל פעולה שעשה נושא משרה בשם החברה כלפי אדם אחר או לתבוע מאותו אדם את הפיצויים המגיעים לה מנושא המשרה, אף בלא ביטול הפעולה, אם אותו אדם ידע על הפרת חובות האמונים של נושא המשרה, וידע או היה עליו לדעת על העדר אישור לפעולה.
(ד) חזקה על אדם שלא היה עליו לדעת על העדר אישור לפעולה כנדרש לפי פרק זה אם קיבל את אישור הדירקטוריון לכך שנתקבלו כל האישורים הנדרשים לפעולה.
257. נודע לדירקטור על ענין של החברה שנתגלו בו לכאורה הפרת חוק או פגיעה בנוהל עסקים תקין, יפעל בלא דיחוי לזימון ישיבה של הדירקטוריון כאמור בסעיף 98(ב)(2).

חובות אמונים

אישור פעולות

גילוי ליקוי

פרק רביעי: זכויותיו של דירקטור

265. (א) לכל דירקטור הזכות לבדוק את מסמכי החברה ואת רישומיה ולקבל העתקים מהם, ולבדוק את נכסי החברה, ככל שהדבר דרוש למילוי חובותיו כדירקטור.
(ב) החברה רשאית למנוע מדירקטור לבדוק מסמך או נכס של החברה, אם סבר הדירקטוריון שהדירקטור פועל בחוסר תום לב או שבדיקה כאמור עלולה לפגוע בטובת החברה.
(ג) בית המשפט רשאי, לבקשת דירקטור חיצוני, לקבוע כי הזכות האמורה בסעיף קטן (א) תחול גם לגבי מסמכים ורישומים של כל חברה קשורה, אם השתכנע כי המידע המבוקש חשוב לביצוע תפקידו כדירקטור חיצוני.
266. (א) לצורך ביצוע תפקידו זכאי דירקטור, במקרים מיוחדים, לקבל ייעוץ מקצועי על חשבון החברה, אם כיסוי ההוצאה אושר על ידי דירקטוריון החברה או על ידי בית המשפט.
(ב) בית המשפט, בבואו להחליט בבקשה כאמור בסעיף קטן (א) ישקול, בין היתר, האם המומחים של החברה אינם מספקים את הסיוע הנדרש לדירקטור לצורך מילוי תפקידו, ואת הסבירות של הסכום המבוקש בהתחשב בעילה לבקשת הייעוץ ובמצבה הכספי של החברה.

הזכות לקבלת מידע

זכות להעסיק יועצים

267. (א) היה לדירקטור יסוד סביר להניח שעומדת להתבצע פעולה של נושא משרה העלולה להוות הפרת חובה של נושא משרה, רשאי הוא, לאחר שפעל כאמור בסעיף 257 אם הנסיבות מאפשרות זאת, לפנות לבית המשפט בבקשה שיאכוף את החובה או ימנע את הפעולה; בית המשפט רשאי לתת צו שימנע את הפעולה או כל סעד אחר שייראה לו בנסיבות הענין.

(ב) אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת, תישא החברה בכל ההוצאות שהוציא דירקטור שפנה לבית המשפט לפי הוראות סעיף זה, לרבות אגרות בית משפט ושכר טרחת עורך דין, במועד כפי שיקבע בית המשפט.

חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973

(סעיפים נבחרים)

פרק א': כריתת החוזה

12. (א) במשא ומתן לקראת כריתתו של חוזה חייב אדם לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב.
(ב) צד שלא נהג בדרך מקובלת ולא בתום-לב חייב לצד השני פיצויים בעד הנזק שנגרם לו עקב המשא ומתן או עקב כריתת החוזה, והוראות סעיפים 10, 13 ו-14 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970, יחולו בשינויים המחוייבים.
- פרק ב': ביטול החוזה בשל פגם בכריתתו**
13. חוזה שנכרת למראית עין בלבד – בטל; אין בהוראה זו כדי לפגוע בזכות שרכש אדם שלישי בהסתמכו בתום לב על קיום החוזה.
14. (א) מי שהתקשר בחוזה עקב טעות וניתן להניח שלולא הטעות לא היה מתקשר בחוזה והצד השני ידע או היה עליו לדעת על כך, רשאי לבטל את החוזה.
(ב) מי שהתקשר בחוזה עקב טעות וניתן להניח שלולא הטעות לא היה מתקשר בחוזה והצד השני לא ידע ולא היה עליו לדעת על כך, רשאי בית המשפט, לפי בקשת הצד שטעה, לבטל את החוזה, אם ראה שמן הצדק לעשות זאת; עשה כן, רשאי בית המשפט לחייב את הצד שטעה בפיצויים בעד הנזק שנגרם לצד השני עקב כריתת החוזה.
(ג) טעות אינה עילה לביטול החוזה לפי סעיף זה, אם ניתן לקיים את החוזה בתיקון הטעות והצד השני הודיע, לפני שבוטל החוזה, שהוא מוכן לעשות כן.
(ד) "טעות", לענין סעיף זה וסעיף 15 – בין בעובדה ובין בחוק, להוציא טעות שאינה אלא בכדאיות העסקה.
15. מי שהתקשר בחוזה עקב טעות שהיא תוצאת הטעיה שהטעהו הצד השני או אחר מטעמו, רשאי לבטל את החוזה; לענין זה, "הטעיה" – לרבות אי-גילויין של עובדות אשר לפי דין, לפי נוהג או לפי הנסיבות היה על הצד השני לגלותן.
16. נפלה בחוזה טעות סופר או טעות כיוצא בה, יתוקן החוזה לפי אומד דעת הצדדים ואין הטעות עילה לביטול החוזה.
17. (א) מי שהתקשר בחוזה עקב כפיה שכפה עליו הצד השני או אחר מטעמו, בכוח או באיום, רשאי לבטל את החוזה.
(ב) אזהרה בתום לב על הפעלתה של זכות אינה בגדר איום לענין סעיף זה.
18. מי שהתקשר בחוזה עקב ניצול שניצל הצד השני או אחר מטעמו את מצוקת המתקשר, חולשתו השכלית או הגופנית או חוסר נסיונו, ותנאי החוזה גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל, רשאי לבטל את החוזה.
19. ניתן החוזה להפרדה לחלקים ועילת הביטול נוגעת רק לאחד מחלקיו, ניתן לביטול אותו חלק בלבד; אולם אם יש להניח שהצד הרשאי לבטל לא היה מתקשר בחוזה לולא העילה, רשאי הוא לבטל את החלק האמור או את החוזה כולו.
20. ביטול החוזה יהיה בהודעת המתקשר לצד השני תוך זמן סביר לאחר שנודע לו על עילת הביטול, ובמקרה של כפיה – תוך זמן סביר לאחר שנודע לו שפסקה הכפיה.
21. משבוטל החוזה, חייב כל צד להשיב לצד השני מה שקיבל על פי החוזה, ואם ההשבה היתה בלתי אפשרית או בלתי סבירה – לשלם לו את שוויו של מה שקיבל.
22. אין בהוראות פרק זה כדי לגרוע מכל תרופה אחרת.

פרק ה': קיום החוזה

39. בקיום של חיוב הנובע מחוזה יש לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב; והוא הדין לגבי השימוש בזכות הנובעת מחוזה.
40. חיוב יכול שיקויים בידי אדם שאיננו החייב, זולת אם לפי מהות החיוב, או לפי המוסכם בין הצדדים, על החייב לקיימו אישית.
41. חיוב שלא הוסכם על מועד קיומו, יש לקיים זמן סביר לאחר כריתת החוזה, במועד שעליו הודיע הנושה לחייב זמן סביר מראש.
42. חיוב יכול שיקויים לפני מועדו, ובלבד שהודיע החייב לנושה על כך זמן סביר מראש והדבר לא יפגע בנושה.
43. (א) המועד לקיומו של חיוב נדחה –

- (1) אם נמנע הקיום במועדו מסיבה התלויה בנושה – עד שהוסרה המניעה ;
- (2) אם תנאי לקיום הוא שיקויים תחילה חיובו של הנושה – עד שקויים אותו חיוב ;
- (3) אם על הצדדים לקיים חיוביהם בד בבד – כל עוד הנושה אינו מוכן לקיים את החיוב המוטל עליו.
- (ב) נדחה המועד לקיום החיוב כאמור בסעיף קטן (א), רשאי בית המשפט, אם ראה שמן הצדק לעשות כן, לחייב את הנושה בפיצויים בעד הנזק שנגרם לחייב עקב הדחיה, אף אם אין בדבר משום הפרת חוזה מצד הנושה, ואם היה על החייב לשלם תשלומים תקופתיים עד לקיום החיוב שמועדו נדחה – לפטור אותו מתשלומים אלה בתקופת הדחיה.
44. (א) חיוב שלא הוסכם על מקום קיומו, יש לקיים במקום עסקו של הנושה, ואם אין לו מקום עסק – במקום מגוריו הקבוע.
- (ב) שינה הנושה את מקום עסקו או מקום מגוריו אחרי כריתת החוזה, ישא בהוצאות הנוספות הנובעות מקיום החיוב במקום החדש.

מקום הקיום

חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), התשל"א-1970

(סעיפים נבחרים)

פרק ב': התרופות

סימן ג': פיצויים

10. הנפגע זכאי לפיצויים בעד הנזק שנגרם לו עקב ההפרה ותוצאותיה ושהמפר ראה אותו או שהיה עליו לראותו מראש, בעת כריתת החוזה, כתוצאה מסתברת של ההפרה.	הזכות לפיצויים
11. (א) הופר חיוב לספק או לקבל נכס או שירות ובוטל החוזה בשל ההפרה, זכאי הנפגע, ללא הוכחת נזק, לפיצויים בסכום ההפרש שבין התמורה בעד הנכס או השירות לפי החוזה ובין שוויים ביום ביטול החוזה. (ב) הופר חיוב לשלם סכום כסף, זכאי הנפגע, ללא הוכחת נזק, לפיצויים בסכום הריבית על התשלום שבפיגור, מיום ההפרה ועד יום התשלום, בשיעור המלא לפי חוק פסיקת ריבית, תשכ"א-1961, אם לא קבע בית המשפט שיעור אחר.	פיצויים ללא הוכחת נזק
12. האמור בסעיף 11 אינו גורע מזכותו של הנפגע לפיצויים בעד נזק שהוכיח לפי סעיף 10; אולם אם היתה התמורה שכנגד החיוב שהופר בלתי סבירה, או שלא היתה תמורה כלל, רשאי בית המשפט להפחית את הפיצויים עד כדי האמור בסעיף 11.	שמירת זכות
13. גרמה הפרת החוזה נזק שאינו נזק ממון, רשאי בית המשפט לפסוק פיצויים בעד נזק זה בשיעור שייראה לו בנסיבות הענין.	פיצויים בעד נזק שאינו של ממון
14. (א) אין המפר חייב בפיצויים לפי סעיפים 10, 12 ו-13 בעד נזק שהנפגע יכול היה, באמצעים סבירים, למנוע או להקטין. (ב) הוציא הנפגע הוצאות סבירות למניעת הנזק או להקטנתו, או שהתחייב בהתחייבויות סבירות לשם כך, חייב המפר לשפות אותו עליהן, בין אם נמנע הנזק או הוקטן ובין אם לאו; היו ההוצאות או ההתחייבויות בלתי סבירות, חייב המפר בשיפוי כדי שיעורן הסביר בנסיבות הענין.	הקטנת הנזק
15. (א) הסכימו הצדדים מראש על שיעור פיצויים (להלן – פיצויים מוסכמים), יהיו הפיצויים כמוסכם, ללא הוכחת נזק; אולם רשאי בית המשפט להפחיתם אם מצא שהפיצויים נקבעו ללא כל יחס סביר לנזק שניתן היה לראותו מראש בעת כריתת החוזה כתוצאה מסתברת של ההפרה. (ב) הסכם על פיצויים מוסכמים אין בו כשלעצמו כדי לגרוע מזכותו של הנפגע לתבוע במקומם פיצויים לפי סעיפים 10 עד 14 או לגרוע מכל תרופה אחרת בשל הפרת החוזה. (ג) לענין סימן זה, סכומים שהמפר שילם לנפגע לפני הפרת החוזה והצדדים הסכימו מראש על חילוטם לטובת הנפגע, דינם כדין פיצויים מוסכמים.	פיצויים מוסכמים
16. בקביעת שיעור הפיצויים לא יובא בחשבון סכום שהנפגע קיבל או זכאי לקבל בשל הפרת החוזה לפי חוזה ביטוח.	פיצויים וביטוח

חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981

(סעיפים נבחרים)

פרק א': הוראות לכל סוגי הביטוח

סימן א': חוזה הביטוח

1. חוזה ביטוח הוא חוזה בין מבטח לבין מבטוח המחייב את המבטח, תמורת דמי ביטוח, לשלם, בקרות מקרה הביטוח, תגמולי ביטוח למוטב.

מהותו של חוזה ביטוח

פרק ד': ביטוח נזקים

סימן א': ביטוח נכסים

55. (א) בביטוח נכסים חייב המבטח לשפות בעד נזק שנגרם למבטוח או למוטב מחמת שהנכס המבטוח אבד או ניזק.

מהות הביטוח

(ב) הנכס המבטוח יכול שיהיה של המבטוח או של זולתו.

56. (א) חובת השיפוי של המבטח תהיה כשיעור הנזק שנגרם ובלבד שלא תעלה על הסכום שנתחייב בו בחוזה (להלן – סכום הביטוח); סכום הביטוח – למעט סכום ביטוח הנקוב במטבע חוץ או במטבע ישראלי הצמוד למטבע חוץ – ישתנה בהתאם לשינויים במדד המחירים לצרכן, המתפרסם מדי פעם מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה – או במדד אחר שמתפרסם כאמור ושהצדדים הסכימו עליו – בין המדד שפורסם סמוך לפני כריתת החוזה לבין המדד שפורסם סמוך לפני קרות מקרה הביטוח.

היקף החבות

(ב) לא ייקבע בחוזה סכום ביטוח נקוב במטבע חוץ או במטבע ישראלי הצמוד למטבע חוץ, אלא אם כן אותו מטבע כלול ברשימת מטבעות חוץ שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון לענין זה.

(ג) תגמולי הביטוח יחושבו באופן שיביאו את המוטב ככל האפשר למצב שהיה נמצא בו אילו לא קרה מקרה הביטוח.

(ד) הסכימו הצדדים מראש על שיעור השיפוי, יהיו תגמולי הביטוח כמוסכם, ללא תלות בשיעור הנזק שנגרם.

57. ביטוח נכס בפני סיכון מסויים מכסה גם נזק שנגרם לו מחמת שננטו אמצעים סבירים להצלתו מאותו סיכון.

הרחבת החבות

58. עלה סכום הביטוח, בעת כריתת החוזה או לאחר מכן, באופן בלתי סביר על שוויו של הנכס המבטוח, רשאי כל צד, בכל עת בתקופת הביטוח, לדרוש הפחתת סכום הביטוח עד לשווי הנכס בשעת הדרישה; נדרשה הפחתה זו, יפחת סכום הביטוח ובמקביל יפחתו גם דמי הביטוח מיום הדרישה.

ביטוח יתר

59. (א) בוטח נכס בפני סיכון אחד אצל יותר ממבטח אחד לתקופות חופפות, על המבטח להודיע על כך למבטחים בכתב מיד לאחר שנעשה ביטוח הכפל או לאחר שנודע לו עליו.

ביטוח כפל

(ב) בוטח נכס ביטוח כפל ועלה סך-כל סכומי הביטוח באופן בלתי סביר על שווי הנכס, רשאים המבטוח וכל אחד מהמבטחים, בכל עת בתקופת הביטוח, לדרוש הפחתת סכומי הביטוח עד לשווי הנכס בשעת הדרישה; נדרשה הפחתה זו, יפחתו סכומי הביטוח לפי היחס שביניהם, ובמקביל יפחתו גם דמי הביטוח מיום הדרישה.

(ג) בביטוח כפל אחראים המבטחים כלפי המבטוח יחד ולחוד לגבי סכום הביטוח החופף.

(ד) המבטחים ישאו בנטל החיוב בינם לבין עצמם לפי היחס שבין סכומי הביטוח.

60. היה בשעת כריתת החוזה סכום הביטוח פחות משווי של הנכס המבטוח, תפחת חבות המבטח בשיעור יחסי שהוא כיחס שבין סכום הביטוח לבין שווי הנכס בשעת כריתת החוזה.

ביטוח חסר

61. (א) אין המבטח חייב בתגמולי ביטוח בעד נזק שהמבטוח יכול היה למנוע או להקטין, בקרות מקרה הביטוח או לאחר מכן, בנקיטת אמצעים סבירים או אמצעים שהמבטח הורה לו לנקוט.

הקטנת הנזק

(ב) הוציא המבטוח או המוטב, בקרות מקרה הביטוח או לאחר מכן, הוצאות סבירות למניעת הנזק או להקטנתו, או שהתחייב לשם כך בהתחייבויות סבירות, חייב המבטח לשפות, בין אם נמנע הנזק או הוקטן ובין אם לאו; היו ההוצאות או ההתחייבויות בלתי סבירות, חייב המבטח בשיפוי כדי שיעורן הסביר בנסיבות הענין; והכל אף מעל לסכום הביטוח.

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על ביטוח שבו הסכימו הצדדים על שיעור השיפוי כאמור בסעיף 56(ג).

62. (א) היתה למבוטח בשל מקרה הביטוח גם זכות פיצוי או שיפוי כלפי אדם שלישי, שלא מכוח חוזה ביטוח, עוברת זכות זו למבוטח מששילם למוטב תגמולי ביטוח וכשיעור התגמולים ששילם.

תחלוף

(ב) המבוטח אינו רשאי להשתמש בזכות שעברה אליו לפי סעיף זה באופן שיפגע בזכותו של המבוטח לגבות מן האדם השלישי פיצוי או שיפוי מעל לתגמולים שקיבל מהמבוטח.

(ג) קיבל המבוטח מן האדם השלישי פיצוי או שיפוי שהיה מגיע למבוטח לפי סעיף זה, עליו להעבירו למבוטח; עשה פשרה, ויתור או פעולה אחרת הפוגעת בזכות שעברה למבוטח, עליו לפצותו בשל כך.

(ד) הוראות סעיף זה לא יחולו אם מקרה הביטוח נגרם שלא בכוונה בידי אדם שמבוטח סביר לא היה תובע ממנו פיצוי או שיפוי, מחמת קרבת משפחה או יחס של מעביד ועובד שביניהם.

63. בביטוח מפני אי-פרעון של חוב עוברת זכותו של המבוטח כלפי חייבו למבוטח מששילם למבוטח תגמולי ביטוח וכשיעור התגמולים ששילם, ויחולו הוראות סעיף 62(ב) ו-(ג) בשינויים המחוייבים.

ביטוח חובות

64. הוראות סעיפים 56, 57, 59(א) עד (ג), 61 ו-62 – אין להתנות עליהן אלא לטובת המבוטח או המוטב.

סייגים להתניה

סימן ב': ביטוח אחריות

65. בביטוח אחריות חייב המבוטח לשפות בשל חבות כספית שהמבוטח עשוי להיות חייב בה לצד שלישי; מקרה הביטוח חל ביום שבו נולדה עילת החבות האמורה.

מהות הביטוח

66. ביטוח אחריות מכסה גם הוצאות משפט סבירות שעל המבוטח לשאת בשל חבותו, והוא אף מעל לסכום הביטוח.

היקף החבות של המבוטח

67. על ביטוח אחריות יחולו הוראות סעיפים 56, 59, 61 ו-62, בשינויים המחוייבים ואין להתנות עליהן, למעט על הוראת סעיף 59(ד), אלא לטובת המבוטח או הצד השלישי.

תחולת הוראות

68. בביטוח אחריות רשאי המבוטח – ולפי דרישת הצד השלישי חייב הוא – לשלם לצד השלישי את תגמולי הביטוח שהמבוטח חייב למבוטח, ובלבד שהודיע על כך בכתב למבוטח 30 ימים מראש והמבוטח לא התנגד תוך תקופה זו; אולם טענה שהמבוטח יכול לטעון כלפי המבוטח תעמוד לו גם כלפי הצד השלישי.

מעמד הצד השלישי

69. (א) אירע במבוטח בביטוח אחריות אחד האירועים המפורטים להלן ולפני אירועו או לאחריו התחייב המבוטח כלפי צד שלישי בחבות המכוסה בביטוח, לא יהיו זכויותיו של המבוטח כלפי המבוטח בשל אותה חבות חלק מנכסיו, אלא יעברו לצד השלישי והוא יהיה רשאי לתבוע את המבוטח על פי זכויות אלה; אולם טענה שהמבוטח יכול לטעון כלפי המבוטח תעמוד לו גם כלפי הצד השלישי.

פשיטת רגל או פירוק של המבוטח

(ב) ואלה האירועים:

(1) המבוטח הוכרז פושט רגל או בא בהליכי פשיטת רגל לידי פשרה או סידור עם נושיו;

(2) המבוטח נפטר וניתן צו לניהול עזבונו בפשיטת רגל;

(3) במבוטח שהוא תאגיד – ניתן עליו צו פירוק, או נתמנה לו כונס נכסים או מנהל לעסקיו או למפעלו, או נתקבלה בו החלטה לפירוק מרצון, למעט פירוק מרצון לשם שינוי מבנה או לשם התמזגות עם תאגיד אחר.

70. בביטוח אחריות, התביעה לתגמולי ביטוח אינה מתיישנת כל עוד לא התיישנה תביעת הצד השלישי נגד המבוטח.

סייג להתיישנות

71. (א) הוראות סעיפים 66 ו-68 עד 70 – אין להתנות עליהן.

סייג להתניה ולפעולות

(ב) פעולה של המבוטח, של המבוטח, של הנאמן בפשיטת רגל, של המפרק, של כונס הנכסים או של המנהל, אין בכוחה לגרוע מזכויות הצד השלישי לפי סעיפים 68 ו-69.

חוק-יסוד: חופש העיסוק

(סעיפים נבחרים)

1. עקרונות יסוד 1. זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן-חורין, והן יכולדו ברוח העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל.
2. מטרה 2. חוק-יסוד זה מטרתו להגן על חופש העיסוק כדי לעגן בחוק-יסוד את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.
3. חופש העיסוק 3. כל אזרח או תושב של המדינה זכאי לעסוק בכל עיסוק, מקצוע או משלח יד.
4. פגיעה בחופש העיסוק 4. אין פוגעים בחופש העיסוק אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו.
5. תחולה 5. כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את חופש העיסוק של כל אזרח או תושב.
6. יציבות 6. אין בכוחן של תקנות-שעת-חירום לשנות חוק-יסוד זה, להפקיע זמנית את תוקפו או לקבוע בו תנאים.
7. נוקשות 7. אין לשנות חוק-יסוד זה אלא בחוק-יסוד שנתקבל ברוב של חברי הכנסת.
8. תוקפו של חוק חורג 8. (א) הוראת חוק הפוגעת בחופש העיסוק תהיה תקפה אף כשאינה בהתאם לסעיף 4, אם נכללה בחוק שנתקבל ברוב של חברי הכנסת ונאמר בו במפורש, שהוא תקף על אף האמור בחוק-יסוד זה; תוקפו של חוק כאמור יפקע בתום ארבע שנים מיום תחילתו, זולת אם נקבע בו מועד מוקדם יותר.
- (ב) ההוראה בדבר פקיעת תוקף, כאמור בסעיף קטן (א), לא תחול על חוק שהתקבל לפני תום שנה ממועד תחילתו של חוק-יסוד זה.

חוק הירושה, התשכ"ה-1965

(סעיפים נבחרים)

פרק שלישי: ירושה על פי צוואה

סימן ב': תוקף הצוואה

26. צוואה שנעשתה על ידי קטין או על ידי מי שהוכרז פסול-דין או שנעשתה בשעה שהמצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה – בטלה.
27. (א) התחייבות לעשות צוואה, לשנותה או לבטלה או שלא לעשות אחת מאלה – אינה תופסת. (ב) הוראת צוואה השוללת או מגבילה את זכות המצווה לשנות את הצוואה או לבטלה – בטלה.
28. (א) אין צוואה נעשית אלא על ידי המצווה עצמו. (ב) הוראת צוואה התולה תקפה ברצונו של אדם שאינו המצווה – בטלה.
29. אין המצווה יכול למסור לאחר את קביעת האדם שיזכה מן העזבון או את קביעת החלק היחסי או המנה שאדם יזכה בהם; אולם אם ציין המצווה בצוואה אנשים שמתוכם יש לבחור זוכה, או ציין נכסים שמתוכם יש לבחור מנה, רשאי לבחור מי שהמצווה קבעו לכך בצוואתו; ואם לא קבע המצווה, או שקבע והבחירה לא נעשתה תוך זמן סביר, יבחר בית המשפט או אדם שיקבע בית המשפט.
30. (א) הוראת צוואה שנעשתה מחמת אונס, איום, השפעה בלתי הוגנת, תחבולה או תרמית – בטלה. (ב) הוראת צוואה שנעשתה מחמת טעות – אם אפשר לקבוע בבירור מה היה המצווה מורה בצוואתו אילמלא הטעות, יתקן בית המשפט לפי זה את דברי הצוואה; אם אי-אפשר לעשות כן – בטלה הוראת הצוואה.
31. עברה שנה מהיום שהאונס, האיום, ההשפעה הבלתי הוגנת או התחבולה חדלו לפעול על המצווה, או מהיום שנודע למצווה על התרמית או הטעות, והיה בידי המצווה לבטל את הצוואה ולא עשה כן, לא יהיה עוד באותו פגם כדי ביטול הוראת הצוואה או תיקונה.
32. נפלה בצוואה טעות סופר או טעות בתיאורו של אדם או של נכס, בתאריך, במספר, בחשבון או כיוצא באלה, ואפשר לקבוע בבירור את כוונתו האמיתית של המצווה, יתקן את הטעות הרשם לעניני ירושה, או בית המשפט כאשר הענין הועבר אליו לפי סעיף 67א.
33. הוראת צוואה שאין לראות מתוכה למי ציווה המצווה או מה ציווה או שאין להבין משמעותה – בטלה.
34. הוראת צוואה שביצועה בלתי חוקי, בלתי מוסרי או בלתי אפשרי – בטלה.
35. הוראת צוואה, פרט לצוואה בעל-פה, המזכה את מי שערך אותה או היה עד לעשייתה או לקח באופן אחר חלק בעריכתה, והוראת צוואה המזכה בן-זוגו של אחד מאלה – בטלה.
36. (א) המצווה רשאי לבטל צוואתו, אם על ידי ביטול במפורש באחת הצורות לעשיית צוואה, ואם על ידי השמדת הצוואה; השמיד המצווה את הצוואה, חזקה עליו שהתכוון בכך לבטלה. (ב) צוואה חדשה, אף אם אין בה ביטול מפורש של צוואה קודמת, רואים אותה כמבטלת את הקודמת במידה שהוראות הצוואה החדשה סותרות את הוראות הצוואה הקודמת, זולת אם אין בצוואה החדשה אלא הוספה על האמור בצוואה הקודמת.
37. לענין סימן זה "הוראת צוואה" – גם הצוואה כולה, חלק ממנה ותנאי מתנאיה במשמע.
38. (א) נקבע בצוואה דבר בלתי חוקי, בלתי מוסרי או בלתי אפשרי כתנאי לזכייה או כחוב לפי סעיף 45, בטל התנאי או החוב, ואין בכך כדי לבטל את הזכייה שהיתה מותנית או שהחוב היה מוטל עליה. (ב) בטלים חלק, הוראה או תנאי של צוואה שלא כאמור בסעיף קטן (א), אין בכך כדי לבטל שאר חלקיה, הוראותיה או תנאיה אלא במידה שנראה לבית המשפט שהם קשורים קשר בל ינתק במה שבטל או שהמצווה לא היה רוצה בהם בלעדיו.
39. אין לתבוע זכויות על פי צוואה ואין להיזקק לה כצוואה אלא אם ניתן עליה צו קיום לפי הוראות הפרק החמישי.

סימן ג': הוראות הצוואה

- נושא הצוואה
40. אדם רשאי לצוות לאחד או לאחדים –
(1) כל עזבונו או חלק יחסי מכל עזבונו;
(2) נכס מנכסי עזבונו או טובת הנאה מעזבונו (בחוק זה – מנה).
- יורש במקום יורש
41. (א) המצווה רשאי לצוות לשניים על מנת שיזכה השני אם לא זכה הראשון; השני יזכה אם מת הראשון לפני המצווה או שנמצא פסול לרשת או שהסתלק מן המגיע לו שלא לטובת בן-זוגו, ילדו או אחיו של המוריש.
(ב) זכה השני, דינו כדין מי שהמצווה ציווה לו לכתחילה.
(ג) על דרך זו רשאי המצווה לצוות גם ליותר משניים.
- יורש אחר יורש
42. (א) המצווה רשאי לצוות לשניים על מנת שיזכה השני אחרי זיכה הראשון; השני יזכה במות הראשון או בהתקיים התנאי או בהגיע המועד שנקבע לכך בצוואה, הכל לפי המוקדם יותר.
(ב) הראשון רשאי לעשות במה שקיבל כבתוך שלו, והשני לא יזכה אלא במה ששייר הראשון; אולם אין הראשון יכול לגרוע מזכותו של השני על ידי צוואה.
(ג) השני יזכה אם היה כשר לרשת את המצווה בשעת זכייתו, אף אם לא היה כשר לכך במות המצווה; מת השני לפני שעת זכייתו או שנמצא פסול לרשת או שהסתלק מן המגיע לו, הוראת הצוואה לטובתו מתבטלת.
(ד) הוראת צוואה על דרך זו ליותר משניים – בטלה, זולת הוראה לטובתו של מי שהיה בחיים בשעת עשיית הצוואה.
- יורש על תנאי דוחה
43. (א) המצווה רשאי לצוות שיורש יזכה בהתקיים תנאי או בהגיע מועד.
(ב) לא נתקיים התנאי או לא הגיע המועד לפני מות המצווה, יתנהל העזבון על ידי מנהל עזבון עד שיתקיים התנאי או שיגיע המועד או עד שיתברר שהתנאי לא יוכל עוד להתקיים; והוא הדין כשציווה המצווה לתאגיד שעדיין אינו כשר לרשת בהתאם לסעיף 4.
(ג) לא קבע המצווה מי יזכה אם יתברר שהתנאי לא יוכל עוד להתקיים, יזכו היורשים על פי דין.
- יורש על תנאי מפסיק
44. (א) המצווה רשאי לצוות שיורש יחדל מלזכות בהתקיים תנאי או בהגיע מועד.
(ב) לא קבע המצווה מי יזכה בהתקיים התנאי או בהגיע המועד, יזכו יורשיו על פי דין כיורשים אחרי אותו יורש בהתאם להוראות סעיף 42.
- חיובי יורש
45. המצווה רשאי להורות בצוואתו דבר שיורש יהיה חייב לעשותו, או להימנע מעשותו, במה שקיבל מן העזבון; מילוי של חיוב כזה יכול לדרוש כל מי שמעונין במילוי, ואם היה בדבר ענין לציבור – גם היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו.

פרק שביעי: משפט בין-לאומי פרטי

- הגדרה
135. בפרק זה "מושב" של אדם – המקום בו נמצא מרכז חייו; קטין, פסול-דין ואדם שמונה לו אפוטרופוס, חזקה עליו שמושבו הוא במקום מושבו של נציגו כמשמעותו בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות, תשכ"ב-1962, כל עוד לא הוכח שמרכז חייו נמצא במקום אחר.
- סמכות בתי-המשפט הישראליים
136. בית משפט בישראל מוסמך לדון בירושתו של כל אדם שמושבו ביום מותו היה בישראל או שהניח נכסים בישראל.
- ברירת הדין
137. על הירושה יחול דין מושבו של המוריש בשעת מותו, חוץ מן האמור בסעיפים 138 עד 140.
- דין נכסים מסויימים
138. נכסים העוברים בירושה לפי דין מקום המצאם בלבד, יחול על ירושתם אותו דין.
- כשרות לצוות
139. על הכשרות לצוות יחול דין מושבו של המצווה בשעת עשיית הצוואה.
- צורת הצוואה
140. (א) צוואה כשרה מבחינת צורתה אם היא כשרה לפי הדין הישראלי, לפי דין מקום עשייתה, לפי דין מקום מושבו או מקום מגוריו הרגיל או לפי דין אזרחותו של המצווה בשעת עשייתה או בשעת מותו, ובמידה שהצוואה נוגעת למקרקעין – גם לפי דין מקום הימצאם.
(ב) לענין החלתו של דין זה לפי סעיף זה יראו את הכשרות הדרושה למצווה או לעדי הצוואה כענין שבצורה.
- מיון מונחים
141. לענין קביעת הסמכות והדין לפי הסעיפים 136 עד 140 תהיה לכל מונח המשמעות שיש לו בדין הישראלי.
- דין-חוץ המפנה אל דין אחר
142. על אף האמור בחוק זה, כשחל הדין של מדינה פלונית ואותו דין מפנה אל דין-חוץ, אין נזקקים להפנייה, אלא יחול הדין הפנימי של אותה מדינה; אולם כשהדין של אותה מדינה מפנה אל הדין הישראלי, נזקקים להפנייה ויחול הדין הפנימי הישראלי.

- דין-חוץ שאין נזקים לו¹⁴³. על אף האמור בחוק זה, כשחל דין-חוץ, אין נזקים לו במידה שהוא מפלה מטעמי גזע, דת, מין או לאום או סותר תקנת הציבור בישראל.
- סייג לתחולת דין-חוץ¹⁴⁴. על אף האמור בחוק זה, דין-חוץ המקנה זכויות ירושה על פי דין למי שאיננו קרוב למוריש קרבת דם או קרבה של נישואין, חיתון או אימוץ, אין נזקים לו אלא במידה שאותו דין-חוץ מכיר בזכויות ירושה כאמור המוקנות בדין הישראלי.

חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו

1. זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן-חורין, והן יכובדו ברוח העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל.
- 1א. חוק-יסוד זה, מטרתו להגן על כבוד האדם וחירותו, כדי לעגן בחוק-יסוד את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.
2. אין פוגעים בחייו, בגופו, או בכבודו של אדם באשר הוא אדם.
3. אין פוגעים בקנינו של אדם.
4. כל אדם זכאי להגנה על חייו, על גופו ועל כבודו.
5. אין נוטלים ואין מגבילים את חירותו של אדם במאסר, במעצר, בהסגרה או בכל דרך אחרת.
6. (א) כל אדם חופשי לצאת מישראל.
(ב) כל אזרח ישראלי הנמצא בחוץ לארץ זכאי להיכנס לישראל.
7. (א) כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו.
(ב) אין נכנסים לרשות היחיד של אדם שלא בהסכמתו.
(ג) אין עורכים חיפוש ברשות היחיד של אדם, על גופו, בגופו או בכליו.
(ד) אין פוגעים בסוד שיחו של אדם, בכתביו או ברשומותיו.
8. אין פוגעים בזכויות שלפי חוק-יסוד זה אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו.
9. אין מגבילים זכויות שלפי חוק-יסוד זה של המשרתים בצבא-הגנה לישראל, במשטרת ישראל, בשירות בתי הסוהר ובארגוני הבטחון האחרים של המדינה, ואין מתנים על זכויות אלה, אלא לפי חוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש ממנהו ומאופיו של השירות.
10. אין בחוק-יסוד זה כדי לפגוע בתקפו של דין שהיה קיים ערב תחילתו של חוק-היסוד.
11. כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את הזכויות שלפי חוק-יסוד זה.
12. אין בכוחן של תקנות שעת-חירום לשנות חוק-יסוד זה, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו תנאים; ואולם בשעה שקיים במדינה מצב של חירום בתוקף הכרזה לפי סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, מותר להתקין תקנות שעת-חירום מכוח הסעיף האמור שיהא בהן כדי לשלול או להגביל זכויות לפי חוק-יסוד זה, ובלבד שהשלילה או ההגבלה יהיו לתכלית ראויה ולתקופה ובמידה שלא יעלו על הנדרש.

עקרונות יסוד

מטרה

שמירה על החיים
הגוף, והכבוד

שמירה על הקניין

הגנה על החיים, הגוף
והכבוד

חירות אישית

יציאה מישראל וכניסה
אליה

פרטיות וצנעת הפרט

פגיעה בזכויות

סייג לגבי כוחות
הבטחון

שמירת דינים

תחולה

יציבות החוק

חוק לשכת עורכי-הדין, התשכ"א-1961

(סעיפים נבחרים)

פרק שביעי א': ממונה במקום עורך דין במקרים מיוחדים

- 89א. (א) נפטר עורך דין או שפרש מן הלשכה או שחברותו בה בוטלה, הושעתה או פקעה, או שנבצר ממנו למלא את תפקידו (בפרק זה – עורך הדין), ולא הובטח טיפול נאות בעניני לקוחותיו – רשאי בית המשפט המחוזי (בפרק זה – בית המשפט), לבקשת הועד המחוזי, למנות חבר הלשכה בהסכמתו להיות ממונה על עניניו המקצועיים של עורך הדין ולטפל בהם.
- (ב) הבקשה תובא לידיעתם של לקוחות עורך הדין בדרך שתיראה לוועד המחוזי.
- (ג) עורך הדין, אפוטרופסו או מי שנכסיו של עורך הדין מוקנים לו, יהיו המשיבים בבקשה.
- (ד) ראה בית המשפט שקיום הליכי סדר הדין בדרך הרגילה עלול לגרום נזק שאין לו תקנה או נזק חמור, רשאי הוא בכל עת שלאחר הגשת הבקשה ליתן כל סעד ביניים שיש בו כדי לשמור על עניניהם של לקוחות עורך הדין, לרבות מינוי ממונה זמני; והוא יכול לעשות כן על פי צד אחד בלבד.
- 89ב. (א) המינוי יכול שיהיה כללי לכל עניניו המקצועיים של עורך הדין, או מסוייג לסוגי ענינים או לענינים מסויימים.
- (ב) לא יתמנה ממונה לטפל בענין שהיה בטיפולו של עורך הדין אם הוא מייצג בו צד אחר בענין.
- 89ג. תקופת המינוי לא תעלה על שנתיים; אולם רשאי בית המשפט בכל עת, לבקשת הועד המחוזי, להאריך את תקופת המינוי או לקצרה או להפטיר ממונה מענין שנתמנה לו; כל עוד המינוי בתקפו לא יהא הממונה רשאי להתפטר מתפקידו אלא ברשות בית המשפט.
- 89ד. (א) מנהל עזבונו של עורך הדין, אפוטרופוס עליו או על יורשיו או נאמן אחר על רכושו (להלן – נאמן) שהוא עצמו עורך דין, לא יטפל בעניניו המקצועיים של עורך הדין אלא אם נתמנה לממונה.
- (ב) נתמנה ממונה לטפל בענין פלוני, לא יטפל בו עורך הדין, כל עוד המינוי בתקפו; עורך הדין והנאמן חייבים להעביר לידי הממונה מסמכים, פקדונות וחפצים אחרים של לקוחות שהיו ברשות עורך הדין, אם דרש זאת הממונה.
- 89ה. דינו של ממונה, בענינים שנתמנה להם, כדין מי שקיבל את שליחותו מידי לקוחו של עורך הדין; אולם לא יהא מסמכותו של ממונה לטפל באלה:
- (1) ענין שבו יש לעורך דין אחר יפוי כוח מטעם הלקוח והממונה ידע על כך;
- (2) ענין שבו סירב הלקוח בהודעה בכתב שהממונה יטפל בו.
- 89ו. ממונה יודיע על מינויו, סמוך ככל האפשר ליום המינוי, ללקוחו של עורך הדין אשר בענינו הוסמך לטפל.
- 89ז. ייצג עורך הדין בעל דין בהליך משפטי, יודיע הממונה על מינויו לערכאה שבפניה מתנהל ההליך המשפטי.
- 89ח. (א) שכר טרחה והוצאות שקיבל ממונה יועברו לעורך הדין או לנאמן, לפי הענין, בניכוי השכר וההוצאות המגיעים לממונה בעד פעולות שעשה; בית המשפט יקבע את גובה שכר טרחתו של הממונה.
- (ב) לא היה בשכר הטרחה וההוצאות שקיבל הממונה כדי לכסות את השכר המגיע לו, ושילמו הלקוחות לעורך הדין שכר טרחה והוצאות של פעולות שעשה הממונה, חייבים עורך הדין או הנאמן, לפי הענין, להשלים את שכרו מתוך הסכומים ששילמו הלקוחות כאמור.

מינוי ממונה

(תיקון מס' 6)

המינוי כללי או מסוייג

תקופת המינוי

מעמדו של נאמן

סמכות הממונה

הודעה ללקוח

הודעה לערכאה

שכר טרחה והוצאות

פרק שביעי ב': קרן גמלאות
(בוטל)

(תיקון מס' 26)
תש"ס-2000

פרק שמיני: הוראות שונות

90. דברים ומסמכים שהוחלפו בין לקוח לבין עורך דין ויש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח, לא יגלה אותם עורך הדין בכל הליך משפטי, חקירה או חיפוש, מלבד אם ויתר הלקוח על חסינותם.

סוד מקצועי

כללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 (סעיפים נבחרים)

פרק ד':

פרק ה': עורך הדין והלקוח

9. (א) לא יקבל עורך דין שכר טרחה בעד עבודתו המקצועית אלא בכסף.
(ב) אין מניעה, כאשר הדין מאפשר זאת, כי שכר הטרחה יחושב כאחוז מנושא הענין.
(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), עורך דין המטפל בעבור לקוח בעניין ממוני יהיה רשאי לקבל את שכר טרחתו, כולו או חלקו, על ידי קבלת זכויות שותף, אם הוסכם על כך בכתב בינו לבין הלקוח; בסעיף קטן זה –
"זכויות שותף" – כל שיתוף בזכויות המוכר בדין, לרבות שיתוף באמצעות מניה, כתב אופציה או ניר ערך אחר המקנה לבעליו זכויות ביחס לתאגיד;
"עניין ממוני" – כל עניין אזרחי הקשור למסחר ולעסקים, כגון פעילותו העסקית של אדם, הקניית זכות קניין, הקניית זכות חוזית או זכות ביחס לתאגיד, לרבות הגנה משפטית על זכויות כאמור והבטחת קיומן ומימושן.
10. לא יערוב עורך דין ערבות אישית בענין הנמצא בטיפולו, גם אם אין במתן הערבות טובת הנאה חמרית; ואולם אין בהוראה זו כדי לאסור על עורך דין לקבל אחריות אישית להוצאות עדים או להוצאות משפט אחרות.
11. לא ירכוש לו עורך דין טובת הנאה חמרית, פרט לשכר טרחתו, בענין שהוא משמש בו נאמן, מפרק, מנהל עזבון או כונס נכסים.
11א. (בוטל)
- 11ב. (א) עורך דין לא ייתן שירות משפטי ללקוח, שהפנה אליו גוף – שאינו עורך דין, שותפות של עורכי דין או חברת עורכי דין – הפועל למטרת רווח ולמטרה זו מפרסם ברבים מתן שירותים משפטיים.
(ב) עורך דין המועסק על ידי מי שאינו עורך דין, שותפות של עורכי דין או חברת עורכי דין (להלן – המעסיק), לא ייתן שירות משפטי למי שאינו מעסיקו אם המעסיק פועל למטרת רווח וגובה תמורה בעד אותו שירות משפטי.
(ג) הועד המרכזי, בהתייעצות עם ועד מחוז, רשאי להתיר, מטעמים מיוחדים שבטובת הציבור, חריגה מהוראות אלה, בתנאים ולתקופה שיקבע.
12. עורך דין רשאי, לפי שיקול דעתו, שלא לקבל ענין לטיפולו; החליט עורך דין שלא לקבל ענין לטיפולו, יודיע על כך לפונה תוך זמן סביר.
13. (א) קיבל עורך דין ענין לטיפולו, אינו רשאי להפסיק את הטיפול בו אלא אם כן נתגלעו חילוקי דעות בינו ובין לקוחו בנוגע לאופן הטיפול, או שנוצרה מניעה מבחינה חוקית או מבחינת האתיקה המקצועית, או בשל אי תשלום שכר טרחה והוצאות, או מחמת סיבה אחרת המצדיקה את הפסקת הטיפול.
(ב) החליט עורך דין להפסיק טיפול בענין לפני סיומו, יתן, ללא דיחוי, הודעה על כך ללקוחו, וחובה עליו, במידת האפשר, להפסיק את הטיפול באופן שלא יפגע בעניינו של לקוחו.
(ג) היה ענין תלוי ועומד לפני בית המשפט, לא יפסיק עורך דין לייצג את לקוחו אלא בכפוף להוראות כל חיקוק.
14. (א) לא ייצג עורך דין לקוח, לא יקבל על עצמו לייצגו ולא ימשיך בייצוגו, אם קיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפיו, בשל עניין אישי שלו, או בשל התחייבות או חובת נאמנות שיש לו כלפי אחר או בשל עומס עבודה או בשל סיבה דומה אחרת.
(ב) לא ייצג עורך דין צדדים בעלי אינטרסים מנוגדים באותו ענין.
(ג) בענין שצד בו לקוח קבוע של עורך הדין לא ייצג עורך דין צד אחר, גם אם באותו ענין אין עורך הדין מייצג את הלקוח הקבוע; לענין הוראה זו, "לקוח קבוע" – לקוח שעורך הדין נותן לו שירותים דרך קבע.
(ד) הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) לא יחולו על עריכת הסכם ועל טיפול בענין שהצדדים הסכימו, בכתב, כי יעשה בידי אותו עורך דין.
(ה) עורך דין ולקוחו רשאים להסכים, בכתב, לתחום את השירות המקצועי אשר יתן עורך הדין ללקוח, כדי למנוע התנגשות עם ייצוג לקוח אחר או עם ענין או עם חובה אחרת של עורך הדין,

שכר טרחה רק בכסף

איסור על מתן ערבות

איסור על רכישת טובת הנאה

איסור מתן שירותים משפטיים במקרים מיוחדים

רשות שלא לקבל ענין לטיפול

הפסקת טיפול

ניגוד אינטרסים

בתנאי שצמצום השירות הינו סביר בנסיבות הענין ואינו פוגע בחובת הנאמנות של עורך הדין ללקוחותיו.

15. עורך דין שערך מסמך או השתתף בעריכתו, או שטיפל בעסקה או שהשתתף בטיפול בה, לא יטען לאחר מכן נגד כשרות המסמך או העסקה, ולא ייצג אדם שעניינו מחייב, באופן סביר, טענה כאמור.

טיעון נגד כשרות הסכם

16. (א) עורך דין לא יטפל נגד לקוח –

איסור על טיפול נגד לקוח

(1) בענין או בקשר לענין שטיפל בו למען אותו לקוח;

(2) בענין אליו יש זיקה של ממש למידע שקיבל עורך הדין מאותו לקוח או מטעמו.

(ב) הועד המחוזי, או מי שהוא הסמיכו לכך, רשאי להחליט, לפי פניית עורך דין, כי מתן חוות דעת או קיום התייעצות גרידא, או פעולה במקרה פלוני, לא היה בהם משום טיפול בענין למען לקוח, או כי מידע מסויים אין לו זיקה של ממש לענין, או כי אין במידע שהתקבל כדי למנוע מעורך הדין לטפל בענין, ובלבד שהחלטה כאמור תינתן לפני שעורך הדין יקבל על עצמו את הטיפול בענין האמור.

עורך דין שדן בענין כשופט

17. לא ייצג עורך דין אדם בענין שדן בו כשופט או כבורר.

18. על אף הוראה כללית שביפוי כוח המרשה להעביר את הטיפול לעורך דין אחר, לא יעביר עורך דין את יפוי הכוח לעורך דין אחר, אלא אם כן נתן לכך הלקוח הסכמה נפרדת ומפורשת בכתב, אולם רשאי עורך דין, על פי הוראה כללית כאמור, לאצול מסמכויותיו לעורך דין אחר או להיעזר בו בפעולותיו.

העברת ענין לעורך דין אחר

פרק ו': חובת הסודיות

19. עורך דין ישמור בסוד כל דבר שיובא לידיעתו בידי לקוח או מטעמו, תוך כדי מילוי תפקידיו, זולת אם הסכים הלקוח במפורש אחרת; הוראה זו אינה חלה על גילוי בהליך משפטי, חקירה או חיפוש שאינו חסוי על פי סעיף 90 לחוק.

שמירת סודיות

20. עורך דין יעמיד את העובדים בשירותו על חובתם לשמור על סודיות הענינים המגיעים לידיעתם במהלך עבודתם.

שמירת סודיות בידי העובדים

21. לא ישתמש עורך דין בידיעה שהגיעה אליו מאת לקוחו במילוי תפקידו, ואשר עורך הדין לא יכול היה לקבלה בדרך אחרת, במאמץ סביר.

אי שימוש בידיעה מהלקוח

פרק ז': איסור על הקלטה

22. (א) לא יקליט עורך דין שיחה עם לקוחו או עם עורך דין אחר, אלא בידיעתם.

הקלטת הזולת

(ב) עורך דין המקליט דיון בבית המשפט יודיע על כך לבית המשפט.

(ג) לא יעשה עורך דין שימוש בהקלטה שנעשתה תוך הפרת סעיף זה.

כללים למניעת אלימות במשפחה (יידוע בידי עורכי דין), התשס"ג-2002

1. בכללים אלה, "גורמי טיפול" – תחנת משטרה, מחלקה לשירותים חברתיים, מרכז לטיפול ולמניעת אלימות במשפחה מטעם המחלקה לשירותים חברתיים. 2. עורך דין, שנדרש לידע אדם לפי הוראות סעיף 11א(ב) לחוק – (1) יידע את האדם על כך שבאפשרותו לפנות לגורמי טיפול לקבלת סיוע; (2) ייתן לאדם כתובות ומספרי טלפון של גורמי הטיפול הקרובים למקום מגוריו, לפי רשימות שיעביר משרד המשפטים לשכת עורכי הדין מזמן לזמן ושיופצו על ידה. 3. עורך דין יתעד בכתב את הפעולות שעשה לביצוע סעיף 11א(ב) לחוק, כאמור בתקנה 1; התייעוד יהיה ערוך לפי הטופס שבתוספת. 4. אין בכללים אלה כדי לגרוע מסעיף 19 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986.	הגדרה יידוע על אפשרות לפנות לגורמי טיפול תייעוד פעולות היידוע שמירת דינים

חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998 (סעיפים נבחרים)

6. הטרדה מינית והתנכלות – עוולות אזרחיות, והוראות פקודת הנזיקין [נוסח חדש], יחולו עליהן בכפוף להוראות חוק זה.
- (ב) בית המשפט רשאי לפסוק בשל הטרדה מינית או בשל התנכלות פיצוי שלא יעלה על סך 120,000 שקלים חדשים, ובשל הטרדה מינית או בשל התנכלות שבוצעו מתוך מניע של גזענות או עוינות כלפי ציבור כאמור בסעיף 144 לחוק העונשין – כפל הסכום האמור, ללא הוכחת נזק; סכום זה יעודכן ב-1 בינואר של כל שנה (בסעיף זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי והודעה על הסכום המעודכן תפורסם ברשומות; לענין סעיף קטן זה –
- "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
- "המדד החדש" – המדד שפורסם לאחרונה לפני יום העדכון;
- "המדד הבסיסי" – מדד חודש אוגוסט 2013.
- (ג) לא יזדקק בית המשפט או בית הדין לעבודה, לפי הענין, לתביעה בשל עוולה לפי סעיף זה או לפי סעיף 7, שהוגשה לאחר שחלפה התקופה הקבועה בסעיף 5 לחוק ההתיישנות, התשי"ח-1958 מיום שנוצרה העילה והוראות סעיפים 18א ו-18ב לחוק האמור, לא יחולו על תביעה כאמור.
- 6א. נטל ההוכחה בתובענה במסגרת יחסי עבודה של עובד או של דורש עבודה בשל פגיעה על רקע הטרדה מינית במסגרת יחסי עבודה, כאמור בסעיף 7 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, תהיה חובת ההוכחה על המעסיק כי לא פגע פגיעה כאמור באותו סעיף, אם הוכיח העובד או דורש העבודה כי התקיים האמור בפסקה מפסקאות (1) עד (3) שבסעיף 7(א) לחוק האמור, ובלבד שטרם חלפו שלוש שנים מיום שנוצרה העילה.

חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963

(סעיפים נבחרים)

פרק ראשון: פרשנות

1. בחוק זה –

הגדרות

"מקרקעין" – קרקע בישראל לרבות בתים, בנינים ודברים אחרים המחוברים לקרקע חיבור של קבע;

(תיקון מס' 15)
תשנ"ד-1984

"זכות במקרקעין" – בעלות, או חכירה לתקופה העולה על עשרים וחמש שנים בין שבדין ובין שביור לרבות הרשאה להשתמש במקרקעין, שניתן לראות בה מבחינת תכנה בעלות או חכירה לתקופה כאמור; ולענין הרשאה במקרקעין ישראל – אפילו אם ניתנה ההרשאה לתקופה הקצרה מעשרים וחמש שנים; לענין זה –

(תיקון מס' 33)
תשנ"ו-1996

"הרשאה" – למעט הרשאה מסוג שלא נהוג לחדש מעת לעת;

"מקרקעי ישראל" – כמשמעותם בחוק-יסוד: מקרקעי ישראל;

(תיקון מס' 40)
תשנ"ח-1997

"חכירה לתקופה" – התקופה המרבית שאליה יכולה החכירה להגיע לפי כל זכות שיש לחוכר או לקרובו מכוח הסכם או מכוח זכות ברירה הנתונה לחוכר או לקרובו בהסכם.

"חכירה" – חכירה, חכירת משנה, חכירתה של חכירה מכל דרגה שהיא, שכירות, שכירות-משנה ושכירותה של שכירות מכל דרגה שהיא, וכן זכות חזקה ייחודית;

"מכירה", לענין זכות במקרקעין, בין בתמורה ובין ללא תמורה –

(1) הענקתה של זכות במקרקעין, העברתה, או ויתור עליה;

(2) הענקתה של זכות לקבל זכות במקרקעין, וכן העברה או הסבה של זכות לקבל זכות במקרקעין או ויתור על זכות כאמור;

(3) הענקתה של זכות להורות על הענקה, העברה או הסבה של זכות במקרקעין או על ויתור על זכות במקרקעין, וכן העברתה או הסבתה של זכות להורות כאמור או ויתור עליה;

(4) פעולה באיגוד שהזכות המוקנית בה מקנה לבעליה כוח, יכולת או זכות לתפוש מקרקעין מסויימים של האיגוד בו מוקנית הזכות או אם אותה זכות מקנה לבעליה את הזכות לדרוש מהאיגוד למסור לתפיסתו מקרקעין מסויימים;

"איגוד" – חברה וחברה נכרית כמשמעותן בפקודת החברות, אגודה רשומה כמשמעותה בפקודת האגודות השיתופיות, שותפות הרשומה לפי פקודת השותפויות, אגודה כמשמעותה בחוק העותומני על האגודות 1327;

"איגוד מקרקעין" – איגוד שכל נכסיו, במישרין או בעקיפין, הם זכויות במקרקעין, למעט איגוד שהזכויות בו רשומות למסחר בבורסה כהגדרתה בפקודה ולמעט קרן להשקעות במקרקעין כהגדרתה בסעיף 2א64 לפקודה, בתקופה שעד למועד הרישום למסחר בבורסה כהגדרתו בסעיף 3א64(א)(2) לפקודה, ובלבד שמניותיה נרשמו למסחר בבורסה כאמור באותו סעיף; ולענין זה לא יראו כנכסיו של האיגוד – מזומנים, מניות, איגרות חוב, ניירות ערך אחרים, ומטלטלין, שאינם משמשים לאיגוד לייצור הכנסתו, או שהם משמשים לייצור הכנסתו אולם לדעת המנהל הם טפלים למטרות העיקריות של האיגוד המבוצעות למעשה ולא בדרך ארעית;

(תיקון מס' 1)
תשנ"ה-1965
(תיקון מס' 55)
תשס"ה-2005

(תיקון מס' 86)
תשנ"ו-2016

"זכות באיגוד" – כל אחד מאלה בין שהיא מוענקת במסמכי ההתאגדות של האיגוד על פיהם או בהסכם בין חברי האיגוד:

(1) חברות באיגוד, זכות לנכס איגוד בשעת פירוק, זכות לרווחיו של איגוד, זכות לניהולו של איגוד או להצבעה בו;

(2) זכות – שאיננה זכות מכוח מכירת זכות במקרקעין – לתפוס נכס איגוד מכוח אחת הזכויות האמורות בפסקה (1);

(3) זכות – שאיננה זכות מכוח מכירת זכות במקרקעין – לדרוש מהאיגוד או מבעל זכות באיגוד אחת מהזכויות האמורות בפסקאות (1) ו-(2);

(4) זכות להורות במישרין או בעקיפין למחזיק בזכות מהזכויות האמורות בפסקה (1) על הדרך להפעיל את זכותו;

פרט לזכות מהזכויות האמורות אם היא אינה מקנה כל טובת הנאה באיגוד – שאינה שכר סביר – ואינה מקנה זכות לתפוס את נכס איגוד ואינה מקנה זכות לדרוש מהאיגוד או מבעל זכות בו אף אחד משני הדברים האמורים;

"פעולה באיגוד" – הענקת זכות באיגוד, הסבתה, העברתה או ויתור עליה, שינוי בזכויות הנובעות

(תיקון מס' 50)
תשס"ב-2002

(תיקון מס' 55)
תשס"ה-2005

מזכות באיגוד והכל בין בתמורה ובין בלא תמורה, אך למעט הקצאה; לענין זה, "הקצאה" – הנפקה של זכויות באיגוד שלא נרכשו על ידי האיגוד קודם לכן, אשר תמורתה, כולה או חלקה, לא שולמה למי מבעלי הזכויות באיגוד, במישרין או בעקיפין;

"עושה פעולה" – מי שמקנה זכות באיגוד בפעולה באיגוד;

"שווי" של זכות פלונית – הסכום שיש לצפות לו ממכירת אותה זכות על ידי מוכר מרצון לקונה מרצון, ובלבד שבמכירות –

(1) שנעשו בכתב ושבהן שוכנע המנהל כי התמורה בעד הזכות במקרקעין או בעד זכות באיגוד נקבעה בתום לב ובלי שהושפעה מקיום יחסים מיוחדים בין המוכר לקונה, בין במישרין ובין בעקיפין – התמורה כאמור;

(2) שלגביהן נקבע בחוק זה אחרת – השווי כפי שנקבע בחוק זה;

"הורשה" – בין על פי דין ובין על פי צוואה;

"חודש" – לרבות חלק מחודש;

"דירת מגורים" – דירה או חלק מדירה, שבנייתה נסתיימה והיא בבעלותו או בחכירתו של יחיד, ומשמשת למגורים או מיועדת למגורים לפי טיבה, למעט דירה המהווה מלאי עסקי לענין מס הכנסה;

(תיקון מס' 8)

תש"ס-1980

"קבוצת רכישה" – קבוצת רוכשים המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע של נכס שהוא אחד המפורטים להלן, באמצעות גורם מארגן, ובלבד שהרוכשים בקבוצה מחויבים למסגרת חוזית –

(תיקון מס' 69)
תשע"א-2011

(1) נכס שאינו דירת מגורים;

(2) נכס שהוא דירה המיועדת לשמש למגורים;

לענין הגדרה זו –

"גורם מארגן" – מי שפועל בעצמו או באמצעות אחר לארגון קבוצת הרוכשים לצורך הרכישה והבנייה, לרבות הכנת המסגרת החוזית, והכל בתמורה בעבור פעולות הארגון כאמור;

"מסגרת חוזית" – מערכת חוזים הקשורים זה בזה שבאמצעותם תפעל הקבוצה לקבלת נכס בנוי; "תמורה" – במישרין או בעקיפין, לרבות בשווה כסף;

"מנהל" – מי שנתמנה על ידי שר האוצר בהודעה שפורסמה ברשומות להיות מנהל או סגן מנהל לענין חוק זה;

"קרוב" לאדם פלוני –

(1) בן-זוג;

(2) הורה, הורי הורה, צאצא, צאצאי בן-זוג ובני-זוגם של כל אחד מאלה;

(3) אח או אחות ובני-זוגם;

(4) איגוד שהוא בשליטתו;

"מס שבח" או "מס" – כמשמעותו בסעיף 6;

(תיקון מס' 15)

תשמ"ד-1984

"הפקודה" – פקודת מס הכנסה;

(תיקון מס' 15)

תשמ"ד-1984

"הפרשי הצמדה וריבית" – תוספת לסכום שמדובר בו, השווה לסכום האמור כשהוא מוכפל בשיעור עליית מדד המחירים לצרכן בתקופה הנדונה, בתוספת ריבית בשיעור של 4% לשנה על הסכום שמדובר בו לאחר שנוספו לו הפרשי הצמדה כאמור, או בשיעור אחר שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת; לענין זה –

(תיקון מס' 17)

תשמ"ז-1986

(תיקון מס' 17)
(תיקון) תשמ"ז-1987

"מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"שיעור עליית המדד", בתקופה פלונית – ההפרש בין המדד שהתפרסם לאחרונה לפני סוף התקופה לבין המדד שפורסם לאחרונה לפני תחילת התקופה, מחולק במדד שפורסם לאחרונה לפני תחילת התקופה;

(תיקון מס' 17)

תשמ"ז-1986

"תקופה עודפת" – (נמחקה);

(תיקון מס' 17)

תשמ"ז-1986

"התקופה הקובעת" – התקופה שמיום כ"א בחשוון התשס"ב (7 בנובמבר 2001) עד יום ו' בטבת

(תיקון מס' 50)
תשס"ב-2002

(תיקון מס' 55)
תשס"ה-2005

- התשס"ד (31 בדצמבר 2003), אלא אם כן נקבעה בחוק זה, לענין מסוים, תקופה אחרת;
"חוק הגנת הדייר" – חוק הגנת הדייר [נוסח משולב], התשל"ב-1972; (תיקון מס' 50 תשס"ב-2002)
- "חוק מס ערך מוסף" – חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975;** (תיקון מס' 50 תשס"ב-2002)
- "חוק התכנון והבניה" – חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965;** (תיקון מס' 50 תשס"ב-2002)
- "חוק לעידוד השקעות הון" – חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959;** (תיקון מס' 50 תשס"ב-2002)
- "תושב חוץ" – כהגדרתו בסעיף 1 לפקודה;** (תיקון מס' 76 תשע"ג-2013)
- "תושב ישראל" – כהגדרתו בסעיף 1 לפקודה, בשינוי זה: בכל מקום, במקום "פקיד השומה" יקראו "המנהל".** (תיקון מס' 76 תשע"ג-2013)
2. רואים אדם כשולט באיגוד אם לאותו אדם, לבדו או ביחד עם קרוביו (להלן - בעל השליטה), שליטה ישירה או עקיפה בענינים של האיגוד או שבעל השליטה יכול לשלוט או זכאי לרכוש שליטה כאמור, ובפרט - אך בלי לגרוע מן הכלל האמור - כשבעל השליטה מחזיק או רשאי לרכוש רובו של הון המניות או של כוח ההצבעה של האיגוד או רובו של הון המניות שהוצא או אותו חלק ממנו שהיה מזכהו, במקרה של חלוקת כל הכנסת האיגוד בין החברים, לקבל את רובו של הסכום המתחלק.
3. הקניית זכות במקרקעין או זכות באיגוד לנאמן, לאפוטרופוס, למפרק או לכונס נכסים מכוח פקודת פשיטת הרגל, 1936, פקודת החברות, פקודת האגודות השיתופיות, פקודת המסחר עם האויב, 1939, חוק נכסי נפקדים, תשי"א-1950, או חוק נכסי גרמנים, תשי"א-1950 או לחברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ או לאפוטרופוס הכללי מכוח חוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), התשס"ו-2006 – אינה "מכירת זכות במקרקעין" או "פעולה באיגוד" לענין חוק זה; ובמכירת זכות במקרקעין או בפעולה באיגוד על ידי מי שהוקנתה לו כאמור, יחושב המס, לרבות לפי סעיף 7א, כאילו נמכרה הזכות או נעשתה הפעולה על ידי מי שממנו הוקנתה.
- הקניית זכות במקרקעין או זכות באיגוד לנאמן, לאפוטרופוס וכו' (תיקון מס' 55 תשס"ה-2005)
- הקניית זכות במקרקעין או זכות באיגוד לנאמן, לאפוטרופוס וכו' (תיקון מס' 57 תשס"ו-2006)
- הקניית זכות במקרקעין או זכות באיגוד לנאמן, לאפוטרופוס וכו' (תיקון מס' 77 תשע"ד-2014)
4. הורשה איננה מכירה או פעולה באיגוד לענין חוק זה.
- 4א. העברת זכויות בזכות במקרקעין או בזכות באיגוד מקרקעין, הנעשית על פי פסק דין שניתן אגב הליכי גירושין, לא יראוה כמכירה או כפעולה באיגוד לענין חוק זה, בין אם היא העברה בין בני הזוג ובין אם היא העברה מהם לילדיהם, ובמכירת הזכות במקרקעין או בפעולה באיגוד במקרקעין על ידי מי שהועברו לו הזכויות בזכות במקרקעין כאמור, יהיו שווי הרכישה של הזכות ויום רכישתה, לרבות לענין סעיף 7א, שווי הרכישה ויום הרכישה שהיו נקבעים לפי הוראות חוק זה או לפי הוראות הפקודה, לפי הענין, אילו נמכרה הזכות או נעשתה הפעולה על ידי מי שהעביר את הזכויות בה.
- הורשה איננה מכירה (תיקון מס' 55 תשס"ה-2005)
- העברה אגב גירושין (תיקון מס' 19 תשנ"ב-1992)
- העברה אגב גירושין (תיקון מס' 55 תשס"ה-2005)
5. (א) מכירת זכות במקרקעין או עשיית פעולה באיגוד מקרקעין שלא על ידי בעליה על פי תביעת חלוקה או לשם פרעון של משכנתה, שעבוד או חוב פסוק, או על ידי הליכי הוצאה לפועל, וכן הפקעת זכות במקרקעין שיש עמה תמורה – יראו בהן לענין חוק זה מכירת זכות במקרקעין או פעולה באיגוד מקרקעין, ומי שנמכרה זכותו במקרקעין ומי שהוקנתה זכותו באיגוד מקרקעין ומי שזכאי לקבלת פיצויים בשל הפקעה כאמור, יראו אותם כמוכר או כעושה הפעולה, לפי הענין.
- (ב) שוכנע פקיד השומה שאדם העביר זכות במקרקעין, או זכות באיגוד מקרקעין, לעסקו כמלאי עסקי, או שהפך זכות במקרקעין, או זכות באיגוד מקרקעין שהן נכס קבוע בעסקו, למלאי עסקי שבבעסקו (בסעיף זה – העברה), יחולו הוראות אלה:
- (1) חלפו ארבע שנים מיום הרכישה של הזכות עד יום ההעברה, יראו את ההעברה כמכירה, אולם הנישום לא יחוייב בתשלום המס עליה אלא בעת מכירת המלאי העסקי, כולו או מקצתו; ובלבד שאם מכר מקצתו, לא יהא חייב בתשלום מס העולה על התמורה שקיבל באותה מכירה;
- (1א) חלפו ארבע שנים מיום הרכישה של הזכות עד יום ההעברה, ונתקבל לאחר מכן לגבי הזכות אישור של בנין להשכרה או של בנין לשכירות מוסדית כהגדרתם בסעיף 53א לחוק לעידוד השקעות הון, יראו, על אף האמור בפסקה (1), את ההעברה כמכירה פטורה ממס, ולצורך חישוב המס לפי סעיף 53א לאותו חוק, יראו את עלות המלאי העסקי כיתרת שווי הרכישה של
- פעולות נוספות שהונן "מכירה" (תיקון מס' 3 תשכ"ח-1968)
- פעולות נוספות שהונן "מכירה" (תיקון מס' 3 תשכ"ח-1968)
- פעולות נוספות שהונן "מכירה" (תיקון מס' 39 תשנ"ז-1997)
- פעולות נוספות שהונן "מכירה" (תיקון מס' 50 תשס"ב-2002)
- פעולות נוספות שהונן "מכירה" (תיקון מס' 55 תשס"ה-2005)
- פעולות נוספות שהונן "מכירה" (תיקון מס' 97 תשפ"ב-2021)

- הזכות ;
- (ב1) (נמחקה) ; (תיקון מס' 55)
תשס"ה-2005
- (2) לא חלפו ארבע שנים כאמור, לא יראו את ההעברה כמכירה ויראו את עלות המלאי העסקי כיתרת שווי הרכישה של הזכות ; (תיקון מס' 39)
תשנ"ז-1997
- (3) לענין סעיף קטן זה – "יום רכישה", "שווי רכישה" – כמשמעותם בפרק השלישי לפי הענין ; (תיקון מס' 39)
תשנ"ז-1997
- "יתרת שווי רכישה" – כהגדרתה בסעיף 47.
- (ג) (1) מכירת זכות במקרקעין הנמנית עם נכסי עזבון, או עשיית פעולה באיגוד מקרקעין הנמנה עם נכסי עזבון, יראו אותן כמכירת הזכות או עשיית הפעולה בידי היורשים, על אף האמור בסעיף 4 ; (תיקון מס' 24)
תשנ"ג-1993
- (2) במכירה ובעשיית פעולה כאמור בפסקה (1), יום הרכישה ושווי הרכישה ייקבעו בהתאם להוראות סעיפים 26 ו-37 ;
- (3) מנהל העזבון אחראי למילוי החובות הקבועות בסעיפים 73, 76, 90א ו-91 ובלבד שאם לא מונה מנהל לעזבון יחולו החובות האמורות על כל אחד מהיורשים ;
- (4) לענין סעיף קטן זה, חלוקת נכסי עזבון בין יורשים, לא יראוה כמכירה, ובלבד שאם במסגרת החלוקה ניתנה תמורה בכסף, או בשווה כסף שאינו נכס הנמנה עם נכסי העזבון, יראו את חלק העזבון שבשלו ניתנה התמורה כאילו נמכר. לענין זה, "חלוקת נכסי עזבון בין יורשים" – החלוקה הראשונה של נכסי העזבון בין היורשים לאחר ההורשה, בין אם נעשתה לפני רישום צו ירושה או צו קיום צוואה, כמשמעותם בחוק הירושה, תשכ"ה-1965, ובין אם נעשתה לאחר רישום כאמור, ויראו עזבון של שני מורשים כעזבון אחד אם התקיימו כל אלה :
- (א) לפני פטירתם היו המורשים בני זוג או שהיו ילד והורה ; (תיקון מס' 55)
תשס"ה-2005
- (ב) טרם הסתיימה חלוקת העזבונות. (תיקון מס' 55)
תשס"ה-2005
- (ד) (בוטל). (תיקון מס' 55)
תשס"ה-2005
- (ה) ביצעה חברה חלוקה מרווחי שערוד כאמור בסעיף 1א100 לפקודה, יראו, לענין מס שבח, את הזכות במקרקעין או הזכות באיגוד מקרקעין, שבשלה נרשמו בדוחות הכספיים של החברה המחלקת רווחי השערוד, כאילו נמכרה ביום החלוקה ונרכשה מחדש ביום האמור, ויחולו לענין זה הוראות לפי סעיף 1א100 לפקודה, בשינויים המחויבים. (תיקון מס' 76)
תשע"ג-2013
- פרק חמישי 1: פטור לדירת מגורים מזכה¹** (תיקון מס' 8)
תש"ס-1980
49. (א) לענין פרק זה, "בעלות" – לרבות חכירה כמשמעותה בהגדרת "זכות במקרקעין" ; (תיקון מס' 8)
תשנ"ז-1997
- "היום הקובע" – יום ג' בטבת התשנ"ח (1 בינואר 1998) ; (תיקון מס' 34)
תשנ"ז-1997
- "דירת מגורים מזכה" – דירת מגורים ששימשה בעיקרה למגורים לפחות באחת משתי התקופות שלהלן : (תיקון מס' 34)
תשנ"ז-1997
- (1) ארבע חמישיות מהתקופה שבשלה מחושב השבח ;
- (2) ארבע השנים שקדמו למכירתה ;
- לענין הגדרה זו, יראו תקופה שבה לא נעשה בדירה שימוש כלשהו, או תקופה שבה שימשה הדירה לפעולות חינוך, לרבות פעוטון, או דת כפי שקבע שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, כתקופה שבה שימשה הדירה למגורים ; לענין התקופה הקבועה בפסקה (1) – לא תובא בחשבון תקופה שקדמה ליום הקובע, ולענין התקופה הקבועה בפסקה (2) – לא תובא בחשבון תקופה כאמור, אם ביקש זאת המוכר. (תיקון מס' 34)
תשנ"ז-1997
- (ב) לענין פרק זה יראו מוכר ובן זוגו, למעט בן זוג הגר דרך קבע בנפרד, וילדיהם שטרם מלאו להם 18 שנים למעט ילדים נשואים או ילדים יתומים מאחד או משני הוריהם – כמוכר אחד. (תיקון מס' 103)
תשפ"ג-2023
49. (א) תושב ישראל או תושב חוץ שאין לו דירת מגורים במדינה שבה הוא תושב, המוכר תנאים לפטור (תיקון מס' 8)
תש"ס-1980
- ¹ ר' חוק מיסוי מקרקעין (הגדלת ההיצע של דירות מגורים – הוראת שעה), תשע"א-2011 לענין פטור ממס רכישה או הפחתת המס במקרים מסוימים של מכירת דירת מגורים מזכה. (תיקון מס' 34)

את כל הזכויות במקרקעין שיש לו בדירת מגורים מזכה, שלגביה נתקיימו התנאים האמורים בפרק זה, יהיה זכאי, על פי בקשתו שתוגש במועד הגשת ההצהרה לפי סעיף 73, לפטור ממס במכירתה; לעניין סעיף קטן זה, יראו תושב חוץ כמי שיש לו דירת מגורים במדינה שבה הוא תושב, כל עוד לא המציא אישור משלטונות המס באותה מדינה כי אין לו דירה כאמור.

(א1) על אף האמור בסעיף 49ב, עלה סכום שווי המכירה על 4,500,000 שקלים חדשים (בסעיף קטן זה – סכום התקרה), יהיה המוכר זכאי לפטור ממס על חלק השווי שעד סכום התקרה, ויראו את סכום ההפרש שבין שווי המכירה לסכום התקרה כדמי מכר של זכות אחרת בדירת מגורים מזכה החייבת במס אשר שווי רכישתה הוא חלק יחסי משווי הרכישה של הזכות כולה, כיחס חלק שווי המכירה המתייחס לזכות זו למלוא שווי המכירה, ובהתאם לכך ייוחסו גם הניכויים והתוספות; הסכום הנקוב בסעיף קטן זה יתואם בתחילת כל שנת מס לפי שיעור עליית המדד, לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני יום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), ויעוגל ל-1,000 השקלים החדשים הקרובים.

(תיקון מס' 76)
תשע"ג-2013

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), אך בכפוף לסעיף 49ב, מוכר המוכר חלק מזכויותו בדירת מגורים מזכה שתמורתה היא שירותי בנייה בבניין שייבנה על הקרקע שעליה נמצאת דירת המגורים המזכה, זכאי על פי בקשתו, שתוגש במועד האמור בסעיף קטן (א), לפטור ממס על החלק הנמכר בדירת המגורים המזכה.

(תיקון מס' 76)
תשע"ג-2013

49ב. המוכר דירת מגורים מזכה יהא זכאי לפטור ממס במכירתה אם נתקיים אחד מאלה:

פטור לדירת מגורים
מזכה

(תיקון מס' 8)

תש"ס-1980

(1) (נמחקה);

(תיקון מס' 76)

תשע"ג-2013

(תיקון מס' 34)

תשנ"ז-1997

(תיקון מס' 76)

תשע"ג-2013

(2) הדירה הנמכרת היא דירתו היחידה של המוכר בישראל ובאזור כהגדרתו בסעיף 16א, והמוכר הוא בעל הזכות בה במשך 18 חודשים לפחות מיום שהיתה לדירת מגורים, ולא מכר, במשך שמונה עשר החודשים שקדמו למכירה האמורה, דירת מגורים אחרת כאמור, בפטור ממס לפי פסקה זו; הוראה זו לא תחול על מכירת חלק בדירה כאמור בסעיף 49ג(3) ועל מכירת דירה שהושכרה למגורים בשכירות מוגנת לפני יום כ"ב בטבת תשנ"ז (1 בינואר 1997) אם בשל החלק או הדירה האמורים הוחלה החזקה שבסעיף 49ג במכירת דירת מגורים אחרת בפטור ממס לפי פסקה זו;

(3) – (נמחקה);

(תיקון מס' 34)

(4) – (נמחקה);

(תיקון מס' 34)

(5) המכירה היא של דירת מגורים מזכה שקיבל המוכר בירושה, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(תיקון מס' 24)

תשנ"ג-1993

(א) המוכר הוא בן זוגו של המוריש, או צאצא של המוריש, או בן זוגו של צאצא של המוריש;

(תיקון מס' 34)

(ב) לפני פטירתו היה המוריש בעלה של דירת מגורים אחת בלבד;

(ג) אילו היה המוריש עדיין בחיים ומוכר את דירת המגורים, היה פטור ממס בשל המכירה.

(6) (א) בפסקה זו –

(תיקון מס' 46)

תש"ס-2000

"מוסד ציבורי" – כהגדרתו בסעיף 61(ד) או כמשמעותו בסעיף 61(ה);

"דירת מגורים" – דירת מגורים כהגדרתה בסעיף 1, אף כשהיא בבעלותו או בחכירתו של מוסד ציבורי.

(ב) המכירה היא של דירת מגורים מזכה שקיבל בירושה מוכר שהוא מוסד ציבורי ובלבד שנתקיימו כל אלה:

(1) המוסד הציבורי מגיש דין וחשבון שנתי לגבי נכסיו, הכנסותיו והוצאותיו, כאמור בסעיף 9(2) לפקודה (להלן – דין וחשבון שנתי) והגיש דין וחשבון כדן בשנים שקדמו לשנת המכירה;

(2) המוסד הציבורי עשה שימוש בכל סכום התמורה שנתקבל ממכירת דירת המגורים (להלן – סכום התמורה) למטרותיו הציבוריות ורואה החשבון שלו יאשר את השימוש האמור בדין וחשבון השנתי;

(3) לפני פטירתו היה המוריש בעלה של דירת מגורים אחת בלבד;

(4) אילו היה המוריש עדיין בחיים ומוכר את דירת המגורים, היה פטור ממס בשל המכירה;

(5) המוריש קבע בצוואתו שימוש מוגדר למטרות הציבוריות של המוסד הציבורי בכל סכום התמורה ורואה החשבון שלו יאשר את השימוש כאמור בדין וחשבון השנתי.

49ג. לענין סעיף 49ב(2), יראו את הדירה הנמכרת כדירת המגורים היחידה שבבעלות המוכר

חזקת דירת מגורים
יחידה

(תיקון מס' 8)

- גם אם יש לו, בנוסף על הדירה הנמכרת, דירת מגורים שנתקיים לגביה אחד מאלה:
- (1) היא נרכשה כתחליף לדירה הנמכרת ב-18 החודשים שקדמו למכירה; (תיקון מס' 34)
תשנ"ז-1997
- (2) היא הושכרה למגורים בשכירות מוגנת לפני יום כ"ב בטבת התשנ"ז (1 בינואר 1997); (תיקון מס' 55)
תשס"ה-2005
- (3) חלקו של המוכר בבעלותה הוא אינו עולה על שליש ולגבי דירה שהתקבלה בירושה – אינו עולה על מחצית; (תיקון מס' 85)
תשס"ו-2016
- (4) היא דירה שהתקבלה בירושה והתקיימו בה תנאי סעיף 49ב(5)(א) ו-(ב). (תיקון מס' 76)
תשס"ג-2013
- חזקת דירת מגורים נוספת 49ד. לענין סעיף 49ב(2) יראו כדירת מגורים נוספת גם דירה המשמשת למגורים או מיועדת למגורים לפי טיבה שהיא בבעלותו של איגוד, למעט דירה המהווה מלאי עסקי לענין מס הכנסה, אך למוכר יש באמצעות זכויותיו באיגוד, במישרין או בעקיפין, חלק העולה על שליש בבעלות בה, ולגבי מוכר שירש את זכויותיו באיגוד – חלק העולה על מחצית בבעלות בה, והיא לא הושכרה בשכירות מוגנת לפני יום כ"ב בטבת התשנ"ז (1 בינואר 1997); לענין זה, "זכויות" – כל אחת מאלה: הזכות לקבלת נכסי האיגוד בעת פירוקו, הזכות לקבל רווחים והזכות למנות מנהלים. (תיקון מס' 76)
תשס"ג-2013
- 49ה. (א) על אף הוראות סעיף 49ב, המוכר דירת מגורים מזכה (בסעיף זה – הדירה הראשונה), יהיה זכאי לפטור ממס במכירתה, אם התקיימו כל אלה: פטור חד-פעמי –
הוראה מיוחדת
- (1) במועד המכירה של הדירה הראשונה יש בבעלותו, דירת מגורים נוספת אחת בלבד (בסעיף זה – הדירה הנוספת); (תיקון מס' 34)
תשנ"ז-1997
- (2) המוכר מכר את הדירה הנוספת בפטור ממס, בתוך 12 חודשים מיום מכירת הדירה הראשונה; (תיקון מס' 76)
תשס"ג-2013
- (3) סכום השווי של הדירה הראשונה ושל הדירה הנוספת, יחד, לא עלה על 1,986,000 שקלים חדשים;
- (4) המוכר רכש בשנה שלפני מכירת הדירה הנוספת או ירכוש בשנה שלאחר מכירתה, דירת מגורים אחרת כהגדרתה בסעיף 9(ג), בישראל או באזור כהגדרתו בסעיף 16א (בסעיף זה – הדירה החלופית), בסכום השווה לשלושה רבעים לפחות משווי הדירות כאמור בפסקה (3); הדירה החלופית לא תבוא במניין הדירות כאמור בפסקה (1). (תיקון מס' 76)
תשס"ג-2013
- (א1) על אף הוראות סעיף 49ב, התקיימו במוכר דירה ראשונה הוראות סעיף קטן (א1), (2) ו-(4), וסכום השווי של הדירה הראשונה והדירה הנוספת, יחד, לא עלה על 3,303,000 שקלים חדשים, יהיה המוכר זכאי לפטור ממס במכירה של הדירה הראשונה, על סכום השווי להפרש שבין 1,986,000 שקלים חדשים לבין סכום השווי של הדירה הנוספת; את יתרת סכום השווי של הדירה הראשונה יראו כדמי מכר של זכות אחרת במקרקעין אשר שווי רכישתה הוא חלק יחסי מהשווי של הזכות כולה, כיחס שבין חלק שווי המכירה המתייחס לזכות זו לבין מלוא שווי המכירה, ובהתאם לכך ייוחסו גם הניכויים והתוספות. (תיקון מס' 44)
תשנ"ט-1999
- (א2) הסכומים הנקובים בסעיף זה יתואמו בתחילת כל שנת מס לפי שיעור עליית המדד, לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני יום י"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2013) ויעוגלו ל-1,000 השקלים החדשים הקרובים. (תיקון מס' 76)
תשס"ג-2013
- (ב) פטור לפי סעיף זה לא יינתן למוכר אחד יותר מפעם אחת. (תיקון מס' 44)
תשנ"ט-1999

חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969

(סעיפים נבחרים)

פרק א': פרשנות

1. בחוק זה –
 - "חוק התכנון והבנייה" – חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965;
 - "מקרקעין" – קרקע, כל הבנוי והנטוע עליה וכל דבר אחר המחובר אליה חיבור של קבע, זולת מחוברים הניתנים להפרדה;
 - "מקרקעין מוסדרים" – מקרקעין שנרשמו לאחר הסדר לפי פקודת הסדר זכויות במקרקעין [נוסח חדש], תשכ"ט-1969;
 - "רישום" – רישום בפנקסי המקרקעין המתנהלים לפי חוק זה או התקנות על פיו;
 - "רשם" – רשם שנתמנה לפי סעיף 116 ללשכה שבאזור פעולתה נמצאים המקרקעין הנדונים, לרבות סגן רשם שנתמנה לאותה לשכה ומי שהוסמך בסמכויות של רשם לפי סעיף 116;
 - "מפקח" – מפקח שנתמנה לפי סעיף 117 ושבאזור סמכותו נמצאים המקרקעין הנדונים;
 - "הממונה על המרשם" – לרבות סגן הממונה על המרשם ומי שהוסמך בסמכויות של ממונה על המרשם לפי סעיף 118;
 - "שכירות" – לרבות שכירות משנה.
 2. הבעלות במקרקעין היא הזכות להחזיק במקרקעין, להשתמש בהם ולעשות בהם כל דבר וכל עסקה בכפוף להגבלות לפי דין או לפי הסכם.
 3. שכירות במקרקעין היא זכות שהוקנתה בתמורה להחזיק במקרקעין ולהשתמש בהם שלא לצמיתות; שכירות לתקופה שלמעלה מחמש שנים תיקרא "חכירה"; שכירות לתקופה שלמעלה מעשרים וחמש שנים תיקרא "חכירה לדורות".
 4. משכנתה היא מישכון של מקרקעין.
 5. זיקת הנאה היא שעבוד מקרקעין להנאה שאין עמו זכות להחזיק בהם.
- פרק ב': עסקאות ורישום**
6. עסקה במקרקעין היא הקנין של בעלות או של זכות אחרת במקרקעין לפי רצון המקנה, למעט הורשה על פי צוואה.
 7. (א) עסקה במקרקעין טעונה רישום; העסקה נגמרת ברישום, ורואים את השעה שבה אישר הרשם את העסקה לרישום כשעת הרישום.
 - (ב) עסקה שלא נגמרה ברישום רואים אותה כהתחייבות לעשות עסקה.
 8. התחייבות לעשות עסקה במקרקעין טעונה מסמך בכתב.
 9. התחייב אדם לעשות עסקה במקרקעין ולפני שנגמרה העסקה ברישום חזר והתחייב כלפי אדם אחר לעסקה נוגדת, זכותו של בעל העסקה הראשונה עדיפה, אך אם השני פעל בתום-לב ובתמורה והעסקה לטובתו נרשמה בעודו בתום-לב – זכותו עדיפה.
 10. מי שרכש זכות במקרקעין מוסדרים בתמורה ובהסתמך בתום-לב על הרישום, יהא כוחה של זכותו יפה אף אם הרישום לא היה נכון.

פרק ו': בתים משותפים

סימן ב': דירות ורכוש משותף

55. (א) לכל דירה בבית משותף צמוד חלק בלתי מסויים ברכוש המשותף של אותו בית משותף.
- (ב) עיסקה בדירה תחול גם על החלק ברכוש המשותף הצמוד אליה, ואין תוקף לעסקה ברכוש המשותף בנפרד מן הדירה; אין בהוראה זו כדי למנוע פעולה הבאה להקטין או להגדיל את שטח הקרקע שברכוש המשותף.
- (ג) בעלי הדירות רשאים לקבוע בתקנון, כמשמעותו בסימן ג' לפרק זה (להלן – התקנון), שחלק מסויים של הרכוש המשותף יהיה צמוד לדירה פלונית, ובלבד שלא יקבעו זאת ביחס לחדרי מדרגות, מעליות, מקלטים ומיתקנים המיועדים לשמש את כל בעלי הדירות; הוצמד חלק מסויים מהרכוש המשותף לדירה פלונית, לא יחולו עליו הוראות פרק זה בנוגע לרכוש המשותף, ודינו לכל דבר כדין הדירה שאליה הוצמד.
56. (א) הוראות פרק ה' לא יחולו על הרכוש המשותף.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) אין בו כדי למנוע בעלות משותפת בדירה או פירוק השיתוף בדירה כזאת.

57. (א) שיעורו של החלק ברכוש המשותף הצמוד לכל דירה יהיה לפי יחס שטח רצפתה אל שטח הרצפה של כל הדירות שבבית המשותף, זולת אם נקבע בתקנון שיעור אחר; בחישוב שיעורו של חלק כאמור לא יעברו את תחום חלקי המאה.

(ב) בחישוב שטח הרצפה לענין סעיף קטן (א) לא יובאו בחשבון שטחם של גוזזטראות ושל קירות חיצוניים, אלא אם נקבעה בתקנון הוראה אחרת.

(ג) הוצמד חלק מסויים של הרכוש המשותף לדירה פלונית, יובא שטחו בחשבון לענין סעיף קטן (א) בשיעור שנקבע לכך בתקנון, ובאין קביעה כזאת – בשיעור שקבע המפקח לפי הנסיבות.

58. (א) בעל דירה חייב להשתתף בהוצאות הדרושות להחזקתו התקינה ולניהולו של הרכוש המשותף ולהבטחת השירותים המחוייבים על פי דין או המקובלים על פי הנוהג, לפי יחס שטח רצפת דירתו אל שטח הרצפה של כל הדירות שבבית המשותף, זולת אם נקבע בתקנון שיעור השתתפות אחר; לענין זה, "החזקה תקינה" – שמירה על מצבו של הרכוש המשותף כפי שהיה בעת גמר הבניה, לרבות שיפורים שבוצעו בו לאחר מכן בהסכמת בעלי הדירות. (ב) (בוטל)

59. (א) מקום שבו משותף מורכב ממבנים אחדים או מאגפים אחדים אשר לכל אחד מהם כניסה נפרדת או מיתקנים נפרדים (להלן – בית מורכב) ובעלי הדירות קבעו בתקנון כי הרכוש המשותף, כולו או חלק ממנו, שבתחומי כל מבנה או אגף יהיה צמוד לדירות שבאותו מבנה או אגף, או שהחזקתו וניהולו יהיו נפרדים, תחול חובת ההשתתפות בהוצאות החזקה והניהול של הרכוש המשותף כאמור, על בעלי הדירות שבאותו מבנה או אגף בלבד; בעלי הדירות רשאים לקבוע בתקנון שיקיימו אסיפה כללית ונציגות נפרדת לגבי אותו מבנה או אגף.

(ב) באין קביעה בתקנון כאמור בסעיף קטן (א), רשאי המפקח להורות כי בית מורכב יתנהל כאמור בסעיף קטן (א) אם נוכח שניסבות הענין מצדיקות לעשות כן; הורה המפקח כאמור, יקבע את חלקי הרכוש המשותף שיחול עליהם סעיף קטן (א).

(ג) אין בקביעה שבוית מורכב יתנהל כאמור בסעיף קטן (א) כדי לגרוע מהוראות החוק החלות על הרכוש המשותף בבית כאמור, שהחזקתו וניהולו לא הופרדו.

פרק ז': זכויות במקרקעי הזולת

סימן ג': זיקת הנאה

92. זיקת הנאה יכול שתהא לטובת מקרקעין (להלן – מקרקעין זכאים) או לטובת אדם פלוני, לטובת סוג בני אדם או לטובת הציבור.

93. (א) זיקת הנאה יכול שתקבע –
(1) כי בעל המקרקעין הזכאים או מי שהזיקה ניתנה לטובתו זכאי לשימוש מסויים במקרקעין הכפופים;

(2) כי בעל המקרקעין הכפופים חייב להימנע מביצוע פעולה מסויימת באותם מקרקעין.
(ב) זיקת הנאה לטובת מקרקעין יכול גם שתקבע כי בעל המקרקעין הכפופים חייב לבצע בהם פעולה מסויימת או שלא יהיה זכאי למנוע ביצוע פעולה מסויימת במקרקעין הזכאים.

(ג) על אף האמור בסעיף 13 יכול שתהא זיקת הנאה לגבי חלק מסויים במקרקעין.

94. (א) מי שהשתמש בזכות הראויה להוות זיקת הנאה במשך תקופה של שלושים שנים רצופות רכש את הזיקה והוא זכאי לדרוש רישומה.

(ב) הודעה בכתב של בעל המקרקעין למי שמשתמש בזכות כאמור, לרבות הודעה לציבור, שהוא מתנגד לשימוש בזכות, מפסיקה את התקופה האמורה בסעיף קטן (א).

95. בזיקת הנאה לטובת אדם או סוג בני אדם אין בעלי הזיקה רשאים להעביר זכותם אלא בהסכמת בעל המקרקעין הכפופים, והוא באין הוראה אחרת בתנאי הזיקה.

96. זיקת הנאה היא לתקופה בלתי מוגבלת, זולת אם נקבעה לה תקופה בתנאי הזיקה; אולם בית המשפט רשאי, על פי בקשת צד מעונין או היועץ המשפטי לממשלה, לבטל את הזיקה או לשנות תנאיה, אם ראה לעשות כן בגלל אי הפעלת הזיקה או בגלל שינוי בנסיבות השימוש בה או במצב המקרקעין הזכאים או הכפופים; ורשאי בית המשפט לפסוק פיצוי למי שנגרם לו נזק על ידי הביטול או השינוי.

החלק ברכוש המשותף

נשיאת הוצאות

בית משותף המורכב ממבנים או מאגפים

הזכאים

צורות הזיקה

זיקה מכוח שנים

העברת הזיקה

תקופת הזיקה ותנאיה

- חלוקת המקרקעין 97. חולקו המקרקעין הזכאים או הכפופים, תוצמד זיקת ההנאה לחלקה שהזיקה היתה לזכותה או לחובתה, לפי הענין.
- זיקה בין מקרקעי בעל אחד 98. (א) בעל שתי חלקות מקרקעין רשאי לשעבד אחת מהן בזיקת הנאה לטובת השניה.
(ב) נתמזגה הבעלות במקרקעין הזכאים ובמקרקעין הכפופים בידי אדם אחד, לא תבטל זיקת ההנאה משום כך בלבד.
- (ג) אוחדו המקרקעין הזכאים והמקרקעין הכפופים לחלקה אחת, מתבטלת זיקת ההנאה.

חוק המשכון, התשכ"ז-1967 (סעיפים נבחרים)

	1. (א) מישכון הוא שעבוד נכס כערובה לחיוב; הוא מזכה את הנושה להיפרע מן המשכון אם לא סולק החיוב. (ב) הערובה יכול שתהיה לחיוב כולו או מקצתו, קיים או עתיד לבוא, מתחדש או מותנה, קצוב או בלתי קצוב.	מהות המישכון
	2. (א) הוראות חוק זה יחולו כשאין בדין אחר הוראות מיוחדות לענין הנדון. (ב) הוראות חוק זה יחולו על כל עסקה שכוונתה שעבוד נכס כערובה לחיוב, יהא כינויה של העסקה אשר יהא.	תחולה
	3. (א) מישכון נוצר בהסכם בין החייב לבין הנושה. (ב) הגבלה או תנאי החלים, לפי דין או הסכם, על העברת בעלות בנכס יחולו גם על מישכונו.	יצירת המישכון
	4. כלפי נושים אחרים של החייב יהיה כוחו של מישכון יפה –	כוחו של המישכון כלפי נושים אחרים
	(1) בנכסים שיש לגביהם בדין אחר הוראות מיוחדות לענין זה – בהתאם לאותן הוראות; (2) בנכסים נדים ובניירות ערך שאין לגביהם בדין אחר הוראות מיוחדות לענין זה והם הופקדו בידי הנושה או בידי שומר מטעם הנושה שאיננו החייב – עם הפקדתם כאמור וכל עוד הם מופקדים; (3) בנכסים נדים ובניירות ערך שלא הופקדו כאמור ובכל מקרה אחר – עם רישום המישכון בהתאם לתקנות שהותקנו לפי חוק זה, אולם כלפי נושה שידע או היה עליו לדעת על המישכון יהיה כוחו של המישכון יפה אף ללא רישום.	תקנת השוק
	5. נכסים נדים שמושכו כשהיו בהחזקתו של הממשכן והם הופקדו כאמור בסעיף 4(2) או שמושכו נרשם כאמור בסעיף 4(3), יהיה כוחו של המישכון יפה לכל דבר, אף אם הממשכן לא היה בעל הנכסים או לא היה זכאי למשכנם, ובלבד שהנושה פעל בתום-לב והנכסים באו לידי הממשכן על דעת בעליהם או על דעת מי שהיה זכאי להחזיקם.	מישכון נוסף
	6. (א) החייב רשאי לשעבד את הנכס הממושכן במישכון נוסף בלי נטילת רשות מאת הנושה; אולם נושה נוסף לא יוכל להיפרע מן המשכון אלא לאחר שסולק החיוב שהובטח במישכון שלפניו; והכל באין קביעה אחרת בהסכם המישכון הקודם. (ב) בהסכמת הנושה רשאי החייב לשעבד את הנכס הממושכן במישכון נוסף שדרגתו תהיה שווה לדרגת המישכון של אותו נושה או עדיפה ממנה.	תחומה של הערובה
	7. (א) המשכון משמש ערובה גם לריבית, להוצאות ולדמי נזק שנתחייב בהם החייב בשל החיוב ולהוצאות של שמירת המשכון ומימוש, ודינם של כל אלה כדין החיוב; והוא באין קביעה אחרת בהסכם המישכון. (ב) הוגדל היקפו של החיוב על פי הסכם בין החייב לבין הנושה, לא ישמש המשכון ערובה ליתרה שנוספה, זולת אם נוצר מישכון נוסף כערובה ליתרה.	

חוק הנאמנות, התשל"ט-1979

(סעיפים נבחרים)

פרק א': הוראות כלליות

1. נאמנות היא זיקה לנכס שעל פיה חייב נאמן להחזיק או לפעול בו לטובת נהנה או למטרה אחרת.
10. (א) נאמן חייב לשמור על נכסי הנאמנות, לנהלם ולפתחם ולפעול להשגת מטרות הנאמנות, ומוסמך הוא לעשות כל הדרוש למילוי תפקידיו.
- (ב) במילוי תפקידיו חייב הנאמן לנהוג באמונה ובשקידה כפי שאדם סביר היה נוהג באותן נסיבות.
- (ג) נאמן של כמה נאמנויות לא יפעל בפעולה שביניהן.
- (ד) נאמן אינו רשאי לאצול מתפקידיו לזולתו; אין בכך כדי למנוע העסקת אדם כדרוש למטרות הנאמנות.
11. הוראות סעיפים 3(א) ו-6, 7, 8, 9(א), 10(א), (ג) ו-13(ד) יחולו בכפוף לתנאי הנאמנות.
12. (א) נאמן אחראי לנזק שנגרם לנכסי הנאמנות או לנהנים עקב הפרת חובתו כנאמן; על אחריותו לאבדנם ולנזקם של נכסי הנאמנות המוחזקים בידו יחולו הוראות חוק השומרים, תשכ"ז-1967; לענין זה יראו את הנאמן כשומר ואת הנהנים כבעלי הנכסים.
- (ב) בית המשפט רשאי לפטור נאמן מאחריותו, כולה מקצתה, אם פעל בתום לב ונתכוון למילוי תפקידיו.
- (ג) נאמן רשאי לבקש מבית המשפט הוראות, והוא אינו נושא באחריות אם פעל בתום לב לפי הוראות בית המשפט או באישורו.
13. (א) נאמן לא ירכוש לעצמו או לקרובו נכס מנכסי הנאמנות או כל זכות בו, לא יפיק לעצמו או לקרובו טובת הנאה אחרת מנכסי הנאמנות או מפעולותיה, ולא יעשה דבר שיש בו סתירה בין טובת הנאמנות לבין טובתו שלו או של קרובו.
- (ב) "קרוב" של נאמן, לענין סעיף זה –
 - (1) בן זוגו;
 - (2) הורה, הורה-הורה, צאצא, אח או אחות של הנאמן או של בן זוגו;
 - (3) בן זוג של אחד המנויים בפסקה (2);
 - (4) שותף של נאמן או של אחד המנויים בפסקאות (1) עד (3);
 - (5) תאגיד שבהונו, ברווחיו או בשליטתו יש לנאמן או למנויים בפסקאות (1) עד (3) חלק העולה על 5%.
- (ג) בית המשפט רשאי לאשר מראש פעולה מן המנויות בסעיף קטן (א) אם ראה שהיא לטובת הנאמנות.
- (ד) הוראות סעיף קטן (א) אינן באות לגרוע ממה שמגיע לנאמן או לקרובו מכוח היותם נהנים.
- (ה) פעולה מן המנויות בסעיף זה שנעשתה בלי אישור בית המשפט – בטלה, זולת אם נעשתה בתמורה כלפי אדם שאינו בין המנויים בסעיף קטן (ב) (1) ו- (2) ושפעל בתום לב.
14. פעולה שנעשתה בהפרת חובת הנאמנות והצד השלישי ידע או היה עליו לדעת על ההפרה, או שנעשתה ללא תמורה, רשאי בית המשפט לבטלם, ועל הצד השלישי יחולו אחריות וחובות כשל נאמן; ידיעה על קיום הנאמנות, אין בה בלבד משום ידיעה על הפרת חובת הנאמנות.
15. ריווח שהפיק נאמן שלא כדין עקב הנאמנות, דינו כחלק מנכסי הנאמנות.
16. נתבטלה נאמנות, רשאי בית המשפט לקבוע מה ייעשה בנכסיה, והוא יורה על העברתם למטרות חינוך, תרבות, דת, מדע, אמנות, סעד, בריאות או ספורט, הכל לפי תנאי הנאמנות ולפי אומד דעתו של יוצרה.

פרק ה': שונות

36. (א) שר המשפטים ימנה נאמן ציבורי; הודעה על המינוי תפורסם ברשומות.
- (ב) הנאמן הציבורי יכול לשמש נאמן של נאמנויות, ומקום שבית המשפט ממנה נאמן, רשאי הוא למנות את הנאמן הציבורי כנאמן יחיד גם בנאמנות שלפי תנאיה יש בה יותר מנאמן אחד.

37. בית המשפט המוסמך לפי חוק זה – למעט הליכים לפי סעיף 31 – הוא בית המשפט המחוזי.	סמכות שיפוט
38. החלטות בית המשפט לפי סעיפים 8(א), 9(א)(1), 13(ג), 20, 21 ו-22 אינן ניתנות לערעור אלא ברשות לפי סעיף 19(ב) לחוק בתי-המשפט, תשי"ז-1957.	ערעור
39. בכל ענין לפי חוק זה רשאי לפנות לבית המשפט כל נאמן, נהנה, יוצר הנאמנות או אדם אחר שמעונין בדבר; וכן רשאי היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו לפתוח בכל הליך לפי חוק זה, לרבות ערעור, ולהתייצב ולטעון בהליך כזה, בכל הנוגע לנאמנות ובכל דבר אחר שהוא סבור שיש בו ענין לציבור.	הרשאים לפנות לבית המשפט
40. נהנה שמחמת גילו, מצב בריאותו או ליקוי רוחני או גופני אינו יכול לעמוד על זכויותיו, רשאי הנאמן הציבורי לייצגו כלפי הנאמן.	ייצוג נהנה
41. (א) לגבי הקדש דתי שנוסד בפני בית דין דתי על פי הדין הדתי רשאי בית הדין הדתי להורות שהוראות חוק זה בענין יצירת הקדש ובענין ניהולו הפנימי לא יחולו עליו.	אי-תחולה
(ב) שר המשפטים רשאי להורות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, כי הוראות חוק זה, כולן או מקצתן, לא יחולו על הקדש שיצרו או נטלו חלק ביצירתו הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית או הנהלת הסוכנות היהודית לארץ ישראל, כמשמעותן בחוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ ישראל, תשי"ג-1952, לרבות קרן קיימת לישראל וקרן היסוד – המגבית המאוחדת לישראל.	סייג לתחולה
42. הוראות חוק זה יחולו כשאינן בחוק אחר הוראות מיוחדות לענין הנדון.	

חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-

1971

(סעיפים נבחרים)

פרק ה': ענשים ודרכי טיפול

25. (א) קטין שהורשע, רשאי בית משפט לנוער, במקום להטיל עליו מאסר לצוות על החזקתו במעון נעול לתקופה שיקבע ובלבד שלא תעלה על תקופת המאסר המרבית הקבועה לעבירה שבה הורשע הקטין;

דרכי ענישה

(2) בית משפט לנוער, המצווה על הפעלת מאסר על-תנאי לפי סעיף 55 לחוק העונשין, רשאי, במקום להטיל על הקטין מאסר, לצוות על החזקתו במעון נעול;

(3) בית משפט לנוער שהחליט על החזקת קטין במעון נעול לפי פסקאות (1) או (2), יסביר לקטין, בשפה ובאופן המובנים לו בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו, באילו נסיבות יהיה ניתן להעבירו מהמעון הנעול למאסר, לפי הוראות סעיפים 25א או 25ב(ג), ואת ההשפעה של מעבר כאמור על תנאי החזקתו ועל שחרורו.

(ב) אדם שהיה קטין ביום ביצוע העבירה, לא יוטל עליו עונש מוות, ועל אף האמור בכל דין אין חובה להטיל עליו מאסר עולם, מאסר חובה או עונש מינימום.

(ג) בקביעת ענשו של קטין יתחשב בית המשפט לנוער, בין השאר, בגילו בשעת ביצוע העבירה.

(ד) קטין שבשעת גזירת דינו טרם מלאו לו ארבע עשרה שנה, לא יוטל עליו מאסר.

(ה) (בוטל)

(ו) -(יב) בוטלו

25א. (א) ציווה בית משפט לנוער על החזקתו של קטין במעון נעול במקום על מאסרו לפי הוראות סעיף 25(א) או (2), רשאי הוא, לבקשת הממונה על המעונות, לאחר שהוגש לו תסקיר קצין מבחן לעניין זה, להמיר את הצו האמור במאסר לתקופה שלא תעלה על יתרת התקופה שנותרה להשלמת הצו המקורי, אם שוכנע כי התקיים אחד מאלה:

העברת קטין ממעון נעול למאסר

(1) הקטין מסכן או עלול לסכן את עצמו או אחרים;

(2) הקטין גורם נזק חמור ומתמשך לרכוש;

(3) התנהגות הקטין במעון באופן מתמשך, לרבות בריחה חוזרת ונשנית של הקטין מהמעון, לא מאפשרת לקיים את הצו במעון.

(ב) ציווה בית המשפט כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הוא להורות על קיום דיון בתקופת המאסר שמטרתו בחינת האפשרות להמיר את המאסר בצו להחזקתו של הקטין במעון נעול, לתקופה שלא תעלה על יתרת התקופה שנותרה להשלמת תקופת המאסר כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) לא ייתן בית משפט לנוער צו לפי סעיף קטן (א) אלא לאחר שניתנה לקטין הזדמנות להביא ראיות ולטעון את טענותיו לעניין זה.

(ד) בהליך לפני בית משפט לנוער לפי סעיף זה, ימנה בית המשפט סניגור לקטין שאין לו סניגור, ויחולו לעניין זה הוראות חוק הסניגוריה הציבורית.

25ב. (א) ניתן צו לפי סעיף 24(2) (בחוק זה – צו בדבר דרכי טיפול), והטיל בית משפט לנוער עונש מאסר על קטין בתקופת תוקפו של הצו האמור, יישא הקטין תחילה את עונש המאסר ובית המשפט ייתן, בעת הטלת עונש המאסר, הוראות לעניין המשך ביצוע הצו בדבר דרכי טיפול לאחר נשיאת המאסר, ורשאי הוא להורות על שינוי הצו האמור או על ביטולו.

נשיאת מאסר בתקופת תוקפו של צו בדבר דרכי טיפול

(ב) הוראות בית המשפט כאמור בסעיף קטן (א) יינתנו לאחר שהובאה לפניו חוות דעתו של קצין מבחן לעניין זה, ואם היה הקטין מוחזק במעון או במעון נעול – גם לאחר שהובאה לפניו חוות דעתו של הממונה על המעונות.

(ג) היה הקטין מוחזק במעון נעול לפי צו כאמור בסעיף 25(א) או (2), והטיל עליו בית משפט לנוער עונש מאסר בתקופת תוקפו של הצו, יישא הקטין תחילה את עונש המאסר.

26. ואלה דרכי הטיפול שעליהן רשאי בית משפט לנוער לצוות לפי סעיף 24(2):

דרכי טיפול

- (1) מסירת הקטין לטיפולו והשגחתו של אדם הראוי לכך שאינו הורה הקטין, לתקופה שיקבע בית המשפט, והגבלת זכויותיהם של הורי הקטין כאפוסטרופסיו במשך התקופה האמורה ;
 - (2) העמדת הקטין במבחן ;
 - (3) קבלת התחייבות, בערובה או בלי ערובה, מאת הקטין או הורהו בדבר התנהגותו של הקטין בעתיד ;
 - (4) שהייה של הקטין במעון יומי במשך תקופה שיקבע בית המשפט ;
 - (5) החזקת הקטין במעון לתקופה שיקבע בית המשפט או החזקת הקטין במעון נעול לתקופה שלא תעלה על תקופת המאסר המרבית הקבועה לעבירה שביצע הקטין ;
 - (6) מתן כל הוראה אחרת בדבר התנהגותו של הקטין אם הדבר דרוש, לדעת בית המשפט, לטיפול בו ;
 - (7) חיוב הקטין או הורהו בתשלום קנס או הוצאות המשפט ;
 - (8) חיוב הקטין או הורהו בתשלום פיצוי לאדם שניזוק באותה עבירה.
27. (א) מבחן שהוטל על קטין לפי סעיף 26(2) יחולו עליו, בשינויים המחוייבים, הוראות פקודת המבחן ; אולם אם הקטין לא מילא אחרי הוראה מהוראות צו המבחן, רשאי בית המשפט לצוות על אחת מדרכי הטיפול המנויות בסעיף 26 או לנקוט את אחת מהפעולות המנויות בסעיף 20 לפקודת המבחן.
- (ב) על דרכי הטיפול המנויות בפסקאות (3), (7) ו- (8) לסעיף 26 שנקבעו לקטין יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות סימנים ד' ו-ה' וסעיפים 77 עד 79 בפרק ו' לחוק העונשין, למעט הוראות סעיף 71 לחוק האמור.
28. (א) הורה בית משפט לנוער על דרך טיפול כאמור בפסקאות (1), (4), (5) או (6) לסעיף 26, רשאי הוא לצוות כי הקטין או הורהו ישאו בהוצאות הטיפול, כולן או מקצתן, אם נוכח שיש להם האמצעים הדרושים לכך.
- (ב) דין צו שניתן לפי סעיף קטן (א) כדין חיוב בהוצאות טיפול שניתן לפי סעיף 10 לחוק הנוער (טיפול והשגחה) והוראות החוק האמור בדבר גביית הוצאות הטיפול, שינוי החיוב וביטולו יחולו על הצו בשינויים המחוייבים.
29. (א) לא יתן בית משפט לנוער צו לפי סעיפים 24א, 26 או 28 שיש בו כדי לחייב את הורה הקטין, אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות נאותה להשמיע טענותיו.
- (1א) (1) חיוב שהוטל על הורה הקטין לפי פסקאות (3), (7) ו- (8) של סעיף 26, לא יעלה על 10,000 שקלים חדשים ;
- (2) הורה בית המשפט על חיוב כאמור, יקבע את מועד תשלומו ורשאי הוא לקבוע כי החיוב ישולם לשיעורין ; לא קבע בית המשפט מועד כאמור, ישולם החיוב מיד ;
- (3) על גביית חיוב כאמור יחול חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995.
- (ב) לעניין ערעור, צו כאמור בסעיף קטן (א), דינו כדין פסק דין בהליכים פליליים שניתן נגד הורה הקטין.
- (ג) הוגש ערעור מטעם הקטין בלבד, רשאי בית המשפט הדן בערעור לדון גם בכל צו של בית המשפט לנוער המחייב את הורה הקטין.

תחולת חוקים
בענייני מבחן ודרכי
ענישה

הוצאות טיפול

חיוב הורה הקטין

חוק העונשין, התשל"ז-1977

(סעיפים נבחרים)

חלק מקדמי

פרק ה': עבירות נגזרות

(תיקון מס' 39)
תשנ"ד-1994

(תיקון מס' 39)
תשנ"ד-1994

סימן א': הנסיון

25. אדם מנסה לעבור עבירה אם, במטרה לבצעה, עשה מעשה שאין בו הכנה בלבד והעבירה לא הושלמה.

נסיון מהו

(תיקון מס' 39)

26. לענין נסיון, אין נפקה מינה אם עשיית העבירה לא היתה אפשרית מחמת מצב דברים שהמנסה לא היה מודע לו או טעה לגביו.

חוסר אפשרות לעשיית העבירה

(תיקון מס' 39)
תשנ"ד-1994

27. הוראה שבה נקבע לעבירה עונש חובה או שנקבע לה עונש מזערי, לא תחול על נסיון לעבור אותה.

עונש מיוחד על נסיון

(תיקון מס' 39)
תשנ"ד-1994

28. מי שניסה לעבור עבירה, לא יישא באחריות פלילית לנסיון, אם הוכיח שמחפץ נפשו בלבד ומתוך חרטה, חדל מהשלמת המעשה או תרם תרומה של ממש למניעת התוצאות שבהן מותנית השלמת העבירה; ואולם, אין באמור כדי לגרוע מאחריותו הפלילית בשל עבירה מושלמת אחרת שבמעשה.

פטור עקב חרטה

(תיקון מס' 39)
תשנ"ד-1994

פרק ו': דרכי ענישה

סימן א'1: הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה

(תיקון מס' 113)
תשע"ב-2012

40א. מטרתו של סימן זה לקבוע את העקרונות והשיקולים המנחים בענישה, המשקל שיש לתת להם והיחס ביניהם, כדי שבית המשפט יקבע את העונש המתאים לנאשם בנסיבות העבירה.

מטרה – סימן א'1

(תיקון מס' 113)
תשע"ב-2012

40ב. העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (בסימן זה – העיקרון המנחה).

העיקרון המנחה בענישה - הלימה

(תיקון מס' 113)
תשע"ב-2012

40ג. (א) בית המשפט יקבע מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעיקרון המנחה, ולשם כך יתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40ט.

קביעת מתחם העונש ההולם וגזירת עונשו של הנאשם

(תיקון מס' 113)
תשע"ב-2012

(ב) בתוך מתחם העונש ההולם יגזור בית המשפט את העונש המתאים לנאשם, בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40א, ואולם בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור לפי הוראות סעיפים 40ד ו-40ה.

40ט. (א) בקביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם כאמור בסעיף 40ג(א), יתחשב בית המשפט בהתקיימותן של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, המפורטות להלן, ובמידה שבה התקיימו, ככל שסבר שהן משפיעות על חומרת מעשה העבירה ועל אשמו של הנאשם:

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

(תיקון מס' 113)
תשע"ב-2012

(1) התכנון שקדם לביצוע העבירה;

(2) חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה של אחר על הנאשם בביצוע העבירה;

(3) הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה;

(4) הנזק שנגרם מביצוע העבירה;

- (5) הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה ;
 (6) יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה, את הפסול שבמעשהו או את משמעות מעשהו, לרבות בשל גילו ;
 (7) יכולתו של הנאשם להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו על מעשהו, לרבות עקב התגרות של נפגע העבירה ;
 (8) מצוקתו הנפשית של הנאשם עקב התעללות בו על ידי נפגע העבירה ;
 (9) הקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה'1 ;
 (10) האכזריות, האלימות וההתעללות של הנאשם בנפגע העבירה או ניצולו ;
 (11) הניצול לרעה של כוחו או מעמדו של הנאשם או של יחסיו עם נפגע העבירה.
 (ב) לעניין נסיבות כאמור בסעיף קטן (א)(6) עד (9), בית המשפט יתחשב בהן ככל שסבר שהן מפחיתות את חומרת מעשה העבירה ואת אשמו של הנאשם, ולעניין נסיבות כאמור בסעיף קטן (א)(10) ו-(11) – ככל שסבר שהן מגבירות את חומרת מעשה העבירה ואת אשמו של הנאשם.

סימן ב': מאסר

41. עבירה שדינה מאסר עולם ולא נקבע שהוא עונש חובה, תקופת המאסר שיטיל בית המשפט לא תעלה על עשרים שנה. [מאסר עולם] יא/7
42. עבירה שדינה מאסר ולא נקצבה לה תקופה, תקופת המאסר שיטיל בית המשפט לא תעלה על שנה אחת. [מאסר סתם] יא/8
43. מי שנידון למאסר תיחשב תקופת מאסרו מיום גזר הדין, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת ; היה הנידון משוחרר בערובה אחרי גזר הדין, לא יבואו ימי שחרורו במנין תקופת העונש. [חישוב תקופת מאסר] יא/9
44. הטיל בית המשפט עונש מאסר, רשאי הוא לצוות שהעונש יתחיל מן התאריך שקבע. [מאסר נדחה] יא/10
45. (א) (בוטל). [מאסר חופף] יא/11
 (ב) מי שנידון למאסר ולפני שנשא כל ענשו חזר ונידון למאסר, ובית המשפט שדן אותו באחרונה לא הורה שישא את ענשי המאסר, כולם או מקצתם, בזה אחר זה, לא ישא אלא עונש מאסר אחד והוא של התקופה הארוכה ביותר. (תיקון מס' 113 תשע"ב-2012)
- (ג) מי שנידון לשתי תקופות מאסר או יותר שאחת מהן חופפת בחלקה את האחרת, אין עליו, לאחר שנשא תקופת המאסר האחת, אלא שארית תקופת המאסר האחרת שאינה חופפת.
46. מי שנידון לתקופות מאסר שונות שעליו לשאת בזו אחר זו, ישא תחילה את התקופה הקצרה יותר, להוציא המאסר שכבר התחיל לשאת בשעה שנידון למאסר נוסף, ובכפוף להוראות סעיף 58. היה בין תקופות המאסר בשל אי תשלום קנס, ישא אותו תחילה לפני כל מאסר פלילי אחר, ואם היה במאסר פלילי בעת שהוטל עליו מאסר בשל אי תשלום קנס, יופסק אותו מאסר לשם נשיאת המאסר בשל אי תשלום הקנס וישוב ויימשך משתם המאסר האמור. [סדר נשיאת מאסר פלילי] יא/12
 (תיקון מס' 9 תש"ס-1980)
47. (א) מי שהוטל עליו מאסר אזורי, ישאנו נוסף לכל תקופת מאסר אחרת שעליו לשאת, בין שהמאסר האחר הוא מאסר פלילי ובין שהוא מאסר אזורי. [סדר נשיאת מאסר אזורי] יא/13
 (ב) מי שהוטל עליו מאסר אזורי ומאסר פלילי, ישא את המאסר האזורי תחילה ; ואם היה נושא מאסר פלילי בעת שהוטל עליו המאסר האזורי, יופסק המאסר הפלילי לשם נשיאת המאסר האזורי וישוב ויימשך מתום המאסר האזורי.
 (ג) מי שהוטל עליו יותר ממאסר אזורי אחד בשל עילה אחת ישאם בזה אחר זה לפי סדר הטלתם ; היו המאסרים בשל עילות שונות, ישאם בזה אחר זה לפי סדר זה :
 (1) מאסר לכפיית ציות לצו של בית משפט או לכפיית התנהגות ראויה בבית משפט ;
 (2) מאסר לכפיית תשלום חוב של מזונות ;
 (3) מאסר לכפיית תשלום חוב אזורי אחר ;
 (4) מאסר לכפיית מתן גט או מתן חליצה ;

(5) מאסר בשל כל עילה אחרת.

(ד) בסעיף זה -

"מאסר פלילי" - מאסר שהוטל במשפט פלילי כעונש בשל עבירה, לרבות מאסר בשל אי תשלום קנס שהוטל כאמור;

"מאסר אזרחי" - מאסר שאינו מאסר פלילי ולענין סעיף קטן (ב) – למעט מאסר שהוטל בצו לפי חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967;

"בית משפט" - לרבות בית דין וועדת חקירה.

(תיקון מס' 92)
תשס"ז-2007

48. (א) אסיר יהא חייב בעבודה לפי פקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971, והתקנות על פיה; תקנות אלה יכילו הוראות בענין שכר ובענין תנאי עבודתו של האסיר מחוץ לשטח בית הסוהר.

(ב) ועדת שחרורים רשאית לשחרר אסיר מחובת עבודה או להגבילה אם ראתה אחת מאלה:

(1) מצב בריאותו מצריך לעשות זאת;

(2) השחרור או ההגבלה יועילו, לדעתה, להחזירו למוטב;

(3) סיבה סבירה אחרת.

(ג) לא יועסק אסיר בעבודה מחוץ למוסדות המדינה אלא בהסכמתו ובתנאי עבודה מקובלים.

עבודה במאסר [יא/4]

סימן ג': מאסר על תנאי

52. (א) הטיל בית המשפט עונש מאסר, רשאי הוא להורות בגזר הדין שהעונש, כולו או מקצתו, יהיה על תנאי.

מאסר על תנאי
[יא/18]

(ב) (1) מי שנידון למאסר על תנאי לא ישא את ענשו אלא אם עבר - תוך תקופה שנקבעה בגזר דינו ושלא תפחת משנה ולא תעלה על שלוש שנים (להלן - תקופת התנאי) - אחת העבירות שנקבעו בגזר הדין והורשע בשל עבירה כזאת (להלן - עבירה נוספת) תוך תקופת התנאי או לאחריה.

(2) הורשע אדם בעבירת בחירות, יכול שתעלה תקופת התנאי בשל עבירה נוספת שהיא עבירת בחירות על שלוש שנים ובלבד שלא תעלה על חמש שנים; לענין פסקה זו, "עבירת בחירות"

(תיקון מס' 57)
תשס"א-2000

(1) עבירה לפי חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה [נוסח משולב] תשכ"ט-1969;

(2) עבירה לפי חוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965;

(3) עבירה לפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959.

(ג) תקופת התנאי תתחיל ביום מתן גזר הדין ואם הנידון נושא אותו זמן עונש מאסר - ביום שחרורו מן המאסר; אולם תקופה שאסיר נמצא בה מחוץ לבית הסוהר בשל שחרור בערובה מכח סימן ב' בפרק ג' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, בשל חופשה מיוחדת או מכח סימן 11 לפרק ו', יראו אותה כתקופת תנאי מצטברת לתקופת התנאי שקבע בית המשפט; והכל כשבית המשפט לא הורה אחרת.

(תיקון מס' 23)

(ד) קביעת העבירות לפי סעיף קטן (ב) יכול שתהיה בציון סוג של עבירות או בפירוט עבירות מסויימות, אם דרך תיאורן ואם דרך אזכור הוראות חוק; אוזכרה הוראת חוק והיא בוטלה לאחר מכן והוראה אחרת באה במקומה, יראו את גזר הדין כמאזכר את ההוראה האחרת.

53. (בוטל).

(תיקון מס' 81)
תשס"ד-2004

54. הטיל בית המשפט עונש מאסר בשל עבירה נוספת, לא יורה שעונש זה יהיה כולו על תנאי.

55. (א) מי שנידון למאסר על תנאי והורשע בשל עבירה נוספת, יצווה בית המשפט על הפעלת המאסר על תנאי.

מאסר בשל עבירה נוספת [יא/20]
הפעלתו של מאסר על תנאי [יא/21]

(ב) בצו לפי סעיף קטן (א) רשאי בית המשפט להורות שהפעלת המאסר על תנאי תהיה בכפוף לתוצאות הערעור על ההרשעה בשל העבירה הנוספת.

ת"ט תשל"ז-1977

(ג) צו לפי סעיף זה יינתן מאת בית המשפט שהרשיע את הנידון בשל העבירה הנוספת, והוא יכול להינתן מאת כל שופט של אותו בית משפט.

56. (א) בית המשפט שהרשיע נאשם בשל עבירה נוספת ולא הטיל עליו בשל אותה עבירה עונש מאסר רשאי, על אף האמור בסעיף 55 ובמקום לצוות על הפעלת המאסר על תנאי, לצוות, מטעמים שיירשמו, על הארכת תקופת התנאי, או חידושה, לתקופה נוספת שלא תעלה על שנתיים, אם שוכנע בית המשפט שבנסיבות הענין לא יהיה צורך להפעיל את המאסר על תנאי.

[יא/22]

(תיקון מס' 23)

(ב) לא ישתמש בית המשפט בסמכות לפי סעיף זה אלא לגבי ההרשעה הראשונה של הנאשם בשל עבירה נוספת.

(ג) האריך בית המשפט את תקופת התנאי לתקופה נוספת לפני תום תקופת התנאי, תחל תקופת התנאי הנוספת בתום תקופת התנאי; חידש בית המשפט את תקופת התנאי לאחר שתמה תקופת התנאי, תחל תקופת התנאי הנוספת מיום מתן פסק הדין, והכל כשבית המשפט לא הורה אחרת.

(תיקון מס' 23)

57. לענין סעיפים 54 עד 56 דינו של עונש מאסר על תנאי שהטיל בית דין צבאי כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955, כדין עונש מאסר על תנאי שהטיל בית משפט, זולת אם סבר בית המשפט שהרשיע בשל העבירה הנוספת, שהעבירה שעליה הטיל בית הדין הצבאי את עונש המאסר על תנאי היתה עבירה צבאית כמשמעותה באותו חוק.

מאסר על תנאי שהטיל בית דין צבאי

[יא/23]

58. מי שהוטל עליו עונש מאסר בשל עבירה נוספת והופעל נגדו עונש המאסר על תנאי, ישא, על אף האמור בסעיף 45, את שתי תקופות המאסר בזו אחר זו, זולת אם בית המשפט שהרשיעו בשל העבירה הנוספת ציווה, מטעמים שיירשמו, ששתי התקופות כולן או מקצתן יהיו חופפות.

תקופות מאסר בזו אחר זו [יא/24]

59. מי שהופעל נגדו מאסר על תנאי יתחיל לשאתו ביום מתן הצו המפעיל את המאסר, זולת אם ציווה בית המשפט שיתחיל ביום אחר.

תחילת המאסר שהופעל [יא/25]

60. (א) צו לפי סעיפים 55 עד 59 ניתן לערעור.

ערעור [יא/26]

(ב) בערעור על ההרשעה בשל העבירה הנוספת מותר לכלול ערעור גם על צו כאמור אם לא הוגש עליו ערעור לפי סעיף זה.

סימן ה': התחייבות להימנע מעבירה

72. (א) בית משפט שהרשיע אדם רשאי, נוסף על העונש שהטיל, לצוות שהנידון ייתן התחייבות להימנע מעבירה בתוך תקופה שיקבע בית המשפט ושלא תעלה על שלוש שנים.

התחייבות להימנע מעבירה

(תיקון מס' 104)

(ב) קבע בית המשפט שנאשם ביצע עבירה אך לא הרשיעו, רשאי הוא לצוות כי הנאשם ייתן התחייבות להימנע מעבירה בתוך תקופה שיקבע בית המשפט ושלא תעלה על שנה אחת.

(ג) התחייבות כאמור בסעיף זה תהיה בסכום שלא יעלה על סכום הקנס שמותר להטיל בשל העבירה שבה הורשע הנידון או שנקבע שביצע אותה, לפי הענין, ותהיה בערבים או בלי ערבים, הכל כפי שיצווה בית המשפט.

73. (בוטל).

(תיקון מס' 104) תש"ע-2010

74. ציווה בית המשפט על אדם לפי סעיף 72 ליתן התחייבות להימנע מעבירה, רשאי בית המשפט לכפותו לציית לצו וליתן את ההתחייבות על ידי שיטיל עליו מאסר לתקופה שלא תעלה על שלושה חדשים.

מאסר על אי מתן התחייבות [יא/37]

(תיקון מס' 104) תש"ע-2010

75. צו לפי סעיפים 72 או 74 ניתן לערעור כאילו היה גזר דין של מאסר לשלושה חדשים.

ערעור [יא/38]

(תיקון מס' 104) תש"ע-2010

76. התחייב אדם לפי סעיף 72 להימנע מעבירה, ולאחר מכן בית משפט הרשיעו בעבירה שתהחייב להימנע ממנה או קבע כי הוא ביצע את העבירה כאמור אך לא הרשיעו, יצווה בית המשפט שהרשיע או שקבע כאמור, על תשלום סכום ההתחייבות; לא שולם סרום ההתחייבות, יהא דינו של סכום זה כדין קנס ויחולו עליו הוראות סעיפים 66 עד 70, ולענין התחייבות שהוטלה על אדם לפי סעיף 72(א) – גם הוראות סעיף 71.

גביית סכומי התחייבויות

(תיקון מס' 104) תש"ע-2010

חוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט-1979

1. (א) מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן – הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן – המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה – לשלם לו את שוויה. (ב) אחת היא אם באה הזכיה מפעולת הזוכה, מפעולת המזכה או בדרך אחרת.	חובת ההשבה
2. בית המשפט רשאי לפטור את הזוכה מחובת ההשבה לפי סעיף 1, כולה או מקצתה, אם ראה שהזכיה לא היתה כרוכה בחסרון המזכה או שראה נסיבות אחרות העושות את ההשבה בלתי צודקת.	פטור מהשבה
3. הזוכה רשאי לנכות ממה שעליו להשיב את מה שהוציא או התחייב להוציא או השקיע באופן סביר להשגת הזכיה.	ניכוי הוצאות
4. מי שפרע חובו של אדם אחר בלי שהיה חייב לכך כלפיו, אינו זכאי להשבה אלא אם לא היתה לזוכה סיבה סבירה להתנגד לפרעון החוב, כולו או מקצתו, ואינו זכאי להשבה זו אלא כדי מה שנתן לפרעון החוב.	דין הפרע חוב הזולת
5. (א) מי שעשה בתום לב ובסבירות פעולה לשמירה על חייו, שלמות גופו, בריאותו, כבודו או רכושו של אדם אחר, בלי שהיה חייב לכך כלפיו, והוציא או התחייב להוציא הוצאות בקשר לכך, חייב הזוכה לשפותו על הוצאותיו הסבירות, כולל חיוביו כלפי צד שלישי, ואם נגרמו למזכה עקב הפעולה נזקי רכוש, רשאי בית המשפט לחייב את הזוכה בתשלום פיצויים למזכה, אם ראה שמן הצדק לעשות כן בנסיבות הענין. (ב) לענין החיוב בפיצויים לפי סעיף קטן (א) דין מי שנכסיו שימשו לשמירת הערכים האמורים כדין מי שעשה פעולה לשמירתם. (ג) אין חובת שיפוי או פיצוי לפי סעיף זה על זוכה שהתנגד לפעולה או לשימוש בנכסים או לשיעור ההוצאות או שהיתה לו סיבה סבירה להתנגד להם, זולת אם הפעולה או השימוש בנכסים היו לשמירה על חייו, שלמות גופו או בריאותו.	דין הפועל לשמירת ענין הזולת
6. (א) הוראות חוק זה יחולו כשאין בחוק אחר הוראות מיוחדות לענין הנדון ואין הסכם אחר בין הצדדים. (ב) חוק זה יחול גם על המדינה. (ג) אין בחוק זה כדי לגרוע מתרופות אחרות.	תחולה ושמירת תרופות
7. סעיף 3 לחוק לתיקון דיני הנזיקין האזרחיים (הטבת נזקי גוף), תשכ"ד-1964 – בטל.	ביטול

חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975

(סעיפים נבחרים)

פרק ב': אחריות

סימן ב': תשלומים תכופים

5. (א) בפרק זה – תשלום תכופ
- "תלויים" – מי שזכאי לפיצויים לפי סעיף 78 לפקודת הנוזיקין ;
- "דרישה" – כפי שנקבע בתקנות.
- (ב) מי שחייב בפיצויים לפי חוק זה ישלם, כחלק מהם, לנפגע או למי מהתלויים בו, תוך 60 ימים מקבלת דרישתו בכתב –
- (1) הוצאות שהוציא הנפגע לצרכי ריפוי, לרבות הוצאות אישפוז בבית חולים ;
- (2) תשלומים חדשיים שיהיה בהם כדי לספק, עד להחלטה הסופית בענין הפיצויים, את צרכי ריפוי של הנפגע וסיעודו ואת צרכי מחייתו ומחיית בני משפחתו שפרנסתם עליו או את צרכי מחייתם של התלויים בו, לפי הענין ; התשלומים לצרכי מחיה ייקבעו תוך התחשבות בהכנסתו של הנפגע עובר לתאונת הדרכים, ובלבד שאם הכנסתו עלתה על ההכנסה המרבית תילקח בחשבון ההכנסה המרבית בלבד.
- (ג) הוצאות סעיף זה יחולו גם על מבטח שביטח חבות לפי חוק זה, לרבות ביטוח כאמור בסעיף 3(א)(2) ובסעיף 3(ד) לפקודת הביטוח.
- (ד) תשלום לפי פסקאות (1) או (2) של סעיף קטן (ב) ייקרא להלן "תשלום תכופ".
- (ה) (1) חובת התשלום לפי סעיף קטן (ב)(1) לא תחול לגבי נפגע שהוא תושב כהגדרתו בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, לגבי הוצאות בשל שירותי בריאות הכלולים בתוספת השניה או בצו לפי סעיף 8(ז) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, ובלבד שהנפגע זכאי להם לפי אותו חוק ;
- (2) אין באמור בפסקה (1), כדי לגרוע מחובת התשלום כאמור לגבי נפגע שהוא תושב בתקופת המתנה לפי סעיף 58 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, חייל שחוק ביטוח בריאות ממלכתי אינו חל עליו לפי סעיף 55 לחוק האמור, או מי שזכאי בשל הפגיעה לגמלה לפי פרק ה' לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.
- 5א. (א) עברו 60 ימים מיום שהוגשה לחייב דרישה לתשלום לפי סעיף 5 והדורש לא קיבלו, רשאי הוא להגיש לבית המשפט בקשה לתשלום תכופ, אף בנפרד מהתביעה ליתר הפיצויים בשל אותה תאונת דרכים (להלן – התביעה העיקרית).
- (ב) על אף האמור בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, תוגש בקשה לתשלום תכופ לבית משפט השלום שיש לו סמכות מקומית לדון בענין, אולם אם הוגשה כבר התביעה העיקרית לבית משפט שלום פלוני או לבית משפט מחוזי, תוגש לאותו בית משפט גם הבקשה לתשלום תכופ.
- ב5. (א) סבר בית המשפט כי לכאורה זכאי המבקש לפיצויים לפי חוק זה, רשאי הוא להחליט שישולם לו תשלום תכופ ; בהחלטה כאמור יקבע בית המשפט את המועד האחרון להגשת התביעה העיקרית (להלן – המועד האחרון), אולם אין בקביעה כאמור כדי לפגוע בהוצאות סעיף 5 לחוק ההתישנות, התשי"ח-1958.
- (ב) לא הגיש המבקש את התביעה העיקרית עד המועד האחרון, יופסק התשלום התכופ מאותו מועד ; הגיש המבקש את התביעה העיקרית וביטלה לאחר מכן, יופסק התשלום התכופ מיום ביטול התביעה.
- ג5. החלטת בית המשפט אינה
- ד5. חייב שלא שילם תשלום תכופ על-פי דרישה במועד, ישלם על הסכום שהושהה תוספת הפרשי הצמדה וריבית צמודה בשיעור של 12% לשנה, שיחושבו החל במועד האמור עד יום התשלום בפועל, זולת אם מצא בית-המשפט נסיבות המצדיקות שיעור ריבית נמוך מזה. בסעיף זה – "מועד" –
- (1) לענין סעיף 5(ב)(1) – 60 ימים מקבלת הדרישה ;
- (2) לענין סעיף 5(ב)(2) – היום שקבע בית המשפט כמועד התשלום החודשי ;
- "הפרשי הצמדה" – כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961.
- ה5. (א) נתן בית המשפט החלטה בבקשה לתשלום תכופ, לא ייזקק לבקשה נוספת לתשלום תכופ או לבקשה בדבר שינויה של ההחלטה הקודמת, אלא אם כן עברו ששה חדשים מיום שניתנה ההחלטה הקודמת והנסיבות השתנו במידה המצדיקה מתן החלטה חדשה ; בקשה להחלטה

נוספת או בקשה לשינוי החלטה קודמת שיש להגישה לבית משפט שלום תוגש לאותו בית משפט שבו הוגשה הבקשה הקודמת.

(ב) לא יפסוק בית המשפט תשלום תכוף בעד תקופה העולה על שנתיים מיום קרות תאונת הדרכים שבגינה הוגשה הבקשה לתשלום תכוף.

(ג) בית המשפט רשאי, מטעמים שיירשמו, לשנות את התקופות הקבועות בסעיפים קטנים (א) ו-(ב).

15. שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות –

(1) סדר דין מיוחד בבקשה לתשלום תכוף;

(2) הגדרות של "צרכי מחייה" ו"צרכי סיעוד" לענין סעיף 5(ב)(2).

זכות חזרה בתשלום 15. (א) בנסיבות האמורות בסעיף 5(ב), וכן אם נדחתה התביעה העיקרית לאחר שהנתבע כבר שילם לתובע תשלום תכוף, יהא הנתבע זכאי להחזר התשלום מאת אחד מאלה:

(1) התובע;

(2) מי שאחראי לנזק לפי כל דין;

(3) הקרן כמשמעותה בפרק ג' (להלן – הקרן);

הוא הדין לענין סכום ששילם הנתבע לתובע כתשלום תכוף, והעולה על הסכום שנפסק לטובתו בתביעה העיקרית.

(ב) שילמה הקרן לתובע תשלום תכוף כאמור בסעיף קטן (א) או החזירה תשלום כאמור לנתבע, תהא לה זכות חזרה על התובע או על מי שאחראי לנזק לפי כל דין, וחבותם כלפיה על פי חוק זה תהא ביחד ולחוד; לענין תקופת ההתישנות בתביעות לפי סעיף קטן זה, יראו את היום שבו שולם או הוחזר תשלום כאמור כיום שבו נולדה עילת התובענה.

(ג) החזירה הקרן לנתבע תשלום לפי סעיף קטן (א), חייב הנתבע להושיט לה כל עזרה שתבקש ולנקוט כל פעולה סבירה כדי לסייע לה במימוש זכותה לפי סעיף קטן (ב), ולא יעשה כל פעולה העלולה לפגוע בזכות האמורה או למנוע בעד מימושה.

(ד) כספים שיש להחזיר לפי סעיף קטן (א) ו-(ב) יוחזרו בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961.

סימן ג': שונות

7. נפגעים אלה אינם זכאים לפיצויים לפי חוק זה:

(1) מי שגרם לתאונה במתכוון;

(2) מי שנהג ברכב תוך הפרת החוק לתיקון דיני העונשין (שימוש ברכב ללא רשות), תשכ"ד-1964, וכן מי שהיה מצוי ברכב בודעו שהנהגים בו כאמור;

(3) מי שנהג ברכב כשאין לו רשיון לנהוג בו, למעט רשיון שפקע מחמת אי תשלום אגרה או מחמת הגבלה שהוטלה לפי פרק ו' לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967;

(4) מי שהרכב שימש לו, או סייע בידו, לביצוע פשע.

(5) מי שנהג ברכב ללא ביטוח לפי פקודת הביטוח, או כשהביטוח שהיה לו לא כיסה את שימושו ברכב;

(6) בעל הרכב או המחזיק בו, שהתיר לאחר לנהוג ברכב כשאין לו ביטוח לפי פקודת הביטוח או כשהביטוח שיש לו אינו מכסה את החבות הנדונה ושנפגע בתאונת דרכים שאירעה באותה נהיגה, בין בהיותו ברכב ובין מחוצה לו.

זכאותו של נוהג בהיתר לתבוע פיצויים 7א. על אף האמור בסעיף 5(7), מי שנפגע כשנהג ברכב בהיתר מאת בעליו או מאת המחזיק בו, ללא ביטוח לפי פקודת הביטוח, או כשהביטוח אינו מכסה את שימושו ברכב, והוא לא ידע על כך ובנסיבות הענין גם לא היה סביר שיידע, יהא זכאי לתבוע פיצויים מן הקרן כפי שזכאי לכך נפגע לפי סעיף 12(ב).

זכאותם של תלויים לתבוע פיצויים 7ב. תלויים בנפגע יהיו זכאים לתבוע פיצויים לפי חוק זה גם אם הנפגע עצמו לא היה זכאי לכך לפי סעיף 7, ואם היו תלויים במי שנפגע כשנהג ללא ביטוח לפי פקודת הביטוח או כשהביטוח אינו מכסה את החבות הנדונה, יהיו זכאים לתבוע כאמור מן הקרן.

ייחוד העילה 8. (א) מי שתאונת דרכים מקנה לו עילת תביעה על פי חוק זה, לרבות תביעה על פי ביטוח כאמור בסעיף 3(א)(2) ובסעיף 3(ד) לפקודת הביטוח, לא תהיה לו עילת תביעה על פי פקודת הנזיקין בשל נזק גוף, זולת אם נפגע בתאונה שנגרמה על ידי אדם אחר במתכוון.

(ב) מי שאלמלא הוראות סעיף 22(ב), היתה תאונת דרכים מקנה לו עילת תביעה כאמור בסעיף קטן (א), דינו לענין הוראות סעיף זה, כדין מי שיש לו עילת תביעה על פי חוק זה.

- (ג) אין בהוראת סעיף קטן (א) כדי לגרוע מתביעה על פי פקודת הנזיקין של מי שאין לו עילת תביעה על פי חוק זה.
9. (א) מי ששילם פיצויים המגיעים לפי חוק זה לא תהא לו זכות חזרה על אדם אחר החייב בפיצויים לפי חוק זה זולת הזכות לחזור על אחד מאלה:
- (1) מי שאינו זכאי לפיצויים כאמור בסעיף 7 ;
 - (2) מי שאין לו ביטוח לפי פקודת הביטוח או שהביטוח שיש לו אינו מכסה את החבות הנדונה, למעט מי שהיה לו ביטוח שנתי שתקפו פג תוך 30 יום לפני התאונה.
 - (3) בעל הרכב או המחזיק בו כאמור בסעיף 7א.
- (ב) חבותו של מי שחוזרים עליו לפי סעיף קטן (א), תהיה לפי פקודת הנזיקין.
- (ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לפגוע בזכות החזרה של מעורבים בתאונה לפי סעיף 3(ב) בינם לבין עצמם.

זכות חזרה

פקודת הראיות {נוסח חדש}, התשל"א-1971

(סעיפים נבחרים)

פרק ג': ראיות חסויות

44. (א) אין אדם חייב למסור, ובית המשפט לא יקבל, ראיה אם ראש הממשלה או שר הבטחון הביע דעתו, בתעודה חתומה בידו, כי מסירתה עלולה לפגוע בבטחון המדינה, או אם ראש הממשלה או שר החוץ הביע דעתו, בתעודה חתומה בידו, כי מסירתה עלולה לפגוע ביחסי החוץ של המדינה, אלא אם מצא שופט של בית המשפט העליון, על-פי עתירת בעל-דין המבקש גילוי הראיה, כי הצורך לגלותה לשם עשיית צדק עדיף מן העניין שיש לא לגלותה, ובהליך פלילי – כי הראיה עשויה להועיל להגנת הנאשם ומידת התועלת שבה להגנה עולה על העניין שיש לא לגלותה, או שהיא חיונית להגנת הנאשם.

חסיון לטובת המדינה

(ב) הוגשה לבית המשפט תעודה כאמור בסעיף קטן (א), רשאי בית המשפט, על פי בקשת בעל הדין המבקש גילוי הראיה, להפסיק את המשפט לתקופה שיקבע כדי לאפשר הגשת העתירה לגילוי הראיה, ואם ראה לנכון – גם עד להחלטה בעתירה.

45. (א) אין אדם חייב למסור, ובית המשפט לא יקבל, ראיה אם שר הביע דעתו, בתעודה חתומה בידו, כי מסירתה עלולה לפגוע בעניין ציבורי חשוב, אלא אם מצא בית המשפט הדין בדבר, על-פי עתירת בעל דין המבקש גילוי הראיה, כי הצורך לגלותה לשם עשיית צדק עדיף מן העניין שיש לא לגלותה, ובהליך פלילי – כי הראיה עשויה להועיל להגנת הנאשם ומידת התועלת שבה להגנה עולה על העניין שיש לא לגלותה, או שהיא חיונית להגנת הנאשם.

חסיון לטובת הציבור

(ב) אין בבירור עתירה כאמור בסעיף קטן (א) כדי לעכב את הדיון בהליך העיקרי למעט במקרים שבהם הכרעה בעתירה נחוצה להמשך הדיון.

(ג) בית המשפט רשאי להעביר את הדיון בעתירה לשופט יחיד שאינו דן בתיק, ואם היה בית המשפט הרכב – לשופט יחיד שהוא אחד משופטי ההרכב או שאינו דן בתיק.

(ד) (1) השר לביטחון הפנים רשאי לאצול את סמכותו לפי סעיף זה לאחד מאלה (בסעיף קטן זה – ממונה על חסיונות):

- (א) שופט מחוזי בדימוס בעל ידע וניסיון מקצועי בדין הפלילי;
- (ב) קצין משטרה בכיר בדימוס בדרגת תת-ניצב ומעלה ששירת באגף החקירות והמודיעין במשטרת ישראל;
- (ג) פרקליט בדימוס ששימש בתפקיד משנה לפרקליט המדינה, מנהל המחלקה הפלילית בפרקליטות המדינה או פרקליט מחוז;
- (ד) יועץ משפטי לשעבר של משרד ממשלתי או של גוף ביטחוני בעל ניסיון מקצועי בתחום המודיעין;
- (2) אצילה לפי פסקה (1) יכול שתהיה לכמה ממונים על חסיונות;
- (3) דין ממונה על חסיונות כדין עובד המדינה לעניין חיקוקים אלה;
- (א) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979;
- (ב) חוק העונשין, התשל"ז-1977 – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור;
- (ג) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969;
- (ד) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959;
- (ה) פקודה זו;
- (ו) חוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963, בשינויים שיקבע השר לביטחון הפנים, ככל שיקבע.

45א. בלי לפגוע בכלליות האמור בסעיפים 44 ו-45, ראש הממשלה, או השר כאמור באותם סעיפים, רשאי להביע את דעתו כי מסירת הראיה עלולה לפגוע בביטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה או בעניין ציבורי חשוב, לפי העניין, גם אם פגיעה כאמור עלולה להיגרם בשל צירוף הראיה וראיות אחרות, נוכח סוג המידע הנכלל בראיה, תוכנו או היקפו וגם אם הראיות האחרות אינן קשורות לאותו הליך.

פגיעה הנגרמת מצירוף ראיות

46. (א) הדיון בעתירה לגילוי ראיה לפי סעיפים 44 או 45 יהיה בדלתיים סגורות; לשם החלטה בעתירה רשאי השופט של בית המשפט העליון או בית המשפט, לפי הענין, לדרוש שהראיה או תכנה יובאו לידיעתו, ורשאי הוא לקבל הסברים מהיועץ המשפטי לממשלה או מנציגו ומנציג המשרד הממשלתי הנוגע בדבר, אף בהעדר יתר בעלי הדין.

הדיון בעתירה לגילוי ראיה חסויה

(1א) בהחלטה כאמור בסעיף קטן (א) ישקול בית המשפט, בין השאר, את הקשר שבין החומר החסוי לגדר המחלוקת בין בעלי הדין, בשים לב לגרסת ההגנה, את הקשר שבין החומר החסוי לראיות הגלויות וחומר חסוי אחר בתיק, ואת קבילות החומר החסוי ומשקלו הצפוי אם יוגש כראיה במשפט, ורשאי הוא לקבל הסברים מהעותר אף בהעדר שאר בעלי הדין; לא יתיר בית משפט גילוי של ראיה חסויה, אלא לאחר שניתנה לתובע אפשרות להתייחס לטענות שנטענו שלא בפניו.

(2א) החליט בית המשפט שלא להתיר גילוי של ראיה חסויה, רשאי הוא לשוב ולבחון את החלטתו עם התקדמות הדיון בהליך העיקרי.

(ב) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות סדרי דין לדיון בעתירה לפי סעיפים 44 ו-45 וסעיף זה.

47. (א) אין אדם חייב למסור ראיה אם יש בה הודיה בעובדה שהיא יסוד מיסודותיה של עבירה שהוא מואשם בה או עשוי להיות מואשם בה. ראיות מפלילות

(ב) ביקש אדם להימנע ממסירת ראיה מחמת שהיא עשויה להפלילו כאמור בסעיף קטן (א) ובית המשפט דחה את הבקשה והראיה נמסרה, לא תוגש הראיה נגד אותו אדם במשפט שבו הוא מואשם בשל העבירה שהעובדה המתגלית מן הראיה היא יסוד מיסודותיה, אלא אם הסכים לכך.

(ג) נאשם שבחר להעיד במשפטו כעד הסניגוריה, לא יחול עליו סעיף זה לגבי העבירה שהוא מואשם בה באותו משפט.

48. (א) דברים ומסמכים שהוחלפו בין עורך דין לבין לקוחו או לבין אדם אחר מטעם הלקוח ויש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח, אין עורך הדין חייב למסרם כראיה, אלא אם ויתר הלקוח על החסיון; והוא הדין בעובד של עורך דין אשר דברים ומסמכים שנמסרו לעורך הדין הגיעו אליו אגב עבודתו בשירות עורך הדין.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם לאחר שחדל העד להיות עורך דין או עובד של עורך הדין. עדות עורך דין

חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988

(סעיפים נבחרים)

2. (א) לא יפלה מעסיק בין עובדיו או בין דורשי עבודה מחמת מינם, נטייתם המינית, מעמדם האישי, הריון, טיפולי פוריות, טיפולי הפריה חוץ-גופית, היותם הורים, גילם, גזעם, דתם, לאומיותם, ארץ מוצאם, מקום מגוריהם, השקפתם, מפלגתם או שירותם במילואים, קריאתם לשירות מילואים או שירותם הצפוי בשירות מילואים כהגדרתו בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב] התשמ"ו-1986, לרבות מחמת תדירותו או משכו, בכל אחד מאלה:

(1) קבלה לעבודה;

(2) תנאי עבודה;

(3) קידום בעבודה;

(4) הכשרה או השתלמות מקצועית;

(5) פיטורים או פיצויי פיטורים.

(6) הטבות ותשלומים הניתנים לעובד בקשר לפרישה מעבודה.

(1א) (1) לא יפלה מעסיק בפועל בין עובדים של קבלן כוח אדם המועסקים אצלו, וכן לא יפלה בין מועמדים לעבודה אצלו שהופנו אליו על ידי קבלן כוח אדם בכל הקשור לקבלה לעבודה, להפסקת עבודה ולתנאים במקום העבודה, והכל מחמת הטעמים המפורטים בסעיף קטן (א);

(2) מעסיק בפועל לא יציע לקבלן כוח אדם, לא יבקש ולא ידרוש ממנו להפלות כאמור בסעיף קטן (א) בין קבלן כוח אדם המועסקים אצל המעסיק בפועל או בין המועמדים לעבודה;

(3) הוראות סעיף קטן זה באות להוסיף על האיסור החל על פי הוראות סעיף קטן (א) על קבלן כוח אדם כמעסיק.

(ב) לענין סעיפים קטנים (א) ו-(1א) רואים כהפליה גם קביעת תנאים שלא ממין הענין.

(ג) אין רואים הפליה לפי סעיף זה כאשר היא מתחייבת מאפיים או ממהותם של התפקיד או המשרה.

7. (א) במסגרת יחסי עבודה לא יפגע מעסיק או ממונה מטעמו, בעובד או בדורש עבודה בעניינים המנויים בסעיף 2 או בכל דרך אחרת, כאשר מקור הפגיעה הוא אחד מאלה:

(1) הטרדה מינית של העובד או של דורש העבודה שנעשתה בידי המעסיק, בידי הממונה מטעמו או בידי עובד אחר;

בחוק זה, "הטרדה מינית" – כמשמעותה בחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998 (להלן – חוק למניעת הטרדה מינית), ובלבד שלענין פגיעה שמקורה בהטרדה מינית לפי סעיף 3(א)-(4) לחוק האמור, די בהצעה או בהתייחסות אחת בלבד;

(2) תלונה או תביעה של העובד בשל פגיעה כאמור בסעיף זה;

(3) סיוע של עובד לעובד אחר בקשר לתלונה או לתביעה בשל פגיעה כאמור בסעיף זה.

(ב) על פגיעה שמקורה בתלונה או בתביעה כאמור בסעיף קטן (א)-(2) ו-(3) יחולו הוראות סעיף 6(ב).

(ג) הוראות סעיף זה יחולו, לענין מעסיק ועובד, בשינויים המחויבים, ולפי הענין, גם על מי שמעסיק בפועל אדם באמצעות קבלן כוח אדם, ועל אדם המועסק כאמור.

איסור הפליה

פגיעה על רקע הטרדה מינית

פקודת השותפויות {נוסח חדש}, התשל"ה-1975 (סעיפים נבחרים)

פרק ו'1: שותפות מוגבלת ציבורית סימן א': הגדרות

- 65א. (א) בפרק זה –
- "אסיפה כללית" – אסיפה שנתית או אסיפה מיוחדת;
- "אסיפה מיוחדת" – אסיפה כללית של מחזיקי יחידות השתתפות שאינה אסיפה שנתית;
- "אסיפה שנתית" – אסיפה של מחזיקי יחידות השתתפות לפי סעיף 65כח;
- "דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"דירקטור בעל כשירות מקצועית" – כמשמעותם לפי סעיף 240(א1)(2) לחוק החברות;
- "דמי יוזמה" – כל נכס הניתן על ידי השותפות המוגבלת הציבורית לחברת השותף הכללי, לבעל השליטה בה או לחברה בשליטתו, בהתאם לתקנות השותפות, הנגזר מנכסים, מהכנסות או מרווחי השותפות, בין במזומן ובין בכל דרך אחרת;
- "הסכם הנאמנות" – הסכם שנחתם בין השותף המוגבל כנאמן בעבור מחזיקי יחידות השתתפות המקנות זכויות בשותף המוגבל, ובין המפקח, כפי שיתקן מזמן לזמן;
- "ועדת ביקורת" – ועדת ביקורת שמונתה לפי סעיף 65ה(א);
- "ועדת תגמול" – ועדת תגמול שמונתה לפי סעיף 65ו(א);
- "חברת השותף הכללי" – חברה שהיא השותף הכללי בשותפות מוגבלת ציבורית לפי סעיף 65ב;
- "חוק החברות" – חוק החברות, התשנ"ט-1999;
- "חוק ניירות ערך" – חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968;
- "יחידת השתתפות" – אגד של זכויות המקנה זכות כשותף מוגבל בשותפות מוגבלת ציבורית או אגד של זכויות בשותף המוגבל בשותפות מוגבלת ציבורית, הנקבעות בדיון, בהסכם הנאמנות ובתקנות השותפות;
- "מחזיק יחידת השתתפות" – כל אחד מאלה:
- (1) מי שרשום במרשם מחזיקי יחידות השתתפות לפי סימן ז';
 - (2) מי שלזכותו רשומה אצל חבר בורסה יחידת השתתפות ואותה יחידת השתתפות נכללת בין יחידות ההשתתפות הרשומות במרשם מחזיקי יחידות השתתפות לפי סימן ז' על שם חברה לרישומים;
- "מפקח" – מי שהתמנה לפי סעיפים 65ז ו-65יח לפקח על זכויות המחזיקים ביחידות השתתפות;
- "נושא משרה" – בשותפות מוגבלת ציבורית – נושא משרה כהגדרתו בחוק החברות, בשינויים המחויבים;
- "עניין אישי" – כהגדרתו בחוק החברות, בשינויים המחויבים, ולמעט עניין אישי הנובע מזכות של חברת השותף הכללי, של בעל השליטה בה או של חברה בשליטתו לקבלת דמי יוזמה;
- "שותפות מוגבלת ציבורית" – שותפות מוגבלת שיחידות השתתפות שלה או יחידות השתתפות בשותף מוגבל בה רשומות למסחר בבורסה או שהוצעו לציבור על פי תשקיף כמשמעותו בחוק ניירות ערך, או שהוצעו לציבור מחוץ לישראל על פי מסמך הצעה לציבור הנדרש לפי דין מחוץ לישראל, ומוחזקות בידי הציבור;
- "השר" – שר המשפטים.
- (ב) לכל מונח אחר בפרק זה תהיה המשמעות הנודעת לו בחוק החברות, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת.
- (ג) בהוראות חוק החברות המוחלות בפרק זה בשינויים, תהיה לכל מונח המשמעות הנודעת לו בסעיף קטן (א), אלא אם כן נקבע במפורש אחרת.
- סימן ב': חברת השותף הכללי והאורגנים ונושאי המשרה בה**
- 65ב. (א) בשותפות מוגבלת ציבורית השותף הכללי יהיה חברה פרטית שאינה חברת איגרות חוב, שהתאגדה בישראל ושעיסוקה הבלעדי הוא ניהול עסקי השותפות המוגבלת.
- (ב) ההוראות לפי חוק החברות החלות על חברה פרטית יחולו על חברת השותף הכללי, כל עוד לא נקבע אחרת בפרק זה.

הגדרות – פרק ו'1

חברת השותף הכללי

65. הוראות סימן א' לפרק השלישי בחלק השלישי לחוק החברות, יחולו על חברת השותף הכללי כאילו היתה חברה ציבורית, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה: בכל מקום, במקום "החברה" יקראו "השותפות המוגבלת הציבורית וחברת השותף הכללי".

הדירקטוריון בחברת השותף הכללי

65. הוראות סימנים ב', ג' ו-ד' לפרק השלישי בחלק השלישי לחוק החברות, יחולו על חברת השותף הכללי כאילו היתה חברה ציבורית, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה: יושב ראש הדירקטוריון יכנס את הדירקטוריון כאמור בסעיף 98(ג) לחוק החברות, גם בשל הודעת המפקח לפי סעיף 65כא(ד), ואם לא כונסה ישיבת דירקטוריון כאמור בסעיף 98(ד) לחוק האמור, יהיה רשאי גם המפקח לכנסה.

יושב ראש הדירקטוריון וישיבות הדירקטוריון, כינוסן ואופן ניהולן

65. (א) בחברת השותף הכללי תכהן ועדת ביקורת, ויחולו לעניין זה ההוראות לפי סימן ט' לפרק השלישי בחלק השלישי לחוק החברות, כאילו היתה חברת השותף הכללי חברה ציבורית, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

מינוי ועדת ביקורת ותפקידיה

(1) נוסף על האמור בסעיף 115(ה)(2), גם המפקח רשאי להיות נוכח בישיבות ועדת הביקורת כאמור באותו סעיף;

(2) המפקח רשאי לבקש מיושב ראש ועדת הביקורת לכנס את הוועדה לדיון לפי סעיף 116(ב).
(ב) ועדת הביקורת תמלא את התפקידים המוטלים עליה לפי סימן ט' לפרק השלישי בחלק השלישי לחוק החברות, כלפי השותפות המוגבלת הציבורית וכלפי חברת השותף הכללי, וכן תמלא את התפקידים המוטלים עליה בפרק זה.

מינוי ועדת תגמול ותפקידיה

65. (א) בחברת השותף הכללי תכהן ועדת תגמול, ויחולו לעניין זה ההוראות לפי סימן י' לפרק השלישי בחלק השלישי לחוק החברות, כאילו היתה חברת השותף הכללי חברה ציבורית, בשינויים המחויבים.

(ב) ועדת התגמול תמלא את התפקידים המוטלים עליה לפי סימן י' לפרק השלישי בחלק השלישי לחוק החברות, כלפי השותפות המוגבלת הציבורית וכלפי חברת השותף הכללי, וכן תמלא את התפקידים המוטלים עליה בפרק זה.

65. הוראות הפרק הרביעי בחלק השלישי לחוק החברות יחולו על חברת השותף הכללי כאילו היתה חברה ציבורית, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

המנהל הכללי

(1) בסעיף 120, במקום "החברה" יקראו "השותפות המוגבלת הציבורית וחברת השותף הכללי";

(2) בסעיף 121 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "החברה" יקראו "השותפות המוגבלת הציבורית או חברת השותף הכללי";

(ב) בסעיף קטן (ג) –

(1) הסמכויות הנתונות לאסיפה הכללית של חברה ציבורית יהיו נתונות לאסיפה הכללית של מחזיקי יחידות ההשתתפות;

(2) במקום "בעלי המניות" יקראו "מחזיקי יחידות ההשתתפות";

(3) במקום "שאינם בעלי השליטה בחברה" יקראו "שאינם חברת השותף הכללי או בעל השליטה בה";

(4) במקום "זכויות ההצבעה בחברה" יקראו "זכויות ההצבעה בשותפות המוגבלת הציבורית";

(3) בסעיף 122 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "מהותי לחברה" יקראו "מהותי לשותפות המוגבלת הציבורית או לחברת השותף הכללי";

(ב) בסעיף קטן (ג), במקום "החברה" יקראו "השותפות המוגבלת הציבורית או חברת השותף הכללי".

65. ההוראות לפי סימנים א' עד ד' לפרק הראשון והפרק השני בחלק השלישי לחוק החברות, יחולו על חברת השותף הכללי כאילו היתה חברה ציבורית, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה: בסעיף 233, אחרי "בעל מניה" יקראו "מחזיק יחידת השתתפות", ובסעיף 234, במקום "לחברה" יקראו "לחברת השותף הכללי או לשותפות המוגבלת הציבורית, לפי העניין".

כהונה וסיום כהונה, הגבלות על מינויים ופקיעת כהונה של נושא משרה

65. ההוראות לפי סימן ה' לפרק הראשון בחלק השלישי לחוק החברות, יחולו על חברת השותף הכללי כאילו היתה חברה ציבורית, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

דירקטור חיצוני

(1) הסמכויות הנתונות לאסיפה הכללית של חברה ציבורית יהיו נתונות לאסיפה הכללית של מחזיקי יחידות ההשתתפות;

- (2) במקום "בעל מניות" ו"בעלי מניות" יקראו "מחזיק יחידות השתתפות" ו"מחזיקי יחידות השתתפות" בהתאמה;
- (3) במקום "שאינם בעלי השליטה בחברה" יקראו "שאינם חברת השותף הכללי או בעל השליטה בה";
- (4) במקום "זכויות ההצבעה בחברה" יקראו "זכויות ההצבעה בשותפות המוגבלת הציבורית".

חוק השכירות והשאלה, התשל"א-1971

(סעיפים נבחרים)

סימן ו': חוזה שכירות למגורים

הגדרות – סימן ו' 25א. בסימן זה –	
"דירה" – חדר או מערכת חדרים המשמשים למגורים;	
"הדירה המושכרת" – הדירה שהושכרה בחוזה שכירות למגורים, לרבות חלקי הרכוש המשותף הצמודים לה בהצמדה כמשמעותה בסעיף 55(א) ו-(ג) לחוק המקרקעין, שהושכרו כאמור;	
"דירה שאינה ראויה למגורים" – דירה שמתקיים בה אחד מהתנאים המנויים בתוספת הראשונה;	
"חוזה שכירות למגורים" – חוזה שכירות שבמסגרתו מוקנית זכות שכירות בדירה למטרת מגורים.	
צורת חוזה שכירות למגורים	25ב. חוזה שכירות למגורים ייערך בכתב ויחתם בידי המשכיר והשוכר, ואולם אין באי-קיום הוראה זו כדי לגרוע מתוקפו של החוזה; העתק חתום מהחוזה ימסר לכל אחד מהצדדים.
תוכן חוזה שכירות למגורים	25ג. חוזה שכירות למגורים יכלול, בין השאר, את הפרטים המנויים בתוספת השנייה; שר המשפטים, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת השנייה.
חוזה מצוי – השלמה	25ד. (א) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות חוזה שכירות למגורים מצוי (בסעיף זה – חוזה מצוי). (ב) קבע השר חוזה מצוי, יחולו הוראות אלה:
	(1) לא נערך חוזה שכירות למגורים בהתאם להוראות סעיף 25ב, ולא הוסכם אחרת בין הצדדים, יראו את החוזה המצוי כחוזה השכירות למגורים שנכרת בין הצדדים;
	(2) לא נכללה בחוזה שכירות למגורים הוראה שיש לכלול בו לפי סעיף 25ג, ולא הוסכם אחרת בין הצדדים, יראו הוראה באותו עניין הכלולה בחוזה המצוי כחלק מחוזה השכירות למגורים שנכרת בין הצדדים.
דירה מתאימה למגורים	25ה. המשכיר ימסור את הדירה המושכרת כשהיא מתאימה למגורים; על מסירת דירה שאינה מתאימה למגורים בניגוד להוראות סעיף זה יחולו ההוראות החלות על אי-התאמה.
דירה ראויה למגורים	25ו. (א) המשכיר ימסור את הדירה המושכרת כשהיא ראויה למגורים; יראו דירה שמתקיים בה אחד התנאים המנויים בתוספת הראשונה כדירה שאינה ראויה למגורים; שר המשפטים, בהתייעצות עם שר הבינוי והשיכון ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה.
מסירת הדירה המושכרת	(ב) מסר המשכיר את הדירה כשהיא אינה ראויה למגורים, יראו במסירה כאמור הפרת חוזה. 25ז. (א) המשכיר ימסור את הדירה המושכרת לשוכר והשוכר יקבל את הדירה המושכרת להחזקתו, במועד שהצדדים הסכימו עליו לפי חוזה השכירות למגורים.
	(ב) מסירת הדירה המושכרת לשוכר תהיה כשהיא פנויה מכל אדם או נכס, למעט נכס שהוסכם כי יהיה בדירה בעת מסירתה.
	(ג) המשכיר ייתן לשוכר, לא יאוחר ממועד מסירת הדירה המושכרת, הוראות תחזוקה ושימוש בקשר לדירה, למיתקניה ולנכסים שבה, ככל שאלה נדרשים.
תיקון פגמים וליקויים בדירה המושכרת	25ח. (א) (1) השוכר אחראי על כל ליקוי בדירה המושכרת, לרבות פגם, שנגרם עקב שימוש בלתי סביר בדירה המושכרת; (2) השוכר יתקן על חשבונו ליקוי כאמור בפסקה (1), אלא אם כן הסכימו הצדדים אחרת.
	(ב) על אף האמור בסעיף 7, המשכיר יתקן על חשבונו כל ליקוי או פגם אחר בדירה המושכרת שאינו כאמור בסעיף קטן (א) ואינו קל ערך, בתוך זמן סביר ולא יאוחר מ-30 ימים מיום שקיבל דרישה לכך מאת השוכר, ואם היה פגם שתיקונו דחוף – יתקן המשכיר את הפגם בתוך זמן סביר ולא יאוחר משלושה ימים מיום שקיבל דרישה כאמור; לעניין זה, "פגם שתיקונו דחוף" – פגם שאינו מאפשר מגורים בדירה באופן סביר; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 9(ג).
	(ג) לא תיקן המשכיר ליקוי או פגם, לפי דרישת השוכר, בתוך התקופה האמורה בסעיף קטן (ב), יחולו הוראות סעיף 9(א) ו-(ב), בשינויים המחויבים.
תשלומים שוטפים שבהם נושא השוכר	25ט. (א) השוכר יישא בתשלומים אלה לגבי תקופת השכירות:
	(1) דמי שכירות לפי חוזה השכירות למגורים;

- (2) מסים החלים על המחזיק בדירה, לרבות ארנונה;
- (3) תשלומים בעד צריכה של שירותים שוטפים הניתנים לשוכר בדירה למגורים, ובכלל זה מים, חשמל, גז וחימום;
- (4) תשלומים לצורך אחזקה שוטפת המשולמים לנציגות הבית המשותף או למי שנכרת עמו חוזה לניהול ואחזקה שוטפת של הבית המשותף;
- (5) תשלום מסוג אחר שקבע השר.
- (ב) השוכר לא יישא במישרין בתשלומים שאינם מפורטים בסעיף קטן (א), ובכלל זה בתשלומים אלה:
- (1) תשלום המיועד לרכישה או להשכחה של מערכות או מיתקנים קבועים המשרתים את הדירה המושכרת, למעט התאמות מיוחדות או שיפורים שביקש השוכר;
- (2) דמי ביטוח בעד ביטוח הדירה המושכרת בביטוח מבנה;
- (3) תשלומים שהמשכיר חב בהם כלפי צד שלישי, שאינם כאמור בסעיף קטן (א), ובכלל זה דמי תיווך למתווך אם המתווך פעל מטעם המשכיר.
- (ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מחובת השוכר לשאת בהוצאות תיקון ליקויים לפי סעיף 25ח(א).
25. (א) בסעיף זה, "ערובה" – ערובה לשם הבטחת חיובי השוכר הנובעים מחוזה השכירות למגורים.
- (ב) ביקש המשכיר מהשוכר ערובה, אחת או יותר, הכרוכה בהוצאה כספית לשוכר, ובכלל זה ערבות בנקאית או מזומן, לא יעלה גובהן המצטבר של הערובות על הנמוך מבין סכומים אלה:
- (1) סכום דמי השכירות שהשוכר התחייב לשלם לפי חוזה השכירות למגורים, בעד שלוש מתקופת השכירות;
- (2) סכום השווה לפי שלושה מדמי השכירות לחודש שהשוכר התחייב לשלם לפי חוזה השכירות למגורים.
- (ג) המשכיר רשאי לממש ערובה שנתן לו השוכר רק במקרים המפורטים להלן ובסכומים כמפורט לצדם:
- (1) השוכר לא שילם את דמי השכירות במועד הקבוע בחוזה השכירות – עד גובה דמי השכירות שלא שולמו בתוספת הפרשי הצמדה וריבית לפי תנאי החוזה;
- (2) השוכר לא תיקן ליקויים שהוא אחראי לתיקונם לפי סעיף 25ח(א) – עד גובה עלות התיקון;
- (3) השוכר לא שילם את התשלומים השוטפים שהוא חב בהם לפי סעיף 25ט(א)(2) עד (5) – עד גובה התשלומים שלא שולמו;
- (4) השוכר לא פינה את הדירה המושכרת בתום תקופת השכירות – בסכום בהתאם לתנאי החוזה.
- (ד) המשכיר יודיע לשוכר זמן סביר מראש על כוונתו לממש את הערובה ויאפשר לו לתקן את הטעון תיקון בתוך זמן סביר.
- (ה) הסתיימה תקופת השכירות, ישיב המשכיר לשוכר את הערובה או את יתרתה לאחר המימוש לפי סעיף קטן (ג), לרבות פירותיה, בתוך 60 ימים ממועד השבת הדירה המושכרת לרשותו או עד למועד שבו נפרעו חובות השוכר כאמור בסעיף קטן (ג), לפי המאוחר.
- 25א. הקנה המשכיר את זכויותיו בדירה המושכרת לאחר לפי סעיף 21(ב), יודיע על כך לשוכר בכתב, לפני המועד שבו עליו למסור את הדירה לרוכש הזכויות; בהודעה יפרט המשכיר את פרטי הרוכש ואת דרכי ההתקשרות עמו.
- 25ב. (א) המשכיר יודיע לשוכר, זמן סביר לפני תום תקופת השכירות לפי חוזה השכירות למגורים, אם ברצונו להאריך את תקופת השכירות ובאילו תנאים.
- (ב) היתה למשכיר ברירה להארכת תקופת השכירות לפי חוזה השכירות למגורים, יודיע לשוכר, לא יאוחר מ-90 ימים לפני תום תקופת השכירות, אם ברצונו לקיים את הברירה, ורשאי המשכיר לקיים את הברירה רק אם נקבעו בחוזה, מראש, תנאים לעניין תקופת ההארכה, ובכפוף לאותם תנאים.
- (ג) היתה לשוכר ברירה להארכת תקופת השכירות לפי חוזה השכירות למגורים, יודיע למשכיר, לא יאוחר מ-60 ימים לפני תום תקופת השכירות, אם ברצונו לקיים את הברירה.

ערובה

הודעה על העברת זכויות בדירה

הארכת תקופת השכירות

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965

(סעיפים נבחרים)

פרק ח': הפקעות

188. (א) בכפוף להוראות סעיף 189, מותר לוועדה המקומית להפקיע על פי חוק זה מקרקעין שנועדו בתכנית לצרכי ציבור.
- (ב) "צרכי ציבור", בסעיף זה – כל אחד מאלה:
- (1) דרכים, גנים, שטחי נופש או ספורט, עתיקות, שטחי חניה, נמלים, מזחלים, תחנות רכבת, תחנות אוטובוסים, שווקים, בתי מטבחים, בתי קברות, מבנים לצרכי חינוך, דת ותרבות, מוסדות קהילתיים, בתי חולים, מרפאות, מקלטים ומחסים ציבוריים, מיתקני ביוז, מזבלות, מיתקנים להספקת מים, מיתקנים לאגירת אנרגיה, מיתקני השנאה לחשמל, ובכלל זה חדרי שנאים ותחנות משנה, וכל מטרה ציבורית אחרת שאישר שר הפנים לענין פסקה זו²;
 - (2) תחנות משטרה, תחנות שירות לכיבוי אש, משרדי הממשלה, תחנות לתחבורה ציבורית, תחנות רכבת ארצית, בתי משפט, בתי סוהר, שדות תעופה, שמורות טבע, גנים לאומיים, מיתקנים או אתרים המשמשים לצורך צבאי או ביטחוני, מיתקנים להתפלת מים ומיתקני מים לרבות מאגרים, וכל צורך ציבורי אחר שאישר שר הפנים באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת לענין פסקה זו.
189. (א) הוועדה המקומית רשאית, בכל עת לאחר תחילת תקפה של תכנית מיתאר מקומית או של תכנית מפורטת, להפקיע מקרקעין בתחום התכנית, כשהפקעתם דרושה, לדעת הוועדה המחוזית, למטרה ציבורית שלה נועדו בתכנית האמורה, והיא חייבת לעשות כן אם הוועדה המחוזית, לאחר התייעצות אתה, דרשה זאת ממנה; אם בתכנית כאמור נועדו המקרקעין להפקעה, אין ההפקעה טעונה הסכמת הוועדה המחוזית.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –
- (1) הוועדה המקומית לא תפקיע מקרקעין המיועדים בתכנית רק לצורכי ציבור כאמור בפסקה (2) להגדרה "צורכי ציבור" שבסעיף 188(ב), אלא אם כן התקיים אחד מאלה:
 - (א) ניתנה הסכמת שר האוצר, נוסף על האמור בכל דין;
 - (ב) שונה ייעודם של המקרקעין לייעוד לצורכי ציבור כהגדרתם בפסקה (1) להגדרה "צורכי ציבור" בסעיף 188(ב) ולא נקבע בתכנית ששינתה את הייעוד כאמור כי המקרקעין יירשמו על שם המדינה;
 - (2) הוועדה המקומית לא תפקיע מקרקעין המיועדים בתכנית לצורכי ציבור כהגדרתם בסעיף 188(ב) שנקבע בתכנית כי יירשמו על שם המדינה כאמור בסעיף 26(א) או שהם מקרקעי ישראל שנרשמה לגביהם במרשם המקרקעין הערה בדבר ניהולם על ידי מינהל הדיוור הממשלתי, אלא אם כן מתקיים אחד מאלה:
 - (א) ניתנה הסכמת שר האוצר, נוסף על האמור בכל דין;
 - (ב) שונה ייעודם של המקרקעין לייעוד לצורכי ציבור כהגדרתם בפסקה (1) להגדרה "צורכי ציבור" בסעיף 188(ב) ולא נקבע בתכנית ששינתה את הייעוד כאמור כי המקרקעין יירשמו על שם המדינה.
190. (א) במידה שלא נקבעו הוראות מיוחדות בחוק זה, תבוצע ההפקעה על פי פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943, כאילו הורשתה הוועדה המקומית בהודעה ברשומות להשתמש בסמכויות ולמלא את התפקידים של הממשלה או של היועץ המשפטי לממשלה לפי הפקודה האמורה, לענין המקרקעין העומדים להפקעה, הכל בשינויים ובתיאומים אלה:
- (1) סעיף 20 לפקודה האמורה יחול גם על הפקעת מקרקעין לצרכי גנים, שטחי נופש וספורט וכן לבנייני חינוך, תרבות, דת ובריאות, ובכל מקום שמדובר באותו סעיף על "רבע" יבוא "ארבע עשירות"; אולם לא יופקע חלק ממגרש, בתשלום או ללא תשלום, אם כתוצאה מכך יפחת שוויה של יתרת המגרש;
 - (2) שר הפנים רשאי להורות לוועדה המקומית לשלם פיצויים בנסיבות שבהן היא

² ר' "פ תשמ"ב מס' 2842 מיום 12.8.1982 עמ' 2631. "פ תשמ"ג מס' 2949 מיום 4.8.1983 עמ' 2597. "פ תשנ"ג מס' 4045 מיום 1.10.1992 עמ' 2. "פ תשנ"ד מס' 4424 מיום 4.7.1996 עמ' 3869. "פ תשס"ג מס' 5197 מיום 24.6.2003 עמ' 2864. "פ תשס"ד מס' 5312 מיום 7.7.2004 עמ' 3349. "פ תשס"ד מס' 5316 מיום 22.7.2004 עמ' 3465. "פ תשס"ה מס' 5355 מיום 30.12.2004 עמ' 954. "פ תשע"ב מס' 6464 מיום 27.8.2012 עמ' 6075. תקנות התכנון והבניה (אישור מטרה ציבורית), תשע"ה-2014.

רשאית לשלם לפי סעיף 20(ג) לפקודה האמורה ;
(3) לא תחול חובת תשלום פיצויים על הפקעת כל מבנה, גידול, עץ או דבר אחר המחובר לקרקע אם הוקמו, ניטעו או חוברו תוך הפרת חוק זה ; אך רשאית הועדה המקומית לשלם פיצויים לתובע אם ראתה כי הוא פעל בתום לב וכי קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות תשלום פיצויים ;

(4) לענין סעיף 12 לפקודה האמורה יבוא במקום מועד הפרסום של ההודעה על הכוונה לרכוש את המקרקעין – היום הששים לאחר המועד האמור ;

(5) הועדה המקומית תשלם מיד אותו חלק מהפיצויים שאינו שנוי במחלוקת ;

(6) סעיפים 5א, 7ב, 14(א) ו-14(ב), 14א עד 14ד ו-21 לפקודה האמורה לא יחולו ;

(7) סעיף 9 לפקודה האמורה יחול, ואולם לא ייושב סכסוך בעניין סכום הפיצויים בהפקעות לפי חוק זה, אלא על ידי שמאי מכריע.

(תיקון מס' 92)
תש"ע-2010
(תיקון מס' 92)
תש"ע-2010

(ב) הועדה המקומית רשאית להיכנס לאותו חלק של מקרקעין שמותר לה להפקיע ללא תשלום פיצויים ולקנות חזקה בו, לאחר שנתנה לבעל המקרקעין הודעה בכתב שלושים יום מראש ; ההודעה תינתן בדרך שתיראה לועדה המקומית, לרבות פרסום בעתון יומי, ורואים אותה כאילו נתקבלה ביום נתינתה או ביום הפרסום ; זכות הכניסה וקבלת החזקה אינה מותנית בצו של בית המשפט.

191. הועדה המקומית, בהסכמת הועדה המחוזית, רשאית לבוא לידי הסכם עם בעל מקרקעין שהופקעו על ידיה, כי במקום תשלום כסף תמורתם יועברו לו מקרקעין אחרים, בתחום התכנית או מחוצה לו, לסילוק מלא או חלקי של תביעותיו הנובעות מההפקעה.

חילופי קרקע

192. שום דבר שבהסכם בדבר חילופי מקרקעין לפי פרק זה לא יתפרש כאילו בא להתיר שימוש במקרקעין שלא בהתאם לתכנית.

הסכם אינו היתר
לחריגה

193. מקרקעין שהופקעו לפי פרק זה ינהגו בהם כאמור בתכנית החלה עליהם.

דין רכוש שהופקע

194. בהליכי הפקעה מכוח פרק זה לא יפונה בית מגורים שנועד בתכנית להריסה אלא לאחר שהועמד שיכון חלוף סביר למי שהיה דר בבית מכוח זכות שבדין או זכות שביושר במועד פרסום ההודעה על הכוונה לרכוש את המקרקעין, או, אם רצה הדייר בכך, לאחר ששולמו לו או לזכותו פיצויים כדי השגת שיכון חלוף סביר.

שיכון חלוף

195. מקרקעין שנרכשו בביצוע תכנית על פי הסכם או שהופקעו כך תמורת תשלום פיצויים, יחולו עליהם הוראות מיוחדות אלה :

דין מקרקעין שנרכשו
בתמורה

(1) כל עוד לא שונה ייעודם על-פי הוראות חוק זה, מותר להשכירם לגוף ציבורי או לאדם אחר, למטרה שלה נועדו בתכנית, ובלבד ששר הפנים, בהתייעצות עם הועדה המחוזית, נתן אישור על כך ;

(תיקון מס' 103)
הוראת שעה,
תשע"ה-2015

(2) שונה ייעודם על-פי הוראות חוק זה, מותר באישור ובהתייעצות כאמור למכרם, להשכירם או לעשות בהם העברה אחרת, ובלבד שניתנה למי שרכשו ממנו את המקרקעין או לחליפו הודעה שהוא רשאי, תוך שלושים יום, לקנותם במחיר שלא יעלה על הסכום שבו נרכשו ממנו, בצירוף שווייה של כל השבחה בהם הנובעת מהתכנית ; הודיע מקבל ההודעה תוך המועד האמור שהוא מוכן לקנות את המקרקעין, יועברו אליו כאמור.

196. (א) מקרקעין שהופקעו לפי חוק זה ללא תשלום פיצויים וייעודם שונה לייעוד שלמענו אין להפקיע מקרקעין לפי חוק זה ללא תשלום פיצויים, תשלם הועדה המקומית פיצויים למי שהיה זכאי להם בשעת ההפקעה אילו היתה ההפקעה מחייבת תשלום פיצויים באותה שעה, או אם רצה בכך, תחזיר את המקרקעין למי שהופקעו ממנו.

שינוי ייעוד של רכוש
מופקע ללא תשלום

(ב) בפעולה לפי סעיף זה – לענין סעיף 12 לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943, יבוא במקום מועד הפרסום של ההודעה על הכוונה לרכוש מקרקעין – המועד של שינוי הייעוד, ושווי המקרקעין ייקבע בשים לב לייעודם מחדש.

פרק ח'1: היטל השבחה

(תיקון מס' 18)

196א. ועדה מקומית תגבה היטל השבחה בשיעור, בתנאים ובדרכים שנקבעו בתוספת השלישית ועל פיה.

היטל השבחה

(תיקון מס' 18)

פרק ט': פיצויים

197. (א) נפגעו על ידי תכנית, שלא בדרך הפקעה, מקרקעין הנמצאים בתחום התכנית או

תביעת פיצויים

(תיקון מס' 20)

גובלים עמו, מי שביום תחילתה של התכנית היה בעל המקרקעין או בעל זכות בהם זכאי לפיצויים מהוועדה המקומית, בכפוף לאמור בסעיף 200.

(ב) התביעה לפיצויים תוגש למשרדי הוועדה המקומית תוך שלוש שנים מיום תחילת תקפה של התכנית; שר הפנים רשאי להאריך את התקופה האמורה, מטעמים מיוחדים שיירשמו, אף אם כבר עברה התקופה.

(תיקון מס' 43)

תשנ"ה-1995

197א. (א) מוסד תכנון הדן בתכנית רשאי להתנות את הפקדת התכנית, או את אישורה, בהפקדת כתב שיפוי מלא או חלקי מפני תביעות לפי סעיף 197, בשים לב, בין השאר, למהות התכנית והיקפה, למידת תרומתה לצורכי ציבור ולזהות הנהגים ממנה;

התניית הליכי תכנון בכתב שיפוי

(תיקון מס' 115)
תשע"ז-2017

(2) מוסד תכנון רשאי להתנות מתן היתר בהפקדת כתב שיפוי כאמור בפסקה (1) אם נקבעה הוראה המתירה זאת בתכנית שאושרה לפני יום כ"ו בכסלו התשע"ז (15 בדצמבר 2016) (בסעיף זה – המועד הקובע).

(ב) הסמכות לדרוש הפקדת כתב שיפוי כאמור בסעיף קטן (א) תהיה נתונה גם לוועדה מקומית הדנה בבקשה למתן היתר מכוח תכנית שבה נדרש אישור מוסד תכנון שאינו רשות רישוי, לפי שיקול דעתו, כתנאי למתן ההיתר, ובלבד שנקבעה בתכנית הוראה המתירה זאת, והכול לגבי אותו חלק של הבקשה שנדרש לאישור כאמור; ואולם לענין תכנית כאמור שאושרה לפני המועד הקובע, תהיה רשאית הוועדה המקומית לדרוש כתב שיפוי כאמור בסעיף קטן זה, אף אם לא נקבעה באותה תכנית הוראה המתירה זאת.

(ג) שר הפנים, בהסכמת שר המשפטים, יקבע נוסח אחיד לכתב שיפוי כאמור בסעיף זה, ויכול שיקבע נוסחים שונים לענין סוגים שונים של תכניות.

198. ³ (א) הוגשה תביעה לפי סעיף 197, תודיע הוועדה המקומית לכל מי שעלול לשאת בתשלום הפיצויים נושא התביעה, כולם או חלקם, בין על פי דין ובין על פי הסכם עם הוועדה המקומית או עם המדינה (בפרק זה – המשיב) על הגשתה ותתן לו הזדמנות להשמיע טענותיו.

תביעה לפיצויים

(תיקון מס' 43)

תשנ"ה-1995

(ב) הוועדה המקומית תדון בתביעה ותחליט, בתוך תשעים ימים מיום הגשת התביעה, אם לקבלה או לדחותה, ואם החליטה לקבלה – מהו הסכום המוצע כפיצויים.

(תיקון מס' 84) תשס"ח-2008

(ג) הוועדה המקומית תודיע לתובע ולמשיב, את החלטתה, ואם החליטה לקבל את התביעה – את הסכום המוצע כפיצויים והנימוקים לכך; הסתמכה הוועדה המקומית בהחלטתה על שומה, תצרף להודעתה גם את אותה שומה.

(תיקון מס' 84) תשס"ח-2008

(ד) החליטה הוועדה המקומית לדחות את התביעה, כולה או חלקה, או החליטה כי בנסיבות הענין אין זה מן הצדק לשלם פיצויים עקב הוראות סעיף 200, רשאי התובע או המשיב, לערור בפני ועדת הערר לפיצויים ולהיטל השבחה תוך 45 ימים מיום המצאת החלטת הוועדה המקומית כאמור בסעיף קטן (ב); יושב ראש ועדת ערר לפיצויים ולהיטל השבחה רשאי להאריך את התקופה האמורה מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(תיקון מס' 76) תשס"ו-2006

(תיקון מס' 84) תשס"ח-2008

(ה) ¹ בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ד), החליטה הוועדה המקומית כי התובע זכאי לפיצוי בסכום שונה מהסכום הנתבע, רשאים הוועדה המקומית, התובע והמשיב לפנות, בהסכמה, בתוך 45 ימים, ליושב ראש מועצת שמאי המקרקעין בבקשה שימנה שמאי מכריע מתוך רשימת השמאים המכריעים, לצורך הכרעה במחלוקת על סכום הפיצוי; יושב ראש מועצת שמאי המקרקעין רשאי להאריך את התקופה האמורה מטעמים מיוחדים שיירשמו;

(תיקון מס' 84) תשס"ח-2008

(2) יושב ראש מועצת שמאי המקרקעין יודיע לכל אחד מהפונים לפי פסקה (1), בתוך 15 ימים ממועד קבלת הפנייה, על זהותו של השמאי המכריע שמינה;

(3) השמאי המכריע שמונה כאמור בפסקה (2) ידון ויכריע במחלוקת על סכום הפיצוי; החלטות השמאי המכריע יפורסמו בהתאם לכללים שקבע שר המשפטים;

(4) (א) על החלטתו של השמאי המכריע כאמור בפסקה (3) יכולים הוועדה המקומית, התובע או המשיב לערור לפני ועדת הערר לפיצויים ולהיטל השבחה בתוך 45 ימים מיום המצאת ההחלטה של השמאי המכריע; יושב ראש ועדת ערר לפיצויים ולהיטל השבחה רשאי להאריך

³ עפ"י סעיף 10 לתיקון מס' 84 נכנס התיקון לתוקף ביום 1.1.2009 או ביום כניסתו לתוקף של תקנות לעניין שכרו של שמאי מכריע ('ק"ת תשס"ט מס' 6748 מיום 3.2.2009 עמ' 418), לפי המאוחר, ובלבד שמונו לפחות 10 שמאים מכריעים (ר' המינוי 'פ"פ תשס"ט מס' 5933 מיום 19.3.2009 עמ' 3036 – תוקף המינוי מיום 1.5.2009). עפ"י פרשנות אחת, כניסתו לתוקף של תיקון מס' 84 ביום 3.2.2009, אף שמינוי השמאים עדיין אינו בתוקף, ולפי פרשנות אחרת ייכנס התיקון לתוקף רק במועד כניסתו לתוקף של מינוי השמאים ביום 1.5.2009. עפ"י עמ"נ (נצ') 10/08 הוועדה המקומית לתכנון ובניה גבעות אלונים נ' ועדת הערר המחוזית – מחוז הצפון ואח' התקבל הפירוש השני.

- את התקופה האמורה מטעמים מיוחדים שיירשמו ;
- (ב) פסקה זו תעמוד בתוקפה עד תום חמש שנים מיום תחילתו של סעיף זה, כנוסחו בחוק התכנון והבניה (תיקון מס' 84 והוראת שעה), התשס"ח-2008.
- (ה1) (1) המגיש ערר לוועדת הערר לפיצויים ולהיטל השבחה לפי סעיף זה, ישלם לאוצר המדינה, במועד הגשתו, אגרה בסכום כמפורט להלן :
- (א) כשסכום הערר אינו עולה על 500,000 שקלים חדשים – 837 שקלים חדשים ;
- (ב) כשסכום הערר עולה על 500,000 שקלים חדשים – 1,675 שקלים חדשים ;
- שר הפנים, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, יקבע נסיבות שבהן יינתן פטור מאגרה לפי סעיף קטן זה ;
- (2) ועדת הערר לפיצויים ולהיטל השבחה לא תקבל ערר ולא תדון בו, אלא אם כן שולמה בעת הגשתו אגרה או שניתן פטור מתשלום האגרה לפי הוראות סעיף קטן זה ;
- (3) הסכומים האמורים בפסקה (1) יעודכנו ב-1 בינואר בכל שנה, בהתאם לשיעור העליה במדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ;
- (4) החליטה ועדת הערר לפיצויים ולהיטל השבחה לקבל ערר, כולו או חלקו, רשאית היא להטיל על המשיב לשלם למגיש הערר הוצאות בגובה סכום האגרה, כולה או חלקה, כפי ששילם בעת הגשת הערר ; היו מספר משיבים בערר – רשאית ועדת הערר לפיצויים ולהיטל השבחה לקבוע את חלוקת ההוצאות כאמור בין המשיבים ;
- (5) בלי לגרוע מהאמור בפסקה (4), ועדת הערר לפיצויים ולהיטל השבחה רשאית להטיל על צד לערר לשלם לצד השני את הוצאותיו בערר, כולן או חלקן ;
- (6) החלטת ועדת הערר לפיצויים ולהיטל השבחה להטיל הוצאות לפי פסקאות (4) או (5) תיחשב כפסק דין לעניין הוצאה לפועל.
- (ו) (1) דנה ועדת ערר לפיצויים ולהיטל השבחה בערר לפי סעיפים קטנים (ד) או (ה), רשאית היא, בהחלטה מנומקת, לקבל את הערר או לדחותו, במלואו או בחלקו ;
- (2) היה הערר לפי סעיף קטן (ד) בלבד, רשאית ועדת הערר לפיצויים ולהיטל השבחה לפנות ליושב ראש מועצת שמאי המקרקעין בבקשה שימנה שמאי, מתוך רשימת השמאים המכריעים, אשר יגיש לוועדת הערר חוות דעת בכתב בעניין הנוגע לערר (בחוק זה – שמאי מייעץ) ;
- (3) מונה שמאי מייעץ, תינתן החלטה בערר לאחר הגשת חוות דעתו, ובלבד שניתנה לצדדים הזדמנות לטעון את טענותיהם לפני ועדת הערר לפיצויים ולהיטל השבחה לעניין חוות הדעת ;
- (4) הוראות לפי פרק ט' יחולו על שמאי מייעץ, לרבות לעניין סדרי הדין בפניו, מינויו ושכרו.
- (ז) על החלטת יושב ראש ועדת הערר לפיצויים ולהיטל השבחה לפי סעיפים קטנים (ד) או (ה), ועל החלטת ועדת הערר לפיצויים ולהיטל השבחה לפי סעיף קטן (ו)(1) או (3), ניתן לערער לבית משפט לעניינים מינהליים.
- (ח) שמאי מקרקעין שהתבקש להכין שומה בהליכים לפי סעיף זה, וכן שמאי מכריע ושמאי מייעץ שמונו לפי סעיף זה, רשאים לקבל מידע בהתאם להוראות סעיף 14א(א) לתוספת השלישית, והוראות סעיפים קטנים (ב) ו-ג של אותו סעיף יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין מידע כאמור.
199. (בוטל).
200. (א) לא יראו קרקע כנפגעת אם נפגעה על ידי הוראה שבתכנית הנמנית עם אחת ההוראות המפורטות להלן ובלבד שהפגיעה אינה עוברת את תחום הסביר בנסיבות הענין ואין זה מן הצדק לשלם לנפגע פיצויים :
- (1) שינוי בתחום אזורי ובתנאי השימוש בקרקע שבהם ;
- (2) קביעת המירווח מסביב לבנינים וביניהם ;
- (3) הגבלת מספר הבנינים בשטח מסויים ;
- (4) הסדרת אתריהם של בנינים, גדלים, גבהם, תכנון צורתם או מראם החיצוני ;
- (5) איסור הבניה או הגבלתה, לצמיתות או לשעה, במקום שהקמת בנינים על הקרקע עלולה, בגלל מקומה או טיבה, להביא לידי סכנת שטפון, סחף קרקע, סכנה לבריאות או סכנת נפשות או לידי הוצאה יתירה של כספי ציבור להתקנת דרכים או ביבים, להספקת מים או לשירותים ציבוריים אחרים ;

- (6) איסור השימוש בקרקע או הגבלתו שלא בדרך איסור בניה או הגבלתה, כשהשימוש עלול להביא לידי סכנה לבריאות, סכנת נפשות או פגיעה רצינית אחרת לרעת הסביבה ;
- (7) הגבלת דרכי השימוש בבנינים ;
- (8) קביעת קו במקביל לדרך, שמעבר לו לא יבלוט שום בנין ;
- (9) חיוב להתקין על יד בנין המיועד לעסק, למלאכה או לתעשיה מקום לטעינת כלי רכב, פריקתם וציודם בדלק, הכל כדי למנוע חסימת דרך לתעבורה ;
- (10) חיוב להתקין בבנין המיועד לעסק, למלאכה או לתעשיה, למגורים, לבית לינה או לשימוש על ידי הציבור, או על יד בנין כאמור, מקום לחניית כלי רכב, למקלט או למחסה בפני התקפה אווירית ;
- (11) הוראה בתכנית שחל עליה סעיף 81.

(תיקון מס' 149)
תשפ"ד-2023

(ב) לא יראו קרקע כנפגעת אם נפגעה על ידי תוכנית שמטרתה היחידה היא קביעת הוראות לבניית אחד או יותר מאלה : מרחב מוגן או חדר עם שיפורי מיגון, במבנה קיים, בשטח שלא יעלה על השטח שנקבע לפי חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, או שטח נוסף באזור עימות כמשמעותו בסעיף 151(ג)2.

(תיקון מס' 149)
תשפ"ד-2023

(ג) הוראות סעיף קטן (ב) לא יחולו לעניין תוכנית כאמור באותו סעיף קטן, אם אותה תוכנית משנה הוראות בתוכנית קודמת וקובעת תנאים שיש בהם כדי להכביד הכבדה של ממש על האפשרות להקים מרחב מוגן או על אופן בנייתו, ובכלל זה הוראות לעניין קווי בניין, גובה בניין ותכנית המגרש, אלא אם כן התוכנית הקודמת היא תוכנית מיתאר ארצית למיגון שמטרתה היחידה היא כאמור באותו סעיף קטן, שאושרה ביום תחילתו של חוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 149 והוראת שעה), התשפ"ד-2023, או לאחריו (בסעיף זה – תוכנית מיתאר ארצית למיגון), ומתקיימים שני אלה :

(1) התוכנית המשנה אושרה בתוך שלושים חודשים מיום תחילתה של תוכנית מיתאר ארצית למיגון ;

(2) מתכנן המחוז של השטח שבו חלה התוכנית המשנה, לאחר התייעצות עם יושב ראש הוועדה המחוזית, נתן לה אישור אם מצא כי יש הצדקה של ממש להוראות שנקבעו בה ; בהחלטתו ישקול מתכנן המחוז, בין השאר, את הכדאיות הכלכלית בהקמת מרחב מוגן על פי הוראותיה של התוכנית המשנה ואת ההשפעה הצפויה על מימוש האפשרות להקים מרחב מוגן, בשים לב לצורך בעידוד הקמתם של מרחבים מוגנים.

201. לא ישולמו פיצויים לפי פרק זה בקשר לכל בנין שהוקם, לכל דרך שנשללה ולכל דבר אחר שנעשה בתחום תכנית לאחר שההודעה בדבר הפקדתה פורסמה ברשומות לפי סעיף 89.

אין פיצויים למעשים
שאחרי הפקדת תכנית

202. מי שבתום תקופת המקסימום שנקבעה לשימוש חורג או לבנין חורג לפי פרק ז' הינו בעל זכות במקרקעין שלגביהם נקבעה התקופה, לא יהיה זכאי לפיצויים בעד הנזק שנגרם לו על ידי הפסקת השימוש או על ידי שינוי, הריסתו או סילוקו של הבנין, הכל לפי הענין, אלא אם קיימות נסיבות מיוחדות ומן הצדק שישולמו פיצויים כאמור.

פיצויים על הפסקת
חריגה

202א. נפגעו על ידי תכנית שמטרתה העיקרית ייעוד מקרקעין למיתקן גז, או על ידי כל אחת מן התכניות למערכת ההולכה, או על ידי תכנית הכוללת גם ייעוד מקרקעין למיתקן גז, שלא בדרך הפקעה, מקרקעין הנמצאים בתחומה או הגובלים עמה, יחולו לענין הפיצויים, לפי הענין, הוראות סעיף 28 לחוק משק הגז הטבעי ; בסעיף זה –

פיצויים בשל תכנית
הכוללת ייעוד
מקרקעין למיתקן גז

(תיקון מס' 58)

"מיתקן גז" ו"התכניות למערכת ההולכה" – כהגדרתם בחוק משק הגז הטבעי ;

תשס"ב-2002

"תכנית" – לרבות תכנית עבודה שאושרה לפי סעיף 25(ד) לחוק משק הגז הטבעי.

(תיקון מס' 101)
תשע"ד-2014

202ב. (א) בסעיף זה –

"מיתקן שידור לתקשורת בשיטה התאית" – מיתקן המוקם על ידי בעל רישיון או מטעמו, המשמש או המיועד לשמש למתן שירותי רדיו טלפון נייד, לרבות אנטנה, משדר, תורן או כל מכשיר עזר אחר, הנועד לתמוך בתפעול המיתקן ;

כתב שיפוי כתנאי
למתן היתר להקמת
מיתקן שידור
לתקשורת בשיטה
התאית

"בעל רישיון" – בעל רישיון בזק לאספקת שירותי בזק באמצעות מערכת רדיו טלפון נייד בהתאם לסעיף 2(ב)1 לחוק התקשורת.

(תיקון מס' 75)
תשס"ו-2006

(ב) מוסד התכנון ודרוש, כתנאי למתן היתר להקמת מיתקן שידור לתקשורת בשיטה התאית, כתב שיפוי מפני תביעה לפיצויים לפי סעיף 197 ובלבד שדרישה כאמור תהיה בהתאם להנחיות המועצה הארצית ; הנחיות המועצה הארצית כאמור יעמדו בתוקפן עד שייקבעו הוראות לענין זה בתכנית מיתאר ארצית.

(תיקון מס' 138)
תשפ"ב-2022